

**REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA
KUJAWSKO-POMORSKIEGO
NA LATA 2007-2013**

Vademecum Beneficjenta

Wersja nr 4
Toruń, luty 2010

PROGRAM REGIONALNY
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

WOJEWÓDZTWO
KUJAWSKO-POMORSKIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Mój region w Europie

*Dokument został przygotowany
w Departamencie Polityki Regionalnej
Urzędu Marszałkowskiego
Województwa Kujawsko-Pomorskiego*

SPIS TREŚCI

PRZEDMOWA, CZYLI CEL VADEMECUM.....	5
SPIS SKRÓTÓW	7
ROZDZIAŁ 1. INFORMACJE O NAJWAŻNIEJSZYCH DOKUMENTACH W LATACH 2007-2013	9
1.1 DOKUMENTY STRATEGICZNE	9
1.2 AKTY PRAWNE I WYTYCZNE	10
1.3 DOKUMENTY PROGRAMOWE	14
1.4 REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO NA LATA 2007-2013	15
ROZDZIAŁ 2. KTO JEST KIM W PROCESIE ZARZĄDZANIA I WDRAŻANIA RPO? ..	17
2.1 INSTYTUCJA ZARZĄDZAJĄCA	17
2.2 INSTYTUCJA CERTYFIKUJĄCA	18
2.3 INSTYTUCJA AUDYTOWA	19
2.4 KOMITETY MONITORUJĄCE	19
2.5 INSTYTUCJA KOORDYNUJĄCA	20
ROZDZIAŁ 3. KILKA SŁÓW O FUNDUSZU, Z KTÓREGO KORZYSTAMY, CZYLI ZAKRES INTERWENCJI EFRR	22
ROZDZIAŁ 4. KTO I CO MOŻE SFINANSOWAĆ, CZYLI KRÓTKI PRZEWODNIK PO USZCZEGÓŁOWIENIU RPO	25
ROZDZIAŁ 5. PODSTAWY ZARZĄDZANIA PROJEKTEM	35
ROZDZIAŁ 6. NAJWAŻNIEJSZE ZAGADNIENIA W PIGUŁCE	39
6.1 CO POWINNIŚMY WIEDZIEĆ O POLITYKACH HORYZONTALNYCH UE?	39
6.2 CO TO JEST POMOC PUBLICZNA?	40
6.3 KWALIFIKOWALNOŚĆ WYDATKÓW Z EFRR	48
6.4 PROJEKTY GENERUJĄCE DOCHÓD	50
6.5 ELASTYCZNE FINANSOWANIE PROJEKTÓW (CROSS-FINANCING)	51
6.6 ZASADY WSPÓŁFINANSOWANIA PROJEKTÓW W RAMACH RPO	52
6.7 ZAMÓWIENIA PUBLICZNE	54
6.8 PROJEKTY TYPU „ZAPROJEKTUJ I WYBUDUJ”	57
6.9 REWITALIZACJA	58
6.10 STUDIUM WYKONALNOŚCI I BIZNES PLAN	60
6.11 AUDYT	61
6.12 EWALUACJA	63
6.13 CO ODRÓŻNIA AUDYT OD EWALUACJI?	64
6.14 ZASADA N+2/N+3	67
6.15 ZASADA PARTNERSTWA	67
6.16 WSKAŹNIKI I REZULTATY	68
6.17 LINIA DEMARKACYJNA	69
6.18 OCHRONA ŚRODOWISKA	70
ROZDZIAŁ 7. PROCEDURA WYBORU PROJEKTÓW	73
7.1 TRYB DOTYCZĄCY PROJEKTÓW INDYWIDUALNYCH	73

7.2	TRYB KONKURSOWY	74
7.3	ETAPY OCENY	76
7.4	PROCEDURA ODWOŁAWCZA	77
ROZDZIAŁ 8. OD PODPISANIA UMOWY DO ROZLICZENIA PROJEKTU.....		83
8.1	UMOWA O DOFINANSOWANIE PROJEKTU	83
	Podpisanie umowy o dofinansowanie.....	84
	Zabezpieczenie prawidłowej realizacji umowy.....	85
	Aneksowanie umowy.....	86
	Rozwiązanie umowy	87
8.2	PROMOCJA	88
8.3	ROZLICZANIE PROJEKTU	89
8.4	MONITORING I SPRAWOZDAWCZOŚĆ	92
8.5	ZMIANY W PROJEKCIE	93
8.6	ARCHIWIZACJA I PRZECHOWYWANIE DOKUMENTÓW	95
ROZDZIAŁ 9. KONTROLA FINANSOWA PROJEKTÓW		97
9.1	KONTROLA DOKUMENTACJI.....	97
9.2	ROZNY PLAN KONTROLI PROJEKTÓW W WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM	97
9.3	KONTROLA PLANOWA	97
9.4	KONTROLA DORAŻNA.....	98
9.5	KONTROLA KRZYŻOWA	99
9.6	NIEPRAWIDŁOWOŚCI.....	99
9.7	POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU NIEPRAWIDŁOWOŚCI	100
9.8	KTO JESZCZE MOŻE KONTROLOWAĆ BENEFICJENTÓW?	100
ZAŁĄCZNIKI.....		101
1.	WNIOSEK O DOFINANSOWANIE PROJEKTU - WZÓR.....	101
2.	INSTRUKCJA WYPEŁNIANIA WNIOSKU O DOFINANSOWANIE PROJEKTU	101
3.	INSTRUKCJA WYPEŁNIANIA ZAŁĄCZNIKÓW DO WNIOSKU O DOFINANSOWANIE PROJEKTU	101
4.	UMOWA O DOFINANSOWANIE PROJEKTU - WZÓR	101
5.	WNIOSEK O PŁATNOŚĆ - WZÓR.....	101
6.	INSTRUKCJA WYPEŁNIANIA WNIOSKU O PŁATNOŚĆ	101
7.	WYKAZ PUNKTÓW INFORMACYJNYCH DOT. RPO	101

Przedmowa, czyli cel Vademecum.

Niniejszy dokument przygotowany został z myślą o wszystkich, którzy planują uzyskać pomoc finansową ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013 dla realizacji ważnych dla siebie przedsięwzięć. Celem Vademecum jest ułatwienie Państwu poruszania się w gąszczu przepisów dotyczących funduszy unijnych oraz pomoc w skutecznym aplikowaniu o środki i poprawnym realizowaniu dofinansowanych projektów.

Zagadnienia dotyczące pozyskiwania środków z funduszy unijnych nie są proste i nie ograniczają się do poprawnego wypełnienia wniosku o dofinansowanie projektu i rzetelnego zgromadzenia załączników. Istnieje wielka różnica pomiędzy przygotowaniem projektu, a pisanem wniosku. Należy cały czas pamiętać, iż oceniany jest zawarty we wniosku projekt.

Aby przygotować dobry projekt należy zrozumieć cel udzielania pomocy finansowej na terenie Unii Europejskiej oraz zasady, jakimi się kierowano przygotowując poszczególne programy pomocowe. Umiejętność przygotowania projektów daje poczucie pewności, że zmiana programu, procedury, czy formularza wniosku będzie mało znacząca.

W Rozdziałach 1, 2, 3, 4, 5 i 6 Vademecum omówione zostały zagadnienia, które pomogą Państwu przygotowywać dobre projekty. Ze względu na fakt, iż jest to materiał bardzo obszerny, a poszczególne zagadnienia zostały omówione szczegółowo w innych dokumentach, w Vademecum ograniczono się do krótkiego opisu i odniesienia do tych właśnie dokumentów.

Mając już pomysł na projekt i wiedzę, iż może być on finansowany z programu operacyjnego naszego województwa, pozostało złożyć wniosek. Informacje niezbędne do przygotowania poprawnej aplikacji, czyli wniosku i załączników, zostały omówione w Rozdziale 7.

Przygotowując projekt i pisząc wniosek trzeba mieć również świadomość, jakie będą obowiązywać zasady podczas jego realizacji. Zagadnienia te zostały omówione w Rozdziale 8.

Pozostało jeszcze jedno zagadnienie dotyczące pomocy unijnej, najmniej przyjemne, bo dotyczące sprawdzenia, czy wszystkie zasady, o których mówiliśmy wcześniej, zostały w przypadku Państwa projektu zachowane. Jest to oczywiście kontrola, a jej zawiłości opisano w Rozdziale 9.

W Załącznikach do niniejszego dokumentu przedstawiamy Państwu materiały pomocnicze. Znajdują się tam wzory wniosków wraz z instrukcjami ich wypełniania, wzór umowy o dofinansowanie, wykaz literatury oraz punktów, w których można uzyskać informacje na temat wdrażania RPO WK-P 2007-2013.

Vademecum Beneficjenta stanowi przewodnik mający przeprowadzić Państwa przez niełatwy proces pozyskania unijnych pieniędzy. Tłumaczy trudne pojęcia, wskazuje

zasady, których należy bezwzględnie przestrzegać, gdzie szukać informacji i na co zwracać szczególną uwagę.

Vademecum akceptowane jest przez dyrektora Departamentu Polityki Regionalnej. Po zatwierdzeniu, Vademecum jest niezwłocznie umieszczane na stronie internetowej. Vademecum stanowi załącznik do Instrukcji Wykonawczej RPO WK-P i wraz z nią jest zatwierdzane uchwałą Zarządu Województwa.

Z uwagi na dalsze dopracowywanie dokumentów związanych z RPO WK-P istnieje możliwość opublikowania nowej wersji niniejszego Vademecum. Każde kolejne Vademecum jest oznaczone przez nadanie numeru kolejnej jego wersji oraz daty akceptacji.

Spis skrótów

BKW	Biuro Kontroli Wdrażania
BR-T	Badania i Rozwój Technologiczny
DW RPO	Departament Wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego
Dz.U.	Dziennik Ustaw
Dz.U. UE	Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej
EFRR	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
EFS	Europejski Fundusz Społeczny
FS	Fundusz Spójności
IA	Instytucja Audytowa
IC	Instytucja Certyfikująca
ICT	Technologie informacyjno-komunikacyjne (pol. TIK – Technologie Informacyjne i Komunikacyjne)
IK	Instytucja Koordynująca
IPK	Indywidualne Projekty Kluczowe
IPOC	Instytucja Pośrednicząca w Certyfikacji
IZ RPO	Instytucja Zarządzająca Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Kujawsko-Pomorskiego
JST	Jednostka samorządu terytorialnego
KE	Komisja Europejska
KM	Komitet Monitorujący
KSI	Krajowy System Informatyczny
LPR	Lokalny Program Rewitalizacji
MF	Ministerstwo Finansów
MF-R	Komórka organizacyjna Ministerstwa Finansów odpowiedzialna za informowanie KE o nieprawidłowościach w wykorzystaniu funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności
MRiRW	Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
MRR	Ministerstwo Rozwoju Regionalnego
MŚP	Małe i średnie przedsiębiorstwa
NSRO / NSS	Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia / Narodowa Strategia Spójności
NUTS	Nomenklatura Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (ang. The Nomenclature of Territorial Units for Statistics)
OLAF	Europejskie Biuro ds. Przeciwdziałania Oszustwom
PM	Podkomitet Monitorujący
PO	Program Operacyjny
RPO WK-P	Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007 – 2013
SIMIK	System Informatyczny Monitoringu i Kontroli Finansowej Funduszy Strukturalnych i Funduszu Spójności w Polsce
SW	Studium Wykonalności
SWW	Strategiczne Wytyczne Wspólnoty
SWOT	Skrót SWOT pochodzi od pierwszych liter angielskich słów: strenghts (mocne strony), weaknesses (słabe strony), opportunities (szanse) i threats (zagrożenia).
TEN-E; TEN-T	Transeuropejskie Sieci Energetyczne (ang. Trans-European Energy Networks); Transeuropejskie Sieci Transportowe (ang. Trans-European

	Network for Transport)
TFUE	Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
TWE	Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską
UE	Unia Europejska
URPO	Uszczegółowienie Regionalnego Programu Operacyjnego
UKS	Urząd Kontroli Skarbowej
UOKiK	Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
WE	Wspólnota Europejska

Zastawienie adresów przydatnych stron internetowych

Adres strony	Co można znaleźć?
www.fundusze.kujawsko-pomorskie.pl oraz www.mojregion.eu	wszystkie niezbędne informacje o Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Kujawsko-Pomorskiego (a także informacje o wdrażaniu regionalnego komponentu POKL, PROW oraz operacyjnych programach krajowych)
www.funduszeuropejskie.gov.pl	portal poświęcony funduszom strukturalnym dostępnym na terenie kraju
www.mrr.gov.pl	oficjalna strona Ministerstwa Rozwoju Regionalnego – publikowane są na niej wszystkie aktualne dokumenty dotyczące realizacji NSS, wytyczne, konsultowane projekty dokumentów, publikacje
www.sejm.gov.pl	można tu znaleźć między innymi Internetowy System Aktów Prawnych, projekty aktów prawnych, linki do stron ministerstw
www.uokik.gov.pl	między innymi informacje dot. pomocy publicznej
www.europa.eu/index_pl.htm	między innymi informacje dot. dokumentacji unijnej

Rozdział 1. Informacje o najważniejszych dokumentach w latach 2007-2013

1.1 Dokumenty strategiczne

Regionalne Programy Operacyjne powstały w celu realizacji Polityki Spójności. W obecnym okresie programowania na Politykę Spójności składają się dwa fundusze strukturalne: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR) i Europejski Fundusz Społeczny (EFS) oraz niebędący funduszem strukturalnym Fundusz Spójności.

Całość procesu programowania funduszy w państwach członkowskich Unii Europejskiej w ramach Polityki Spójności organizują, opublikowane w lipcu 2005 r. przez Komisję Europejską, Strategiczne Wytyczne Wspólnoty na lata 2007-2013 (SWW). Stanowią one podstawę do przygotowania dokumentów krajowych. To właśnie w SWW znajdziemy trzy priorytety polityki spójności obowiązujące w okresie 2007-2013. Są nimi:

- poprawa atrakcyjności państw członkowskich, regionów i miast poprzez poprawę dostępności, zapewnienie odpowiedniej jakości i poziomu usług oraz zachowanie ich potencjału środowiskowego;
- wsparcie innowacyjności, przedsiębiorczości i wzrostu gospodarki opartej na wiedzy poprzez wspieranie zdolności w zakresie badań i innowacyjności, łącznie z nowymi technikami informacyjno-komunikacyjnymi;
- tworzenie większej liczby lepszych miejsc pracy poprzez zachęcanie większej liczby osób do podjęcia zatrudnienia lub rozpoczęcia działalności gospodarczej, poprawę adaptacyjności pracowników i przedsiębiorstw oraz zwiększenie inwestycji w kapitał ludzki.

W Polsce podstawowym dokumentem strategicznym określającym priorytety i obszary wykorzystania oraz system wdrażania funduszy unijnych dotyczących Polityki Spójności, w ramach budżetu Unii Europejskiej na lata 2007–13, jest Narodowa Strategia Spójności (NSS), nazywana wcześniej - Narodowymi Strategicznymi Ramami Odniesienia (NSRO).

Celem strategicznym NSS jest tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki polskiej opartej na wiedzy i przedsiębiorczości, zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej Polski w ramach Unii Europejskiej i wewnątrz kraju.

Obok celu strategicznego NSS zakłada realizację celów szczegółowych, wynikających z wyzwań Strategii Lizbońskiej, Strategicznych Wytycznych Wspólnoty oraz wniosków wynikających z analizy słabych i mocnych stron polskiej gospodarki, a także stojących przed nią szans i zagrożeń, tj.:

- tworzenie warunków dla utrzymania trwałego i wysokiego tempa wzrostu gospodarczego;

- wzrost zatrudnienia poprzez rozwój kapitału ludzkiego oraz społecznego;
- podniesienie konkurencyjności polskich przedsiębiorstw, w tym szczególnie sektora usług;
- budowa i modernizacja infrastruktury technicznej, mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski i jej regionów;
- wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej;
- rozwój obszarów wiejskich.

NSS będzie realizowana przy pomocy Programów Operacyjnych (PO), zarządzanych przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego oraz Regionalnych Programów Operacyjnych (RPO), zarządzanych przez Samorządy poszczególnych województw:

- 16 Regionalnych Programów Operacyjnych (RPO)
- Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej
- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
- Program Operacyjny Kapitał Ludzki
- Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka
- Programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej
- Program Operacyjny Pomoc Techniczna

Uwaga!

W celu ułatwienia oceny, z którego programu operacyjnego może być sfinansowany dany projekt, została sporządzona tzw. linia demarkacyjna. Zagadnienie to zostało omówione w dziale 6.17 Vademecum.

Wydatki w ramach Polityki Spójności będą koordynowane z wydatkami przeznaczonymi na instrumenty strukturalne Wspólnej Polityki Rolnej oraz Wspólnej Polityki Rybackiej, a także programami europejskimi w sferze wzmacniania konkurencyjności.

1.2 Akty prawne i wytyczne

Podstawę prawną instrumentów Polityki Spójności na lata 2007-2013 stanowi **pakiet pięciu rozporządzeń** przyjętych przez Radę i Parlament Europejski w lipcu 2006 r.:

1. Rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1260/1999.
2. Rozporządzenie (WE) nr 1080/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1783/1999.

3. Rozporządzenie (WE) nr 1081/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1784/1999.
4. Rozporządzenie Rady (WE) nr 1084/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiające Fundusz Spójności i uchylające rozporządzenie (WE) 1164/94.
5. Rozporządzenie (WE) nr 1082/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie europejskiego ugrupowania współpracy terytorialnej (EUWT).

Rozporządzenie 1083/2006 precyzuje nowe cele Polityki Spójności:

1. Cel pierwszy „Konwergencja” – czyli pomoc najuboższym regionom UE. Ma on znaczenie priorytetowe, a na jego realizację przeznaczonych zostało prawie 82% środków Polityki Spójności, czyli 82% środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności. Polska kwalifikuje się do wsparcia z funduszy strukturalnych właśnie w ramach celu 1 Konwergencja. Dzięki temu ma również możliwość osiągnięcia najwyższych pułapów pomocy (do 85% kosztów kwalifikowalnych).
2. Cel drugi „Konkurencyjność regionalna i zatrudnienie” – czyli wsparcie innowacyjności w regionach, zrównoważony i trwały rozwój oraz podnoszenie kwalifikacji pracowników.
3. Cel trzeci „Europejska współpraca terytorialna”.

Informacja

Na stronach internetowych www.funduszeuropejskie.gov.pl dostępne są komentarze do ww. rozporządzeń. Można w nich znaleźć wyjaśnienie wielu podstawowych pojęć i mechanizmów, opisanych w bardzo przystępny sposób.

Źródłem finansowania nowej Polityki Spójności będą, już wspomniane, trzy fundusze: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny oraz Fundusz Spójności.

Jeszcze jednym ważnym aktem prawnym jest tzw. rozporządzenie implementacyjne (wykonawcze), czyli „Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1828/2006 z dnia 8 grudnia 2006 r. ustanawiające szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności oraz rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego”.

W celu prawidłowego zarządzania finansowego funduszami strukturalnymi, w Polsce obowiązuje szereg dodatkowych aktów prawnych i wytycznych opracowanych na

podstawie wyżej opisanych dokumentów. Najważniejsze z nich, dotyczące wdrażania programów regionalnych, to:

- **Ustawa** z dnia 6 grudnia 2006 r. **o zasadach prowadzenia polityki rozwoju** (Dz. U. z 2009 r. Nr 84, poz. 712 z późn. zm.).
- **Ustawa** z dnia 29 stycznia 2004 r. **Prawo zamówień publicznych** (tj. Dz. U. z 2007 r. Nr 223, poz. 1655 z późn. zm.).
- **Ustawa** z dnia 27 sierpnia 2009 r. **o finansach publicznych** (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.).
- **Wytyczne Ministra Rozwoju Regionalnego:**
 - Wytyczne nr 2 w zakresie szczegółowego opisu priorytetów programu operacyjnego,
 - Wytyczne nr 6 w zakresie ewaluacji programów operacyjnych na lata 2007-2013,
 - Wytyczne w zakresie procesu kontroli w ramach obowiązków Instytucji Zarządzającej Programem Operacyjnym,
 - Wytyczne w zakresie procedury odwoławczej dla wszystkich programów operacyjnych,
 - Wytyczne w zakresie wymogów, jakie powinny uwzględniać procedury odwoławcze ustalone dla programów operacyjnych dla konkursów ogłaszanych od dnia 20 grudnia 2008 r.,
 - Wytyczne w zakresie jednolitego systemu zarządzania i monitoringu projektów indywidualnych zgodnych z art. 28 ust. 1 pkt. 1 Ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju,
 - Wytyczne dotyczące komitetów monitorujących,
 - Wytyczne w zakresie informacji i promocji,
 - Wytyczne w zakresie trybu dokonywania płatności i rozliczeń,
 - Krajowe wytyczne dotyczące kwalifikowania wydatków w ramach funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności w okresie programowania 2007-2013,
 - Wytyczne Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie programowania działań dotyczących mieszkalnictwa,
 - Wytyczne Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie sposobu postępowania w razie wykrycia nieprawidłowości w wykorzystaniu funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności w okresie programowania 2007-2013,
 - Wytyczne w zakresie warunków gromadzenia i przekazywania danych w formie elektronicznej,
 - Wytyczne w zakresie wybranych zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód,
 - Wytyczne w zakresie postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko dla przedsięwzięć współfinansowanych z krajowych lub regionalnych programów operacyjnych dla przedsięwzięć, dla których wnioski o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach złożono po 15 listopada 2008 r.,
 - Wytyczne w zakresie postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko dla przedsięwzięć współfinansowanych z krajowych lub regionalnych programów

operacyjnych dla przedsięwzięć przygotowywanych w stanie prawnym sprzed 15 listopada 2008 r.,

- Wytyczne w zakresie sprawozdawczości,
 - Wytyczne w zakresie warunków certyfikacji oraz przygotowania prognoz wniosków o płatność do Komisji Europejskiej w Programach Operacyjnych w ramach NSRO na lata 2007-2013,
 - Wytyczne w zakresie korzystania z pomocy technicznej,
 - Wytyczne Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie zasad dofinansowania z programów operacyjnych podmiotów realizujących obowiązek świadczenia usług publicznych w transporcie zbiorowym,
 - Wytyczne w zakresie zasad dofinansowania z programów operacyjnych podmiotów realizujących obowiązek świadczenia usług publicznych w ramach zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego w gospodarce odpadami.
- **Rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego dot. pomocy publicznej:**
 1. Rozporządzenie MRR z dnia 2 października 2007 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych (Dz. U. z 2007 r., Nr 185, poz. 1317).
 2. Rozporządzenie MRR z dnia 2 października 2007 r. w sprawie udzielania pomocy na szkolenia w ramach regionalnych programów operacyjnych (Dz. U. z 2007 r., Nr 185, poz. 1318 z późn. zm.).
 3. Rozporządzenie MRR z dnia 11 października 2007 r. w sprawie udzielania pomocy na usługi doradcze dla mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców w ramach regionalnych programów operacyjnych (Dz. U. z 2007 r., Nr 193, poz. 1398 z późn. zm.).
 4. Rozporządzenie MRR z dnia 11 października 2007 r. w sprawie udzielania regionalnej pomocy inwestycyjnej w ramach regionalnych programów operacyjnych (Dz. U. z 2007 r., Nr 193, poz. 1399 z późn. zm.).
 5. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 października 2006 r. w sprawie ustalenia mapy pomocy regionalnej (Dz. U. z 2006 r., nr 190, poz. 1402). Rozporządzenie weszło w życie 1 stycznia 2007 r. i obowiązuje do 31 grudnia 2013 r.
 6. Rozporządzenie MRR z dnia 20 maja 2009 r. w sprawie udzielania pomocy na wzmacnianie potencjału instytucji otoczenia biznesu w ramach regionalnych programów operacyjnych (Dz. U. Nr 85, poz. 719).
 7. Rozporządzenie MRR z dnia 15 czerwca 2009 r. w sprawie udzielania pomocy przez fundusze pożyczkowe i poręczeniowe w ramach regionalnych programów operacyjnych (Dz. U. Nr 105, poz. 874).
 8. Rozporządzenie MRR z dnia 8 października 2009 r. w sprawie udzielania pomocy na inwestycje w zakresie portów lotniczych w ramach regionalnych programów operacyjnych (Dz. U. Nr 174, poz. 1356).
 9. Rozporządzenie MRR z dnia 7 grudnia 2009 r. w sprawie udzielania pomocy na inwestycje w zakresie: energetyki, infrastruktury telekomunikacyjnej, infrastruktury sfery badawczo-rozwojowej, lecznictwa uzdrowiskowego w ramach regionalnych programów operacyjnych (Dz. U. Nr 214, poz. 1661).

Uwaga!

Akty prawne i wytyczne ulegają zmianom, są aktualizowane, więc należy na bieżąco śledzić te zmiany. Obecnie konsultowane są projekty nowych wytycznych oraz rozporządzenia dot. pomocy publicznej.

Aktualne informacje na temat ww. dokumentów, obowiązujących oraz tych w fazie projektu, można znaleźć między innymi na stronach internetowych:

www.mrr.gov.pl i www.funduszeuropejskie.gov.pl

1.3 Dokumenty programowe

Instytucja Zarządzająca RPO opracowała dokumenty dotyczące zasad przyznawania pomocy z Regionalnego Programu Operacyjnego naszego województwa. Dokumenty te nie obowiązują w przypadku ubiegania się o środki z innego programu regionalnego, ani z programów krajowych. Zostały one przygotowane na podstawie prawodawstwa krajowego respektującego zasady unijne, lecz dostosowano je do specyfiki naszego regionu.

Najważniejszy jest dokument programowy, zatwierdzony przez Komisję Europejską, czyli **Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013**. Więcej informacji na jego temat można znaleźć w Dziale 1.4.

Poniżej wymieniono dokumenty najistotniejsze dla beneficjentów, stanowiące uszczegółowienie zasad zawartych w RPO WK-P. Odwołania do tych dokumentów znajdują się w Vademecum, w miejscach omawiania tematów, których dotyczą.

1. Szczegółowy opis osi priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013 (Uszczegółowienie RPO),
2. Wytyczne w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego,
3. Wytyczne dotyczące przygotowania Lokalnego Programu Rewitalizacji,
4. Wytyczne ogólne oraz wytyczne tematyczne do poszczególnych działań dotyczące przygotowania Studium Wykonalności dla projektów ubiegających się o dofinansowanie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013 (pakiet wytycznych),
5. Wytyczne dotyczące przygotowania Biznes Planów dla Wnioskodawców ubiegających się o dofinansowanie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013,
6. System oceny projektów w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko – Pomorskiego na lata 2007- 2013,

7. Wytyczne do procedury podpisywania pre-umów w ramach indywidualnych projektów kluczowych,
8. Wzór wniosku o dofinansowanie projektu w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013 wraz z Instrukcją wypełniania wniosku oraz Instrukcją wypełniania załączników,
9. Wzór wniosku beneficjenta o płatność wraz z Instrukcją wypełniania,
10. Wytyczne dla beneficjentów dotyczące promocji projektów realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013,
11. Wytyczne dotyczące przygotowania Zintegrowanego Planu Rozwoju Transportu Publicznego dla wnioskodawców ubiegających się o dofinansowanie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013,
12. Wytyczne dotyczące przeprowadzenia audytu projektów dofinansowywanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013,
13. Wytyczne w sprawie realizowania zamówień współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, w stosunku do których beneficjenci nie są zobowiązani do stosowania ustawy Prawo zamówień publicznych,
14. Wzór umowy o dofinansowanie projektu w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013,
15. Harmonogram konkursów.

Uwaga!

Wszystkie dokumenty opracowane przez Departament Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego, dostępne są na stronach internetowych www.fundusze.kujawsko-pomorskie.pl oraz www.mojregion.eu w zakładce RPO WK-P.

1.4 Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013

W celu realizacji zadań finansowanych z EFRR oraz realizacji Strategii Rozwoju Kraju na lata 2007 – 2015 i Narodowej Strategii Spójności oraz Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2020, opracowany został Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007–2013 (RPO WK-P). Program został przyjęty Uchwałą Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego Nr 70/892/07 z dnia 23 października 2007 r.

Za wdrażanie programu odpowiedzialny jest Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego. W ramach systemu wdrażania RPO WK-P 2007-2013 opracowane zostało niniejsze Vademecum.

Program przygotowany został w Urzędzie Marszałkowskim, w departamentach odpowiedzialnych za planowanie strategiczne oraz rozwój regionalny, przy współpracy

członków Zespołu Roboczego do przygotowania RPO i właściwych departamentów Ministerstwa Rozwoju Regionalnego.

Program zawiera: diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej województwa, podsumowaną analizą SWOT, informacje o wsparciu finansowym zewnętrznym dla województwa, w tym ze środków przedakcesyjnych, funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności, strategię rozwoju regionu oraz osie priorytetowe jej realizacji, plan finansowy programu oraz system jego wdrażania.

Celem głównym Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego w lata 2007-2013 jest tworzenie warunków dla **poprawy konkurencyjności województwa oraz spójności społeczno-gospodarczej i przestrzennej jego obszaru**, czyli stanowienie w nim warunków dla dynamicznego rozwoju społeczno-gospodarczego, wzrostu potencjału i efektywności gospodarowania, kreowanie zdolności do skutecznej gospodarczej rywalizacji z otoczeniem, przy respektowaniu zasad zrównoważonego rozwoju.

Cele Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013 będą realizowane za pomocą następujących osi priorytetowych:

1. Rozwój infrastruktury technicznej
2. Zachowanie i racjonalne użytkowanie środowiska
3. Rozwój infrastruktury społecznej
4. Rozwój infrastruktury społeczeństwa informacyjnego
5. Wzmocnienie konkurencyjności przedsiębiorstw
6. Wsparcie rozwoju turystyki
7. Wspieranie przemian w miastach i w obszarach wymagających odnowy
8. Pomoc techniczna.

Uwaga!

*Szczegółowy opis priorytetów i charakterystyka obszarów wsparcia znajdują się w dokumencie pn.: **Szczegółowy opis osi priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013 (tzw. Uszczegółowienie RPO)**. Jest to kompendium wiedzy dla beneficjentów na temat typów i możliwości realizacji projektów w ramach RPO WK-P w latach 2007-2013.*

Dokument dostępny jest na stronie internetowej www.fundusze.kujawsko-pomorskie.pl oraz www.mojregion.eu.

Został on omówiony również w Rozdziale 4 Vademecum.

Łączna suma środków zaangażowanych w RPO WK-P w latach 2007-2013 wyniesie około 1 245 mln euro. Z tej sumy 951 mln euro będzie pochodziło z budżetu UE (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego), ok. 167,8 mln euro z publicznych środków krajowych natomiast ok. 126,2 mln euro zostanie zaangażowanych ze strony podmiotów prywatnych.

Rozdział 2. Kto jest kim w procesie zarządzania i wdrażania RPO?

2.1 Instytucja Zarządzająca

Wiodącą rolę w systemie zarządzania i kontroli Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego odgrywa Instytucja Zarządzająca RPO (IZ). Ponośi ona odpowiedzialność za skuteczne i efektywne wdrażanie Programu oraz za przestrzeganie i stosowanie odpowiednich regulacji i zasad dotyczących implementacji Programu.

Funkcję Instytucji Zarządzającej RPO WK-P pełni Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego przy pomocy wyodrębnionych komórek organizacyjnych Urzędu Marszałkowskiego.

W części dotyczącej zarządzania Programem główną rolę pełni **Departament Polityki Regionalnej**. Do zadań Instytucji Zarządzającej RPO WK-P w zakresie zarządzania Programem należy:

- opracowanie Regionalnego Programu Operacyjnego województwa oraz Szczegółowego opisu osi priorytetowych RPO WK-P na lata 2007-2013 (Uszczegółowienia RPO);
- kontrola systemu realizacji RPO WK-P;
- opracowanie propozycji zmian RPO i opiniowanie zmian RPO przedkładanych przez inne instytucje;
- zapewnienie przeprowadzenia ewaluacji Programu;
- przekazywanie Komisji Europejskiej wymaganych danych;
- opracowanie Opisu Systemu Zarządzania i Kontroli oraz Instrukcji Wykonawczej;
- przygotowanie wzorów dokumentów oraz wytycznych niezbędnych do wdrażania Programu (m.in. Vademecum Beneficjenta);
- opracowanie zgodnych z ustalonymi kryteriami oraz zasadami unijnymi i krajowymi, zasad wyboru projektów do dofinansowania;
- prowadzenie obsługi Komitetu Monitorującego RPO;
- przekazywanie Instytucji Pośredniczącej w Certyfikacji (Wojewodzie) poświadczenia wydatków oraz wniosku o płatność okresową/końcową dla RPO;
- rozpatrywanie wniosków o ponowne rozpatrzenie sprawy w ramach RPO;
- prowadzenie działań informacyjno-promocyjnych.

Ze względu na fakt, iż w systemie zarządzania i kontroli RPO WK-P 2007-2013 nie przewiduje się zaangażowania innych instytucji mogących pełnić rolę Instytucji Pośredniczących (IP), zadanie wdrażania Programu zostało powierzone **Departamentowi Wdrażania RPO** Urzędu Marszałkowskiego.

Do zadań Instytucji Zarządzającej RPO WK-P w zakresie wdrażania Programu należy:

- organizacja naboru propozycji projektów do współfinansowania w ramach RPO;
- prowadzenie oceny i koordynacja procesu oceny wniosków zgodnie z zapisami RPO, uszczegółowienia Programu i innymi wiążącymi dokumentami;

- przygotowywanie umów o dofinansowanie wybranych do realizacji w ramach RPO projektów;
- prowadzenie monitoringu finansowej i rzeczowej realizacji projektów;
- przyjmowanie oraz weryfikacja formalna i merytoryczna wniosków o płatność;
- badanie i weryfikacja dokumentów finansowych przedkładanych przez beneficjentów wraz z wnioskami o płatność pod kątem zgodności merytorycznej z projektem oraz kwalifikowalności wydatków;
- przygotowywanie na podstawie poprawnych wniosków o płatność: dyspozycji wypłaty środków dla beneficjentów (przy współfinansowaniu) i zleceń płatności w portalu komunikacyjnym Banku Gospodarstwa Krajowego;
- przygotowywanie wniosków do Departamentu Finansów o uruchomienie środków z budżetu województwa na współfinansowanie projektów;
- przygotowywanie rocznej i wieloletnich prognoz wydatków w ramach wdrażanych działań oraz przekazywanie ich do Biura Monitoringu i Sprawozdawczości;
- weryfikacja rzeczywistego dostarczania współfinansowanych towarów i usług oraz poniesienia wydatków zadeklarowanych przez beneficjentów oraz ich zgodności z zasadami unijnymi i krajowymi poprzez przeprowadzanie kontroli projektów na miejscu;
- sporządzanie i przekazywanie informacji o nieprawidłowościach;
- odzyskiwanie kwot nienależnie wypłaconych.

Uwaga!

Departament Wdrażania RPO Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego będzie, w tym okresie programowania, najważniejszą instytucją dla beneficjentów.

To tu będziemy składać wnioski o dofinansowanie projektu i wnioski o płatność (sprawozdania). Pracownicy tego Departamentu będą przeprowadzać kontrole realizacji projektów.

2.2 Instytucja Certyfikująca

Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego certyfikuje Komisji Europejskiej prawidłowość poniesienia wydatków w ramach programów operacyjnych. Instytucja Certyfikująca (IC), to komórka organizacyjna Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, odpowiedzialna za certyfikację wydatków ponoszonych w ramach EFRR, która w zakresie realizowanych zadań jest komórką niezależną od komórek wykonujących funkcje instytucji zarządzających poszczególnymi programami operacyjnymi. Członek Kierownictwa MRR nadzorujący Instytucję Certyfikującą podlega bezpośrednio Ministrowi Rozwoju Regionalnego i podejmuje w sposób niezależny decyzje w zakresie dokonywania oraz wstrzymywania procesu poświadczania deklaracji wydatków oraz wniosków o płatność do Komisji Europejskiej. Obecnie funkcje Instytucji Certyfikującej pełni **Departament Instytucji Certyfikującej MRR**.

W ramach Regionalnych Programów Operacyjnych Instytucja Certyfikująca delegowała część swoich zadań w zakresie certyfikacji do **Urzędów Wojewódzkich pełniących rolę Instytucji Pośredniczących w Certyfikacji (IPOC)**. Do delegowanych zadań, należy w szczególności:

- poświadczanie przed IC wydatków dla RPO, wykazanych przez instytucję zarządzającą w poświadczonym przez nią wniosku o płatność okresową/koncową;
- przeprowadzanie w instytucji zarządzającej oraz instytucjach podległych instytucji zarządzającej lub u beneficjenta, wizyt sprawdzających;
- gromadzenie informacji o stwierdzonych nieprawidłowościach w zakresie realizacji wydatków w ramach regionalnego programu operacyjnego.

2.3 Instytucja Audytowa

Instytucja Audytowa odpowiedzialna jest za ogół prac związanych z wydaniem zapewnienia, że system zarządzania i kontroli RPO spełnia wymogi rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 i funkcjonuje w sposób skuteczny. Instytucja ta zapewnia, iż czynności audytowe uwzględniają uznane w skali międzynarodowej standardy audytu.

Zadania Instytucji Audytowej (IA) wykonuje **Generalny Inspektor Kontroli Skarbowej**, którego funkcję pełni sekretarz lub podsekretarz stanu w Ministerstwie Finansów. Instytucja Audytowa jest niezależna od Instytucji Zarządzającej PO, Instytucji Pośredniczących, Instytucji Pośredniczących II stopnia oraz Instytucji Certyfikującej.

Zadania Instytucji Audytowej wykonywane są za pośrednictwem jednostek organizacyjnych kontroli skarbowej podległych Generalnemu Inspektorowi Kontroli Skarbowej, tj. wyodrębnionej komórki organizacyjnej w Ministerstwie Finansów (obecnie **Departament Ochrony Interesów Finansowych Unii Europejskiej**) oraz w przypadku RPO WK-P - **Urzędu Kontroli Skarbowej w Bydgoszczy**. W każdym z urzędów kontroli skarbowej zostały utworzone wyodrębnione komórki organizacyjne odpowiedzialne za kontrolę środków pochodzących z Unii Europejskiej.

Do głównych zadań IA należy w szczególności:

- zapewnienie prowadzenia audytów w celu weryfikacji skutecznego funkcjonowania systemu zarządzania i kontroli RPO oraz weryfikacji zadeklarowanych wydatków;
- przedstawianie KE strategii audytu oraz rocznych sprawozdań audytowych informujących o wszelkich brakach wykrytych w systemie zarządzania i kontroli RPO;
- przedłożenie KE, nie później niż dnia 31 marca 2017 r., deklaracji zamknięcia Programu.

2.4 Komitety Monitorujące

Funkcjonowanie Komitetów Monitorujących (KM) zapewniają instytucje zarządzające programami operacyjnymi. Komitety wykonują monitoring realizacji poszczególnych programów. Odpowiednie komitety działają na poziomie programów

operacyjnych oraz na poziomie NSS. Proces monitoringu może być uzupełniony o działalność Podkomitetów Monitorujących (PM).

W skład Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013, powołanego w dniu 18 grudnia 2007 r. wchodzi 45 członków: Przewodniczący – Marszałek Województwa; Zastępca – Wojewoda Kujawsko-Pomorski, 14 przedstawicieli strony samorządowej; 13 przedstawicieli strony rządowej; 5 przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz innych partnerów społeczno-gospodarczych; 6 przedstawicieli Wojewódzkiej Komisji Dialogu Społecznego; 5 przedstawicieli środowiska akademicko-naukowego.

Do podstawowych zadań Komitetu należy:

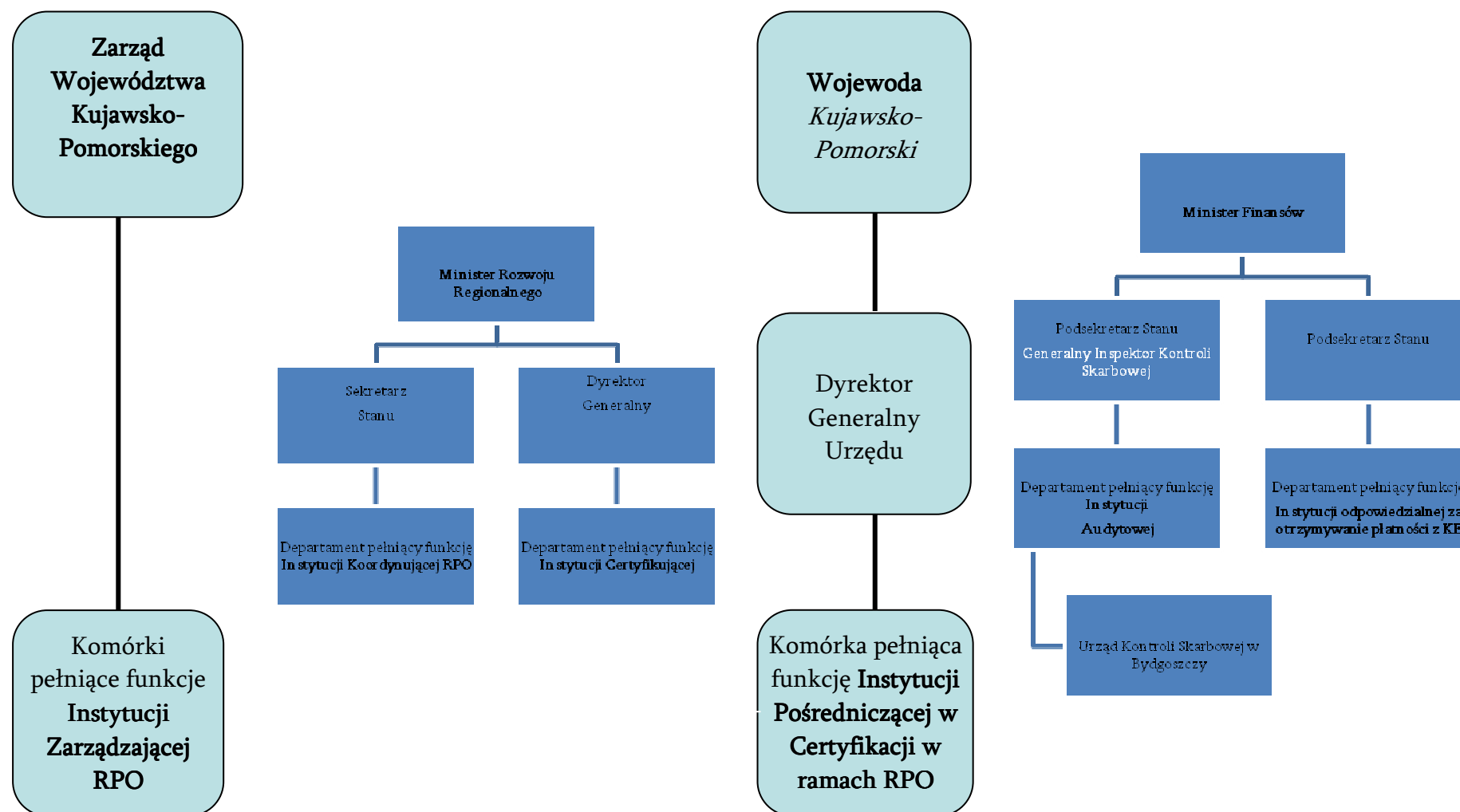
- zatwierdzanie kryteriów wyboru projektów;
- uczestniczenie w procesie ewaluacji Programu;
- badanie postępu w zakresie osiągnięcia celów Programu;
- diagnozowanie stopnia realizacji projektów.

Komitet Monitorujący zatwierdza m.in. kryteria wyboru projektów, Plan ewaluacji i Plan Komunikacji. Informacje o pracy Komitetu Monitorującego znajdują się na stronie www.fundusze.kujawsko-pomorskie.pl i www.mojregion.eu.

2.5 Instytucja Koordynująca

Funkcję Instytucji Koordynującej regionalne programy operacyjne pełni Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego obsługiwany w przedmiotowym zakresie przez Departament Koordynacji i Wdrażania Programów Regionalnych (DKR) w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego (MRR). Do głównych zadań Instytucji Koordynującej należy zapewnienie jednolitych systemów zarządzania i kontroli oraz zapewnienie efektywności i prawidłowości wykorzystania środków we wszystkich regionach, opiniowanie i rekomendowanie Komisji Europejskiej ewentualnych zmian w regionalnych programach operacyjnych oraz monitorowanie efektów wdrażania RPO w regionach.

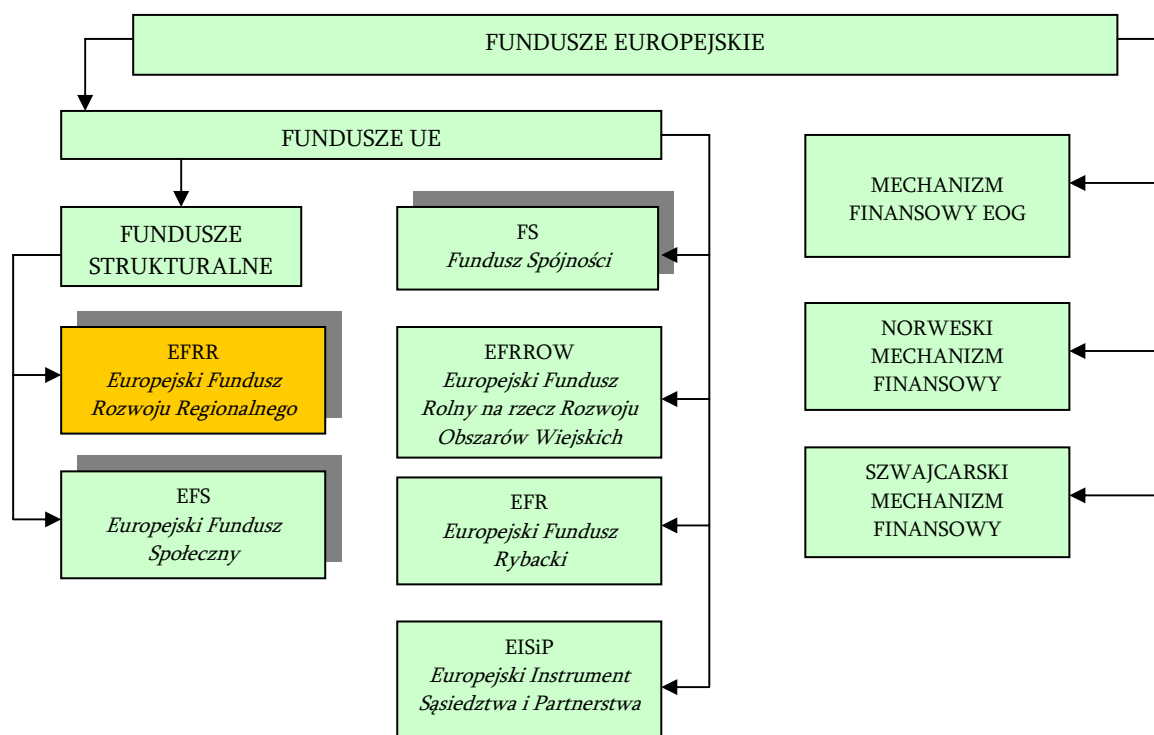
Schemat 1. Schemat organizacyjny wskazujący rozmieszczenie Instytucji Zarządzającej RPO, Instytucji Koordynującej RPO, Instytucji Certyfikującej i Instytucji Audytowej oraz instytucji odpowiedzialnej za otrzymywanie płatności z KE

Rozdział 3. Kilka słów o funduszu, z którego korzystamy, czyli zakres interwencji EFRR

Regionalne programy operacyjne są współfinansowane tylko z jednego funduszu - Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR). Funduszy europejskich, nie tylko unijnych, jest wiele. Na poniższym schemacie przedstawiono podział funduszy europejskich i wskazano w nim miejsce EFRR oraz zaznaczono trzy fundusze Polityki Spójności.

Schemat 2. Podział funduszy europejskich.

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego przyczynia się do finansowania pomocy mającej na celu wzmocnienie spójności gospodarczej i społecznej Europy, w drodze korygowania podstawowych dysproporcji regionalnych. Odbywa się to poprzez wspieranie rozwoju oraz dostosowania strukturalnego gospodarek regionalnych, jak również poprzez wspieranie współpracy transgranicznej, transnarodowej i międzyregionalnej. W działaniach tych EFRR kieruje się priorytetami Unii Europejskiej, a szczególnie potrzebą zwiększenia konkurencyjności i innowacyjności, utworzenia i ochrony trwałych miejsc pracy oraz zapewnienia zrównoważonego rozwoju.

W przypadku Polski, która należy w całości do celu konwergencja, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego może współfinansować następujące działania:

1. **Badania i rozwój technologiczny (BRT), innowacyjność i przedsiębiorczość**, w tym zwiększanie zdolności w zakresie badań i rozwoju technologicznego, oraz ich włączenie do Europejskiej Przestrzeni Badawczej, w tym infrastruktury; pomoc na rzecz BRT, zwłaszcza w MŚP, oraz na rzecz transferu technologii; poprawę powiązań pomiędzy MŚP a placówkami szkolnictwa wyższego, instytucjami badawczymi i centrami badawczo-technologicznymi; rozwój sieci powiązań gospodarczych; partnerstwa publiczno-prywatne i klastry; wspieranie świadczenia usług dla biznesu i technologii grupom MŚP; oraz stymulowanie finansowania przedsiębiorczości i innowacji w MŚP za pomocą instrumentów inżynierii finansowej.
2. **Spółeczeństwo informacyjne**, w tym rozwój infrastruktury łączności elektronicznej, opracowanie zawartości, usług i aplikacji na poziomie lokalnym, poprawa bezpieczeństwa dostępności do publicznych usług *on-line* i ich rozwój; wsparcie i usługi na rzecz MŚP w procesie wdrażania i skutecznego wykorzystywania technologii informacyjnych i komunikacyjnych (TIK) lub wykorzystywania nowych pomysłów.
3. **Inicjatywy lokalne** w zakresie rozwoju oraz wsparcie dla struktur świadczących usługi lokalne w tworzeniu nowych miejsc pracy, w przypadku gdy takie działania nie są objęte zakresem rozporządzenia (WE) nr 1081/2006.
4. **Środowisko**, w tym inwestycje związane z zaopatrzeniem w wodę oraz z gospodarką wodną i odpadami; oczyszczanie ścieków oraz jakość powietrza; zapobieganie pustosynnieniu, kontrola tego zjawiska i walka z nim; zintegrowany system zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli; pomoc w celu minimalizacji skutków zmian klimatu; rekultywacja środowiska naturalnego, w tym skażonych terenów i gruntów, oraz rewitalizacja terenów przemysłowych; propagowanie różnorodności biologicznej i ochrony przyrody, w tym inwestycje dotyczące obszarów NATURA 2000; pomoc dla MŚP w zakresie propagowania zrównoważonych wzorców produkcji poprzez wdrażanie wydajnych systemów zarządzania środowiskiem oraz wdrażanie i stosowanie technologii zapobiegania zanieczyszczaniu środowiska.
5. **Zapobieganie zagrożeniom**, w tym opracowanie i wdrożenie planów zapobiegania i stawiania czoła zagrożeniom naturalnym i technologicznym.
6. **Turystyka**, w tym promowanie walorów przyrodniczych jako potencjału dla rozwoju zrównoważonej turystyki; ochrona i poprawa jakości dziedzictwa przyrodniczego w ramach wspierania rozwoju społeczno-gospodarczego; pomoc na rzecz zwiększenia podaży usług turystycznych poprzez wprowadzanie nowych usług o wyższej wartości dodanej oraz wspieranie nowych, zrównoważonych rodzajów turystyki.
7. **Inwestowanie w kulturę**, w tym ochrona, promowanie i zachowanie dziedzictwa kulturowego; wzmacnianie infrastruktury kulturalnej wspierającej rozwój społeczno-gospodarczy, zrównoważoną turystykę i zwiększoną atrakcyjność regionu; oraz pomoc na rzecz zwiększenia podaży usług kulturalnych poprzez wprowadzanie nowych usług o wyższej wartości dodanej.

8. **Inwestycje transportowe**, w tym poprawę sieci transeuropejskich i połączeń z siecią TEN-T; zintegrowane strategie promocji ekologicznego transportu, które przyczyniają się do poprawy dostępności i jakości usług transportu pasażerskiego i towarowego, z myślą o uzyskaniu bardziej zrównoważonego podziału na różne rodzaje środków transportu oraz o promocji systemów intermodalnych i ograniczaniu oddziaływania na środowisko.

9. **Inwestycje energetyczne**, w tym poprawę sieci transeuropejskich, które przyczyniają się do poprawy bezpieczeństwa dostaw, integracji kwestii środowiska naturalnego, zwiększenia efektywności energetycznej oraz rozwoju energii odnawialnych.

10. **Inwestycje w edukację**, w tym w kształcenie zawodowe, przyczyniające się do podwyższenia atrakcyjności i jakości życia.

11. **Inwestycje w infrastrukturę ochrony zdrowia i infrastrukturę społeczną**, które przyczyniają się do rozwoju regionalnego i lokalnego oraz podwyższenia jakości życia.

Rozdział 4. Kto i co może sfinansować, czyli krótki przewodnik po Uszczegółowieniu RPO

Z uwagi na ogólny charakter RPO WK-P Zarząd Województwa jako Instytucja Zarządzająca Programem, został zobowiązany na mocy art. 26 ust. 1 pkt 2 Ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, do przygotowania dodatkowego dokumentu uszczegóławiającego jego zapisy. W tym celu został opracowany „Szczegółowy opis osi priorytetowych RPO WK-P 2007-2013” czyli tzw. Uszczegółowienie RPO. Dokument ten podlega ocenie formalnej Ministerstwa Rozwoju Regionalnego oraz konsultacjom społecznym i jest ostatecznie zatwierdzany przez Zarząd Województwa w drodze uchwały. Uszczegółowienie RPO WK-P pozwala na realizację celów zapisanych w RPO WK-P.

Uszczegółowienie ma formę tabelaryczną i określa zakres, zasady wdrażania i monitorowania oraz poziom finansowania działań i poddziałań, które będą realizowane w ramach poszczególnych osi priorytetowych. Ponadto w formie załączników zawiera:

- I. Indykatorywną tabelę finansową zobowiązań dla osi priorytetowej i działań z przyporządkowaniem kategorii interwencji funduszy strukturalnych oraz oznaczonymi działaniami podlegającymi zasadom cross-financing dla Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013.
- II. Poziom wydatków pochodzących z funduszy strukturalnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013 przeznaczonych na realizację Strategii Lizbońskiej.
- III. Zestawienie wskaźników monitorowania dla Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013.
- IV. Indykatorywny Wykaz Indywidualnych Projektów Kluczowych współfinansowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013.
- V. Kryteria oceny projektów.
- VI. Listę wydatków kwalifikowanych w poszczególnych działaniach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013.
- VII. Indykatorywny podział środków w ramach działania 7.1.

Ze względu na fakt, że jest to dokument strategiczny, jego zapisy mogą ulegać zmianom. Kolejne wersje URPO WK-P można znaleźć na stronach www.fundusze.kujawsko-pomorskie.pl oraz www.mojregion.eu. Poniżej przedstawiono zestawienie działań i poddziałań RPO WK-P z jakich mogą korzystać poszczególne grupy beneficjentów.

Tabela nr 1. Jakie działania przeznaczono dla poszczególnych typów beneficjentów?

Lp.	Typ beneficjenta	Nr i nazwa działania / poddziałania	
1.	Jednostki Samorządu Terytorialnego (JST), ich związki i stowarzyszenia	1.1	Infrastruktura drogowa
		1.2	Infrastruktura transportu publicznego

Lp.	Typ beneficjenta	Nr i nazwa działania / poddziałania	
		1.3	Infrastruktura kolejowa
		2.1	Rozwój infrastruktury wodno-ściekowej
		2.2	Gospodarka odpadami
		2.3	Rozwój infrastruktury w zakresie ochrony powietrza
		2.4	Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku
		2.5	Rozwój infrastruktury bezpieczeństwa powodziowego i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska
		2.6	Ochrona i promocja zasobów przyrodniczych
		3.1	Rozwój infrastruktury edukacyjnej
		3.2	Rozwój infrastruktury ochrony zdrowia i pomocy społecznej
		3.3	Rozwój infrastruktury kultury
		4.1	Rozwój infrastruktury ICT
		4.2	Rozwój usług i aplikacji dla ludności
		5.4	Wzmocnienie regionalnego potencjału sektora badań i rozwoju technologii
		5.5	Promocja i rozwój markowych produktów
		5.6	Kompleksowe uzbrojenie terenów pod inwestycje
		6.1	Rozwój usług turystycznych w oparciu o zasoby przyrodnicze
		6.2	Rozwój usług turystycznych i uzdrowiskowych
		7.1	Rewitalizacja zdegradowanych dzielnic miast
		7.2	Adaptacja do nowych funkcji społeczno-gospodarczych terenów powojkowych i przemysłowych
2.	Jednostki organizacyjne JST posiadające osobowość prawną	1.1	Infrastruktura drogowa
		1.2	Infrastruktura transportu publicznego
		1.3	Infrastruktura kolejowa

Lp.	Typ beneficjenta	Nr i nazwa działania / poddziałania	
		2.3	Rozwój infrastruktury w zakresie ochrony powietrza
		2.4	Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku
		2.5	Rozwój infrastruktury bezpieczeństwa powodziowego i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska
		2.6	Ochrona i promocja zasobów przyrodniczych
		3.2	Rozwój infrastruktury ochrony zdrowia i pomocy społecznej
		3.3	Rozwój infrastruktury kultury
		4.1	Rozwój infrastruktury ICT
		4.2	Rozwój usług i aplikacji dla ludności
		5.6	Kompleksowe uzbrojenie terenów pod inwestycje
		7.2	Adaptacja do nowych funkcji społeczno-gospodarczych terenów powojaskowych i przemysłowych
3.	Podmioty wykonujące usługi publiczne, w których większość udziałów lub akcji posiada JST, w tym podmioty wykonujące te usługi na mocy odrębnej umowy	1.2	Infrastruktura transportu publicznego
		2.1	Rozwój infrastruktury wodno-ściekowej
		2.3	Rozwój infrastruktury w zakresie ochrony powietrza
		2.4	Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku
		2.5	Rozwój infrastruktury bezpieczeństwa powodziowego i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska
4.	Podmioty wybrane w wyniku postępowania przeprowadzonego na podstawie przepisów o zamówieniach publicznych, wykonujące usługi publiczne w oparciu o umowę zawartą z JST na świadczenie usług z zakresu danego działania	1.2	Infrastruktura transportu publicznego
		2.1	Rozwój infrastruktury wodno-ściekowej
		2.3	Rozwój infrastruktury w zakresie ochrony powietrza
		2.4	Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku

Lp.	Typ beneficjenta	Nr i nazwa działania / poddziałania	
		7.2	Adaptacja do nowych funkcji społeczno-gospodarczych terenów powojсковych i przemysłowych
5.	Podmioty świadczące usługi w ramach zadań własnych JST	2.1	Rozwój infrastruktury wodno-ściekowej
		2.2	Gospodarka odpadami
6.	Spółki prawa handlowego nie działające w celu osiągnięcia zysku lub przeznaczające zyski na cele statutowe, w których większość udziałów lub akcji posiadają JST lub ich związki, porozumienia i stowarzyszenia	2.1	Rozwój infrastruktury wodno-ściekowej
7.	Organy władzy publicznej, w tym organy administracji rządowej, organy kontroli państwowej i ochrony prawa, sądy i trybunały	2.3	Rozwój infrastruktury w zakresie ochrony powietrza
		7.1	Rewitalizacja zdegradowanych dzielnic miast
8.	Administracja rządowa	2.4	Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku
		4.1	Rozwój infrastruktury ICT
		4.2	Rozwój usług i aplikacji dla ludności
		7.1	Rewitalizacja zdegradowanych dzielnic miast
		7.2	Adaptacja do nowych funkcji społeczno-gospodarczych terenów powojсковych i przemysłowych
9.	Podmioty (w tym spółki prawa handlowego) wykonujące usługi publiczne, w których większość udziałów lub akcji posiada województwo kujawsko-pomorskie, powiat, gmina, miasto, związek międzygminny, Skarb Państwa, lub podmioty wybrane w trybie Ustawy Prawo Zamówień Publicznych, realizujące zadania na podstawie odrębnej umowy zawartej z JST (również na zasadach partnerstwa publiczno-prywatnego)	4.2	Rozwój usług i aplikacji dla ludności
		5.6	Kompleksowe uzbrojenie terenów pod inwestycje
10.	Jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną	2.3	Rozwój infrastruktury w zakresie ochrony powietrza
		2.4	Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku
		3.1	Rozwój infrastruktury edukacyjnej

Lp.	Typ beneficjenta	Nr i nazwa działania / poddziałania	
		4.1	Rozwój infrastruktury ICT
		4.2	Rozwój usług i aplikacji dla ludności
		7.1	Rewitalizacja zdegradowanych dzielnic miast
		7.2	Adaptacja do nowych funkcji społeczno-gospodarczych terenów powojkowych i przemysłowych
11.	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.	1.3	Infrastruktura kolejowa
12.	Przedsiębiorstwa posiadające licencje na kolejowe regionalne przewozy pasażerskie	1.3	Infrastruktura kolejowa
13.	Port lotniczy w Bydgoszczy	1.4	Infrastruktura portu lotniczego
14.	Zakłady Opieki Zdrowotnej działające w publicznym systemie ochrony zdrowia	3.2	Rozwój infrastruktury ochrony zdrowia i pomocy społecznej
		4.1	Rozwój infrastruktury ICT
		4.2	Rozwój usług i aplikacji dla ludności
		6.2	Rozwój usług turystycznych i uzdrowiskowych
		7.1	Rewitalizacja zdegradowanych dzielnic miast
		7.2	Adaptacja do nowych funkcji społeczno-gospodarczych terenów powojkowych i przemysłowych
15.	Jednostki pomocy społecznej, posiadające osobowość prawną lub dla których podmiotem tworzącym są JST	3.2	Rozwój infrastruktury ochrony zdrowia i pomocy społecznej
16.	Placówki opiekuńczo-wychowawcze, posiadające osobowość prawną lub dla których podmiotem tworzącym są JST	3.2	Rozwój infrastruktury ochrony zdrowia i pomocy społecznej
17.	Podmioty prowadzące uzdrowiska w Ciechocinku, Inowrocławiu, Więńcu Zdroju i Maruszy pod Grudziądem	6.2	Rozwój usług turystycznych i uzdrowiskowych
18.	Osoby prawne i fizyczne będące organami prowadzącymi szkoły (wszystkich poziomów nauczania) i placówki (np. przedszkola)	3.1	Rozwój infrastruktury edukacyjnej
		4.1	Rozwój infrastruktury ICT
		4.2	Rozwój usług i aplikacji dla ludności

Lp.	Typ beneficjenta	Nr i nazwa działania / poddziałania	
		7.1	Rewitalizacja zdegradowanych dzielnic miast
		7.2	Adaptacja do nowych funkcji społeczno-gospodarczych terenów powojсковych i przemysłowych
19.	Szkoły wyższe	2.3	Rozwój infrastruktury w zakresie ochrony powietrza
		2.4	Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku
		3.1	Rozwój infrastruktury edukacyjnej
		3.3	Rozwój infrastruktury kultury
		4.1	Rozwój infrastruktury ICT
		4.2	Rozwój usług i aplikacji dla ludności
		5.4	Wzmocnienie potencjału sektora badań i rozwoju technologii
		7.1	Rewitalizacja zdegradowanych dzielnic miast
		7.2	Adaptacja do nowych funkcji społeczno-gospodarczych terenów powojсковych i przemysłowych
20.	Jednostki naukowe	4.1	Rozwój infrastruktury ICT
21.	Instytucje kultury	2.3	Rozwój infrastruktury w zakresie ochrony powietrza
		3.3	Rozwój infrastruktury kultury
		4.1	Rozwój infrastruktury ICT
		4.2	Rozwój usług i aplikacji dla ludności
		7.1	Rewitalizacja zdegradowanych dzielnic miast
		7.2	Adaptacja do nowych funkcji społeczno-gospodarczych terenów powojсковych i przemysłowych
22.	Kościóły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych prowadzące statutową działalność w obszarze objętym wsparciem w ramach działania.	3.1	Rozwój infrastruktury edukacyjnej
		3.2	Rozwój infrastruktury ochrony zdrowia i pomocy społecznej
		3.3	Rozwój infrastruktury kultury
		4.1	Rozwój infrastruktury ICT
		4.2	Rozwój usług i aplikacji dla ludności

Lp.	Typ beneficjenta	Nr i nazwa działania / poddziałania	
		6.1	Rozwój usług turystycznych w oparciu o zasoby przyrodnicze
		6.2	Rozwój usług turystycznych i uzdrowiskowych
		7.1	Rewitalizacja zdegradowanych dzielnic miast
		7.2	Adaptacja do nowych funkcji społeczno-gospodarczych terenów powojсковych i przemysłowych
23.	Organizacje pozarządowe, stowarzyszenia, fundacje prowadzące działalność statutową w obszarze objętym wsparciem w ramach danego działania	2.4	Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku
		2.6	Ochrona i promocja zasobów przyrodniczych
		3.1	Rozwój infrastruktury edukacyjnej
		3.2	Rozwój infrastruktury ochrony zdrowia i pomocy społecznej
		3.3	Rozwój infrastruktury kultury
		4.1	Rozwój infrastruktury ICT
		4.2	Rozwój usług i aplikacji dla ludności
		5.4	Wzmocnienie regionalnego potencjału sektora badań i rozwoju technologii
		5.5	Promocja i rozwój markowych produktów
		6.1	Rozwój usług turystycznych w oparciu o zasoby przyrodnicze
		6.2	Rozwój usług turystycznych i uzdrowiskowych
		7.1	Rewitalizacja zdegradowanych dzielnic miast
		7.2	Adaptacja do nowych funkcji społeczno-gospodarczych terenów powojсковych i przemysłowych
24.	Spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe, Towarzystwo Budownictwa Społecznego TBS	7.1	Rewitalizacja zdegradowanych dzielnic miast
25.	Regionalne Zarządy Gospodarki Wodnej, w zakresie zadań na terenie Województwa Kujawsko-Pomorskiego	2.5	Rozwój infrastruktury bezpieczeństwa powodziowego i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska

Lp.	Typ beneficjenta	Nr i nazwa działania / poddziałania	
26.	Państwowe Gospodarstwa Leśne Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne	2.5	Rozwój infrastruktury bezpieczeństwa powodziowego i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska
		2.6	Ochrona i promocja zasobów przyrodniczych
		6.1	Rozwój usług turystycznych w oparciu o zasoby przyrodnicze
		6.2	Rozwój usług turystycznych i uzdrowiskowych
27.	Parki krajobrazowe	6.1	Rozwój usług turystycznych w oparciu o zasoby przyrodnicze
		6.2	Rozwój usług turystycznych i uzdrowiskowych
28.	Jednostki sprawujące nadzór lub zarządzające obszarami chronionymi	2.6	Ochrona i promocja zasobów przyrodniczych
29.	Ośrodki edukacji ekologicznej	2.6	Ochrona i promocja zasobów przyrodniczych
30.	Jednostki państwowej straży pożarnej	2.5	Rozwój infrastruktury bezpieczeństwa powodziowego i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska
31.	Lokalni przedsiębiorcy telekomunikacyjni realizujący budowę lub rozbudowę regionalnych/lokalnych sieci szerokopasmowych na obszarach poza zainteresowaniem innych operatorów (obszar wykluczenia cyfrowego).	4.1	Rozwój infrastruktury ICT
32.	Przedsiębiorstwa	5.1	Rozwój instytucji otoczenia biznesu – tylko jako beneficjent ostateczny
		5.2	Wsparcie inwestycji przedsiębiorstw
		5.3	Wspieranie przedsiębiorstw w zakresie dostosowania do wymogów ochrony środowiska
		5.4	Wzmocnienie regionalnego potencjału sektora badań i rozwoju technologii
		5.5	Promocja i rozwój markowych produktów – tylko jako beneficjent ostateczny
		6.2	Rozwój usług turystycznych i uzdrowiskowych
		7.1	Rewitalizacja zdegradowanych dzielnic miast

Lp.	Typ beneficjenta	Nr i nazwa działania / poddziałania	
		7.2	Adaptacja do nowych funkcji społeczno-gospodarczych terenów powojсковych i przemysłowych
32.	Mikro przedsiębiorstwa	4.3	Rozwój komercyjnych e-usług
		5.2.1	Wsparcie inwestycji mikro przedsiębiorstw
		5.2.2	Wsparcie inwestycji przedsiębiorstw
		5.5	Promocja i rozwój markowych produktów – tylko jako beneficjent ostateczny
	Małe przedsiębiorstwa	4.3	Rozwój komercyjnych e-usług
		5.2.2	Wsparcie inwestycji przedsiębiorstw
		5.3	Wspieranie przedsiębiorstw w zakresie dostosowania do wymogów ochrony środowiska
		5.5	Promocja i rozwój markowych produktów – tylko jako beneficjent ostateczny
	Średnie przedsiębiorstwa	4.3	Rozwój komercyjnych e-usług
		5.2.2	Wsparcie inwestycji przedsiębiorstw
		5.3	Wspieranie przedsiębiorstw w zakresie dostosowania do wymogów ochrony środowiska
		5.5	Promocja i rozwój markowych produktów – tylko jako beneficjent ostateczny
	Grupy przedsiębiorców, grupy kooperacyjne	5.5	Promocja i rozwój markowych produktów – tylko jako beneficjent ostateczny
33.	Instytucje otoczenia biznesu, Osoby prawne oraz związki reprezentowane przez liderów świadczące usługi na rzecz przedsiębiorców¹	5.5	Promocja i rozwój markowych produktów – tylko jako beneficjent ostateczny
		5.6	Kompleksowe uzbrojenie terenów pod inwestycje

¹ Osoby prawne, które wykonują działalność polegającą na świadczeniu przedsiębiorcom usług: doradczych, informacyjnych, promocyjnych oraz w zakresie udostępniania pomieszczeń na prowadzenie działalności gospodarczej, które prowadzą działalność min. 12 miesięcy, zgodnie ze statutem (aktem równoważnym) nie działają w celu osiągnięcia zysku lub przeznaczają osiągnięty zysk na cele statutowe związane ze wsparciem i promocją przedsiębiorczości, posiadają siedzibę i prowadzą działalność na terenie Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Lp.	Typ beneficjenta	Nr i nazwa działania / poddziałania	
		5.1	Rozwój instytucji otoczenia biznesu
34.	Fundusze pożyczkowe oraz poręczeniowe jako osoby prawne ²	5.1	Rozwój instytucji otoczenia biznesu
35.	Jednostki sfery B+RT	5.4	Wzmocnienie regionalnego potencjału sektora badań i rozwoju technologii
36.	Sieci naukowe i konsorcja naukowo-przemysłowe (w tym CZT ³ i CD ⁴)	5.4	Wzmocnienie regionalnego potencjału sektora badań i rozwoju technologii
37.	Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego	5.5	Promocja i rozwój markowych produktów
		8.1	Wsparcie procesu zarządzania i wdrażania RPO
		8.2	Działania informacyjne i promocyjne

Powyższa tabela ma służyć jedynie jako przewodnik i nie zawiera wszystkich warunków, jakie muszą spełnić poszczególne grupy beneficjentów, aby otrzymać wsparcie, w związku z czym niezbędne jest zapoznanie się z Uszczegółowieniem RPO.

2

- powołane przez jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia (w tym spółki prawa handlowego z udziałem jednostek samorządu terytorialnego), które uchwałą właściwego organu utworzyły wyodrębniony księgowo fundusz,
- instytucje wspomagające tworzenie, prowadzenie i rozwój przedsiębiorstw jak: stowarzyszenia przedsiębiorców, izby gospodarcze, samorządy przedsiębiorców, organizacje pracodawców, cechy rzemieślnicze, inkubatory przedsiębiorczości, fundacje i stowarzyszenia działające na rzecz MSP, które utworzyły wyodrębniony księgowo fundusz, spełniające wymogi jak wymieniono w przypisie nr 1.

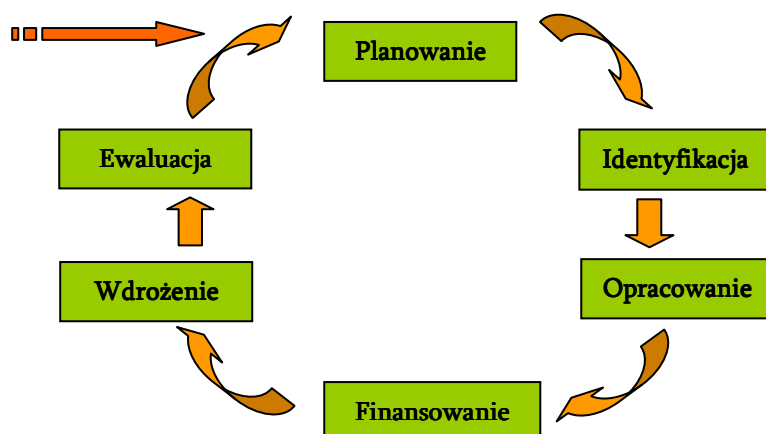
³ **Centrum Zaawansowanych Technologii** (CZT) jest to konsorcjum naukowe składające się z jednostek naukowych prowadzących badania naukowe o uznanym poziomie światowym oraz innych podmiotów działających na rzecz badań naukowych i prac rozwojowych, innowacji i wdrożeń. CZT prowadzi ponadto, na podstawie umowy, działalność o charakterze interdyscyplinarnym, służącą opracowaniu, wdrażaniu i komercjalizacji nowych technologii związanych z dziedzinami nauki uznanymi za szczególnie ważne dla gospodarki w założeniach polityki naukowej i innowacyjnej państwa.

⁴ **Centrum Doskonałości** (CD) to jednostki naukowe bądź struktury organizacyjne prowadzące badania naukowe i rozwijające nowoczesne technologie na najwyższym światowym poziomie. Skupiają zespoły uczonych o wybitnych osiągnięciach badawczych, którzy współpracują w zakresie wspólnych tematów, prowadzą wspólne projekty badawcze i technologiczne, podejmują bliską współpracę z przemysłem oraz prowadzą działalność szkoleniową i edukacyjną.

Rozdział 5. Podstawy zarządzania projektem

Chcąc poprawnie przygotować i zrealizować projekty należy zdać sobie sprawę, że proces ten przebiega według stałej sekwencji określonej jako cykl projektu. Istnieje wiele narzędzi służących prawidłowemu zarządzaniu cyklem projektu. Trzymanie się faz cyklu i stosowanie sprawdzonych metod zarządzania projektem pomaga zagwarantować, że projekty będą rozwiązywały problemy, dla których rozwiązania zostały opracowane, że będą wykonalne a ich efekty będą trwałe. Unia Europejska nie narzuca projektodawcom jednej konkretnej metody opracowywania i zarządzania zgłaszanymi przedsięwzięciami, jednak stworzenie projektu zgodnie z określonymi zasadami metodycznymi zmniejsza ryzyko niepowodzenia.

Poniższy schemat obrazuje cykl projektu:

Cykl rozpoczyna się od identyfikacji pomysłu i rozwija się w plan pracy, który może być wdrażany i oceniany. Całościowy cykl projektu ma sześć faz, których szczegółowy przebieg różni się w przypadku poszczególnych instytucji. Niemniej jednak, we wszystkich instytucjach ma on trzy wspólne elementy:

1. Cykl określa kluczowe decyzje, potrzeby informacyjne, i odpowiedzialność uczestników na każdym etapie,
2. Fazy cyklu mają charakter progresywny – każda z nich musi być ukończona tak, aby następna mogła być przeprowadzona z sukcesem,
3. Cykl oparty jest na ewaluacji tak, by przenosić doświadczenia z istniejących projektów na tworzenie przyszłych.

I. Faza planowania:

Planowanie projektu rozpoczyna się od diagnozy sytuacji i sformułowania problemów występujących w otoczeniu i w Państwa firmie (organizacji, instytucji). Jednym z najczęściej używanych narzędzi jest analiza SWOT. Skrót ten pochodzi od angielskich odpowiedników czterech podstawowych czynników, jakie są poddawane ocenie: mocnych stron (Strengths)

i słabych stron podmiotu (Weaknesses), a także szans (Opportunities) i zagrożeń (Threats) występujących w otoczeniu zewnętrznym.

Już na tym etapie należy dokonać przeglądu wskaźników i priorytetów określonych dla funduszu, z którego projekt mógłby być finansowany.

II. Faza identyfikacji:

Polega na wyborze problemów, jakie chce się w danym czasie rozwiązać oraz wybranie pomysłów na projekty, które najlepiej będą temu służyć. Podczas identyfikacji projektów niezbędne jest określenie jego celów, następnie wskaźników. Warto pamiętać, że środki unijne to „środki celowe”, czyli, że można je przeznaczać jedynie na cele z góry określone przez instytucje nimi zarządzające.

Cele projektu (główne i szczegółowe) zgodnie z zasadą SMART powinny być:

konkretne i proste (S - Specific, Simple)

mieralne ilościowo (M – Measurable)

mieralne jakościowo (A – Assesable)

realne do osiągnięcia (R – Realistic)

umieszczone w czasie (T – Time-bound).

Przemyślane cele projektu pozwalają właściwie określić jego wskaźniki. Wskaźniki są wymagane we wniosku o dofinansowanie projektu. Są również podstawą do sprawozdawczości, rozliczenia i ostatecznej oceny przedsięwzięcia pod kątem osiągnięcia celów projektu. Wskaźniki projektu określa się na poziomie produktu, rezultatu i oddziaływania.

Produkt projektu jest bezpośrednim, materialnym efektem zrealizowanych działań. Wskaźniki produktu muszą być mieralne, czyli wyrażone za pomocą wybranych jednostek. Mogą nimi być przykładowo: liczba zakupionego sprzętu i aparatury lub liczba wyremontowanych pomieszczeń o określonej kubaturze.

Rezultat projektu to efekt osiągnięcia celu bezpośredniego i bezpośredni wpływ uzyskanych produktów. Rezultaty są osiągane po zakończeniu realizacji projektu. Rezultatami mogą być: liczba oferowanych nowych usług, liczba zatrudnionych osób, skrócenie czasu oczekiwania na usługi.

Oddziaływanie projektu to z kolei długofalowe efekty zrealizowanego projektu dla bezpośrednich beneficjentów po zakończeniu inwestycji oraz pośrednie konsekwencje dla innych grup otoczenia. Wskaźniki oddziaływania to przykładowo: poprawa jakości środowiska, zwiększenie dostępności usług kulturalnych, wzrost poziomu bezpieczeństwa, poprawa stanu zdrowia mieszkańców.

III. Faza opracowania:

W tej fazie odpowiednie pomysły projektów są rozwijane w operacyjne plany projektu. Oceniana jest wykonalność projektu (czy ma szanse powodzenia), źródła finansowania (to tu należy sprawdzić nasze możliwości finansowe oraz ewentualne możliwości uzyskania wsparcia z innych źródeł) oraz jego trwałość (czy będzie w stanie dostarczyć trwałych korzyści beneficjentowi). W projekcie należy również określić zadania do wykonania. W przypadku złożonych projektów inwestycyjnych należy podzielić ją na etapy (z uwzględnieniem prac przygotowawczych, takich jak: wykonanie dokumentacji

budowlanej, uzyskanie stosownych pozwoleń administracyjnych, przeprowadzenie procedur przetargowych, opracowanie projektów wykonawczych oraz etapu realizacyjnego polegającego na pracach budowlanych, montażu, odbiorach itd.), rozpiąć w czasie, określić koszty ich realizacji, przydzielić osoby do zadań. W planie wydziela się też tzw. „kamienie milowe”, czyli takie zdarzenia, które decydują o możliwości realizacji kolejnego działania. Plan wdrożenia przedstawiony jest w harmonogramie rzeczowo-finansowym we wniosku o dofinansowanie. Harmonogram przedstawia etapy realizacji projektu, a do każdego z nich przypisany jest postęp rzeczowy (co zostanie zrealizowane, np. jakie budynki powstaną, jakie urządzenia zostaną zakupione i zamontowane) i finansowy inwestycji (ile będzie kosztował dany etap). Kosztorys inwestycji oparty na cenach rynkowych to niezbędny element dokumentacji projektowej.

W fazie identyfikacji i opracowania projektu często korzysta się z narzędzia jakim jest podejście oparte na ramie logicznej, którego elementem jest matryca logiczna. Szczegółowy opis narzędzi znajduje się w Podręczniku Zarządzania Cyklem Projektu.

IV. Faza finansowania:

W tej fazie składamy do właściwej instytucji wnioski o dofinansowanie projektu. Wnioski te są weryfikowane i zapada decyzja o przekazaniu funduszy na projekt.

Należy zwracać uwagę na harmonogramy ogłaszania konkursów publikowane przez Instytucję Zarządzającą RPO, gdyż wnioski można składać wyłącznie w odpowiedzi na ogłoszenie o konkursie (nie dotyczy projektów indywidualnych).

Dokumenty, wzory i wytyczne niezbędne do przygotowania wniosku określa Instytucja Zarządzająca RPO w ogłoszeniu o naborze wniosków dla danego działania. Sam wniosek to zwykle kilkanaście stron tekstu, wypełnianego zgodnie ze wzorem i za pośrednictwem tzw. generatora wniosków o dofinansowanie (GWD). Zdecydowanie więcej wysiłku należy włożyć w skomplikowane opracowania, które stanowią załączniki do wniosku. Dla inwestycji będzie to przede wszystkim studium wykonalności (dla Wnioskodawców niebędących przedsiębiorcami) lub biznes plan (dla Wnioskodawców będących przedsiębiorcami). Studium wykonalności jest narzędziem planowania projektów oraz dokumentem zawierającym elementy jego wdrażania. Jego zasadniczym celem jest pokazanie wykonalności technicznej, technologicznej, instytucjonalnej realizacji projektu oraz jego efektywności ekonomicznej. Wnioskodawca powinien przedstawić, w jaki sposób projekt wpłynie na rozwój i konkurencyjność podmiotu, czy projekt jest wykonalny pod względem technicznym i finansowym, czy jest ekonomicznie opłacalny i uzasadniony społecznie (np. oddziaływanie na zatrudnienie – utworzenie miejsc pracy). Analiza wariantowa, będąca elementem studium, ma na celu przedstawienie dostępnych alternatywnych rozwiązań technicznych oraz udowodnienie, dlaczego wybrana koncepcja jest optymalna dla planowanej inwestycji. **Kluczowe jest zachowanie spójności między poszczególnymi dokumentami – studium i wnioskiem.** Studium i biznes plan zawierają bowiem elementy będące rozwinięciem wielu punktów zawartych w formularzu wniosku o dofinansowanie projektu.

V. Faza wdrażania:

W tej fazie projekt jest uruchamiany i realizowany zgodnie z harmonogramem określonym we wniosku o dofinansowanie projektu, stanowiącym załącznik do umowy o dofinansowanie projektu. W trakcie wdrażania kadra zarządzająca projektem ocenia aktualny postęp w stosunku do celów i w razie konieczności dokonuje korekt w sposobie wdrażania. W tej fazie beneficjent składa do Instytucji Zarządzającej RPO sprawozdanie z postępów w realizacji projektu. Może również wnioskować o płatność częściową.

VI. Faza ewaluacji:

W tej fazie instytucja finansująca projekt ocenia go po to, by stwierdzić co zostało osiągnięte i wyciągnąć wnioski na przyszłość.

Wszystkim, chcącym poszerzyć wiedzę na temat prawidłowego przygotowania projektów i zarządzania nimi, proponujemy sięgnąć do podręczników zarządzania. Jednym z nich, opracowanym przez Komisję Europejską, jest „**Podręcznik – Zarządzanie Cyklem Projektu**”, dostępny na stronie internetowej www.rcie.lodz.pl/docs/Podrecznik_zarzadzania.pdf.

Uwaga!

Na stronach internetowych www.fundusze.kujawsko-pomorskie.pl oraz www.mojregion.eu znajdują się odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania dotyczące prawidłowego przygotowywania i realizacji projektów.

Rozdział 6. Najważniejsze zagadnienia w pigułce

6.1 Co powinniśmy wiedzieć o politykach horyzontalnych UE?

Uwaga!

We wniosku o dofinansowanie projektu znajdują się pytania o wpływ projektu na polityki horyzontalne. Określenie czy dany projekt wpływa na realizację określonej polityki w sposób negatywny, neutralny lub pozytywny należy do beneficjenta. Warto jednak pamiętać, że o pozytywnym wpływie mówimy dopiero w sytuacji, gdy projekt w sposób celowy wpływa na poprawę realizacji konkretnej polityki horyzontalnej.

Państwa Członkowskie Unii Europejskiej zobowiązały się, że podczas podejmowanych przez siebie działań, będą dbać o respektowanie zasady **równości mężczyzn i kobiet oraz niedyskryminacji, zrównoważonego rozwoju** oraz zasady **społeczeństwa informacyjnego**. Dotyczy to również działań związanych z udzielaniem pomocy finansowej. Te trzy zasady określono jako polityki horyzontalne. Z tego właśnie względu każdy projekt, na którego realizację został złożony wniosek o dofinansowanie projektu z RPO WK-P, będzie badany pod kątem wpływu, jaki może wywierać na realizację ww. polityk. Oddziaływanie określamy trojako: jako pozytywne, negatywne lub neutralne. Nie oznacza to, iż wspierane będą tylko projekty, które w szczególnie sposób przyczyniają się do realizacji polityk horyzontalnych, ani też, że każdy projekt musi wykazać się pozytywnym oddziaływaniem. Co do zasady jednak, projekty w których występuje ryzyko negatywnego wpływu na zachowanie polityk horyzontalnych nie będą wspierane.

Jak rozumieć poszczególne zasady?

Zasada **równości mężczyzn i kobiet oraz niedyskryminacji** oznacza przede wszystkim równość płci i sprawności. Wnioskodawcy w składanych przez siebie wnioskach o dofinansowanie projektów z EFRR w ramach RPO WK-P będą zobowiązani do wskazania zgodności zgłaszanego projektu z polityką równości szans i niedyskryminacji. Badamy czy projekt zapewnia równość kobiet i mężczyzn poprzez równy dostęp do rynku pracy, edukacji, tworzenia i rozwoju przedsiębiorczości, godzenia pracy zawodowej z życiem rodzinnym czy wyrównany udział w procesie podejmowania decyzji. Badamy czy wyrównuje szanse osób niepełnosprawnych oraz innych grup społecznych. Zasada ta oznacza zakaz stosowania jakichkolwiek kryteriów, które byłyby dyskryminujące ze względu na płeć czy status społeczny.

Zrównoważony rozwój to taki rozwój, w którym potrzeby obecnego pokolenia mogą być zaspokojone bez umniejszania szans przyszłych pokoleń na ich zaspokojenie. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 z późn. zm.) definiuje go jako: „Rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu

zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń”.

Zasady zrównoważonego rozwoju są następujące:

1. Zachowanie możliwości odtwarzania się zasobów odnawialnych.
2. Efektywne użytkowanie zasobów nieodnawialnych i dążenie do ich zastępowania substytutami.
3. Stopniowe eliminowanie z procesów gospodarczych oraz z innych zastosowań substancji niebezpiecznych i toksycznych.
4. Ograniczanie uciążliwości dla środowiska i nie przekraczanie granic wyznaczonych jego odpornością.
5. Stała ochrona i odtwarzanie, jeżeli istnieje taka możliwość, różnorodności biologicznej na czterech poziomach: krajobrazowym, ekosystemowym, gatunkowym i genowym.
6. Tworzenie podmiotom gospodarczym warunków do uczciwej konkurencji w dostępie do ograniczonych zasobów i możliwości odprowadzania zanieczyszczeń.
7. Uspołecznienie procesów podejmowania decyzji dotyczących zwłaszcza lokalnego środowiska.
8. Dążenie do zapewnienia poczucia bezpieczeństwa ekologicznego jednostkom ludzkim, rozumianego jako tworzenie warunków sprzyjających zdrowiu fizycznemu, psychicznemu i społecznemu (tworzenie i kultywowanie więzi lokalnych).

W praktyce oznacza to, iż projekt badany będzie pod kątem oddziaływania na środowisko i uspołecznienia procesów podejmowania decyzji dotyczących lokalnego otoczenia. Instrumentem oceny będą między innymi: odpowiednie pozwolenia wraz z raportem oddziaływania na środowisko oraz informacje zawarte w studium wykonalności lub biznes planie. Jeśli aspekt środowiskowy jest elementem dominującym z punktu widzenia przyczyn realizacji projektu i efektów, które przyniesie, projekt może liczyć na uzyskanie dodatkowego punktu w ocenie merytorycznej. W przypadku, gdy pozytywny wpływ na środowisko będzie efektem pobocznym, a nie głównym, beneficjent również może uzyskać dodatkowy punkt.

Spółeczeństwo informacyjne to pojęcie, pod którym kryją się działania zmierzające do rozwoju i wykorzystania Internetu oraz wzrostu umiejętności posługiwania się narzędziami i nowoczesnymi technologiami informacyjnymi i komunikacyjnymi w życiu codziennym obywateli, przedsiębiorstw i administracji publicznej. Celem przyjęcia tej zasady za priorytetową było tworzenie nowoczesnej gospodarki.

6.2 Co to jest pomoc publiczna?

Udzielanie dofinansowania wiąże się z możliwością wystąpienia zagadnienia zwanego „pomocą publiczną”. Udzielanie tego rodzaju pomocy obwarowane jest wieloma warunkami. Wystąpienie pomocy publicznej w danym projekcie może skutkować m.in. obniżeniem poziomu dofinansowania lub niemożliwością finansowania projektu. Każdy projekt ubiegający się o dofinansowanie będzie indywidualnie badany pod kątem wystąpienia pomocy publicznej.

Należy pamiętać, iż pomoc publiczna jest zagadnieniem bardzo szerokim i nie dotyczy wyłącznie funduszy unijnych.

Definicja

*Zgodnie z art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), pomocą publiczną jest **wszelka pomoc przyznawana przez Państwo Członkowskie lub z użyciem zasobów państwowych w jakiejkolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna ze wspólnym rynkiem w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między Państwami Członkowskimi.***

Podstawowe pojęcia dotyczące pomocy publicznej

Zapewnienie zgodności podejmowanych przedsięwzięć z unijnymi regułami dotyczącymi udzielania pomocy publicznej jest jednym z najtrudniejszych zagadnień związanych z przygotowaniem i wdrażaniem programów operacyjnych na lata 2007-2013. Problematyka pomocy publicznej należy do najbardziej skomplikowanych zagadnień prawa unijnego. System prawny w tym zakresie opiera się na anglosaskim modelu prawa precedensowego, stąd duża część obowiązujących norm prawnych, często o fundamentalnym charakterze, wynika nie z unijnych aktów prawnych, lecz z wyroków Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości (ETS) wydawanych w konkretnych sprawach. Z drugiej strony Komisja Europejska posiada dosyć dużą swobodę decyzyjną w zakresie uznania dopuszczalności określonego instrumentu pomocy publicznej (środka pomocowego), gdyż formalne kryteria tej dopuszczalności ustanowione w normach prawnych są niejednokrotnie niewymierne.

W praktyce wykonuje się test pomocy publicznej polegający na sprawdzeniu czy wystąpią łącznie następujące przesłanki pomocy publicznej:

1. Wsparcie jest przyznane przez państwo lub przy wykorzystaniu zasobów państwowych; za środki publiczne uznaje się zarówno środki przekazywane przez administrację centralną i samorządową, jak i przez fundusze, fundacje, stowarzyszenia i innego rodzaju instytucje publiczne, administrowane przez państwo. Do środków publicznych zaliczane będą również środki przekazywane przez przedsiębiorstwa publiczne oraz fundacje, stowarzyszenia, agencje i inne instytucje pozarządowe, które dysponują środkami przekazanymi przez państwo. W przypadku instytucji dysponujących środkami publicznymi, istotne jest wykazanie, że wsparcie udzielane przez te instytucje da się przypisać państwu, tzn. że działanie państwa miało istotny wpływ na decyzje podejmowane przez podmiot dysponujący środkami publicznymi (np. niemożność działania podmiotu bez uwzględnienia wymogów władz, konieczność uwzględnienia wytycznych wydawanych przez władze publiczne, duża integracja przedsiębiorstwa ze strukturami administracji publicznej, działalność w sektorze regulowanym przez państwo, itp.).

2. Wsparcie uprzywilejowuje konkretne przedsiębiorstwa lub grupy przedsiębiorstw, bądź produkcję określonych towarów; najczęściej pomoc publiczna dotyczy indywidualnych przedsiębiorców, bądź grup przedsiębiorców, wyszczególnionych ze względu na ich wielkość, sektor lub region prowadzonej działalności. Instrumenty o charakterze powszechnym, oddziałujące w jednakowy sposób na wszystkich przedsiębiorców i sektory, nie będą stanowiły pomocy publicznej a jedynie instrument generalny. Tego typu instrumentem jest np. system podatkowy. Uprzywilejowanie polega na przekazaniu korzyści ekonomicznej, czyli wsparcie musi odbywać się na warunkach korzystniejszych od rynkowych. Korzyść ekonomiczna może mieć charakter bezpośredni (np. dotacja, preferencyjna pożyczka, refundacja, itd.) lub pośredni (np. zwolnienia podatkowe, umorzenia należności publicznych, usługi świadczone poniżej kosztów rynkowych tych usług, itd.). Korzyść ekonomiczna występuje również w przypadku, gdy udzielane są pożyczki, kredyty z oprocentowaniem poniżej stopy rynkowej oraz gdy poziom zabezpieczenia spłaty kredytu lub pożyczki jest niższy od standardów przyjętych na rynku.

3. Wsparcie zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji; prawie każde wsparcie o charakterze selektywnym będzie miało potencjalny wpływ na zakłócenie konkurencji. Skala zakłócenia lub groźby zakłócenia konkurencji będzie uzależniona od wielkości beneficjenta, któremu udzielana jest pomoc, w szczególności od jego udziału w rynku. Przesłanka ta nie jest spełniona, co do zasady w sytuacji, gdy działalność beneficjenta ma charakter monopolu naturalnego lub prawnego (np. przedsiębiorstwa energetyki cieplnej).

4. Wsparcie wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi; zgodnie z Traktatem o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), każda pomoc, która wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi jest uznana za niezgodną z unijnym rynkiem. Większość wyrobów lub usług jest przedmiotem obrotu między państwami członkowskimi i dlatego wsparcie prawie każdej działalności gospodarczej może spowodować zakłócenie wymiany między państwami członkowskimi nawet, jeśli wsparte przedsiębiorstwo bezpośrednio nie prowadzi działalności eksportowej. Z analizy przypadków rozpatrywanych przez Komisję Europejską wynika bowiem, że nawet nieznaczna wielkość pomocy może wpływać na wymianę handlową między państwami członkowskimi.

Najczęściej występują następujące formy pomocy publicznej: dotacje państwowe, odroczenia płatności, rozłożenia na raty i umorzenia podatków lub opłat oraz zaległości od podatków, opłat i odsetek tytułem zaległości, zwolnienia z podatków lub opłat, stosowanie preferencyjnej stopy naliczania odsetek, refundacje, preferencyjne kredyty lub pożyczki, dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych, dokapitalizowanie na warunkach korzystniejszych od rynkowych, dostarczanie przez państwo wyrobów lub usług po preferencyjnych cenach, bezpośrednie subsydiowanie.

Mniej oczywistymi formami działania państwa, mogącymi zawierać pomoc publiczną są: doradztwo zapewnione przez instytucje publiczne, korzyści wynikające z działania agencji rozwoju regionalnego, wsparcie dla przedsiębiorstw, wspomagające inwestycje na rzecz ochrony środowiska, wsparcie dla przedsiębiorstw, mające pomóc publicznemu przedsiębiorstwu w przygotowaniach do prywatyzacji, prawodawstwo chroniące

i gwarantujące udziały w rynku, spółki publiczno-prywatne i kontrakty przyznawane z pominięciem otwartej procedury przetargowej.

Pomoc publiczna może przybierać również mniej typowe formy, np.: darmowe reklamy w publicznej telewizji czy projekty infrastrukturalne, z których korzyści czerpią określani beneficjenci.

Kiedy pomoc publiczna jest dopuszczalna?

Od ogólnego zakazu udzielania pomocy publicznej mogącej zakłócać konkurencję, istnieją wyjątki skatalogowane w dwóch grupach, w przepisach art. 107 TFUE, których brzmienie jest następujące:

Zgodna z unijnym rynkiem jest (zgodność ex lege):

- *pomoc o charakterze socjalnym przyznawana indywidualnym konsumentom, pod warunkiem, że jest przyznawana bez dyskryminacji związanej z pochodzeniem produktów;*
- *pomoc mająca na celu naprawienie szkód spowodowanych klęskami żywiołowymi lub innymi zdarzeniami nadzwyczajnymi;*
- *pomoc przyznawana gospodarce niektórych regionów Republiki Federalnej Niemiec dotkniętych podziałem Niemiec, w zakresie, w jakim jest niezbędna do skompensowania niekorzystnych skutków gospodarczych spowodowanych tym podziałem.*

Wskazane powyżej kategorie pomocy publicznej zostały dopuszczone bezpośrednio przez Traktat. Stąd, przyznawanie ich nie wymaga wcześniejszej notyfikacji do Komisji Europejskiej, ani zbadania przez Komisję pod kątem zgodności z unijnym rynkiem. Przedmiotowa pomoc nie musi być również zgodna z rozporządzeniami wyłączającymi obowiązek notyfikacji. W praktyce, pomoc dozwolona na podstawie art. 107 TFUE jest stosowana bardzo rzadko. Nie ma ona również zastosowania w przypadku pomocy udzielanej w ramach programów operacyjnych.

Za zgodną z unijnym rynkiem może zostać uznana (zgodność uznaniowa):

- *pomoc przeznaczona na sprzyjanie rozwojowi gospodarczemu regionów, w których poziom życia jest nienormalnie niski lub regionów, w których istnieje poważny stan niedostatecznego zatrudnienia [przepis mający zastosowanie do pomocy regionalnej, dopuszczalnej w regionach o PKB per capita niższym od 75% średniej unijnej. Wszystkie regiony Polski objęte są zakresem stosowania pomocy regionalnej na podstawie tego artykułu. Wskaźniki pomocy w tych regionach są najwyższymi z dopuszczanych przez Komisję Europejską];*
- *pomoc przeznaczona na wspieranie realizacji ważnych projektów stanowiących przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania lub mająca na celu zaradzenie poważnym zaburzeniom w gospodarce państwa członkowskiego [np. prace badawcze*

o charakterze ogólnoeuropejskim, wsparcie sieci autostrad, wpisujące się w europejską sieć transportu, projekty pomocy służące liberalizacji rynku];

- *pomoc przeznaczona na ułatwianie rozwoju niektórych działań gospodarczych lub niektórych regionów gospodarczych, o ile nie zmienia warunków wymiany handlowej w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem* [do tej kategorii zalicza się pomoc regionalną, przeznaczoną na wsparcie niektórych regionów (pułapy pomocy są mniejsze niż na podstawie pkt a), ale większe niż na pozostałym obszarze Unii Europejskiej). Na podstawie tego przepisu dopuszczalna może być też pomoc horyzontalna i sektorowa];
- *pomoc przeznaczona na wspieranie kultury i zachowanie dziedzictwa kulturowego, o ile nie zmienia warunków wymiany handlowej i konkurencji w Unii Europejskiej w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem;*
- *inne kategorie pomocy, jakie Rada może określić decyzją, stanowiąc większością kwalifikowaną, na wniosek Komisji.*

Wskazane powyżej kategorie pomocy mogą zostać uznane za zgodne z unijnym rynkiem, co oznacza, że w każdym przypadku pomoc planowana w ww. zakresie powinna uzyskać akceptację Komisji Europejskiej. KE może wykonać te kompetencje na dwa sposoby. Po pierwsze poprzez ocenę środka pomocowego zgłoszonego (notyfikowanego) przez państwo członkowskie (np. zatwierdzenie programu operacyjnego). Po drugie poprzez wydanie rozporządzeń uznających określone środki pomocowe za zgodne z unijnym rynkiem. W rozporządzeniu KE może uznać, że wszelkie środki pomocowe spełniające warunki opisane w takim rozporządzeniu są zgodne z unijnym rynkiem, a przez to są wyłączone spod obowiązku notyfikacji. Rozporządzenie takie jest zwane „wyłączeniem blokowym” (obecnie obowiązują np.: w odniesieniu do regionalnej pomocy inwestycyjnej, do pomocy dla małych i średnich przedsiębiorstw, do pomocy szkoleniowej – wymieniono je w rozdziale 1.2 Vademecum).

Kategorie pomocy publicznej

Pomoc regionalna - *może zostać uznana za zgodną ze wspólnym rynkiem na podstawie art. 107 ust. 3 lit a. TFUE*

Pomoc horyzontalna - *może zostać uznana za zgodną ze wspólnym rynkiem na podstawie art. 107 ust. 3 lit c. TFUE*

Pomoc sektorowa - *może zostać uznana za zgodną ze wspólnym rynkiem na podstawie art. 107 ust. 3 lit c. TFUE*

Pomoc *de minimis* – *jako osobna kategoria, nie spełniająca zdaniem KE wszystkich przesłanek art.107 ust. 1 TFUE.*

Celem udzielania **pomocy horyzontalnej** jest wspieranie określonych działań na terenie Unii Europejskiej, m.in. z zakresu badań i rozwoju, ochrony środowiska, restrukturyzacji, związanych z kapitałem podwyższonego ryzyka. Natomiast **pomoc sektorowa** skierowana jest przede wszystkim do sektorów charakteryzujących się nadmiernymi zdolnościami produkcyjnymi, takich jak: górnictwo węgla, hutnictwo żelaza i stali, stoczniowy,

motoryzacyjny, włókien syntetycznych. Jednocześnie odrębne przepisy dotyczące udzielania pomocy publicznej dotyczą następujących sektorów: rolnictwa, transportu, pocztowego, radiofonii i telewizji, audiowizualnego. W niniejszym dokumencie szerzej zostanie omówiona jedynie **pomoc regionalna** oraz **pomoc de minimis**.

Pomoc regionalna udzielana na lata 2007-2013

Pomoc regionalna nakierowana jest na rozwój regionów charakteryzujących się bardzo niskim poziomem życia lub regionów, w których istnieje poważny stan niedostatecznego zatrudnienia. **Pomoc regionalna stanowi podstawowy rodzaj pomocy publicznej udzielanej w ramach programów operacyjnych.** Pozostałe rodzaje pomocy publicznej mają w tym przypadku jedynie znaczenie uzupełniające.

Ze względu na szczególne znaczenie pomocy regionalnej Komisja Europejska postanowiła sformalizować swą politykę w zakresie uznawania dopuszczalności tego rodzaju pomocy wydając *Wytyczne w sprawie krajowej pomocy regionalnej na lata 2007-2013* (2006/C 54/08). Pomoc może obejmować:

- pomoc inwestycyjną,
- pomoc operacyjną,
- pomoc dla nowo założonych małych przedsiębiorstw.

Komisja Europejska ma możliwość wydawania rozporządzeń, na podstawie których pewne kategorie pomocy są, niejako z góry, uznane za zgodne ze wspólnym rynkiem i w związku z tym nie wymagają wcześniejszej notyfikacji oraz uzyskania zgody Komisji. Są to projekty objęte tzw. wyłączeniami grupowymi oraz pomoc de minimis.

Kwestię przyznawania **pomocy w ramach wyłączeń grupowych** reguluje Rozporządzenie Komisji (WE) nr 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 TWE (ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych) (Dz. Urz. UE L 214 z 09.08.2008). Odnosi się ono do następujących kategorii wsparcia:

- pomocy regionalnej;
- pomocy inwestycyjnej i na zatrudnienie dla MŚP;
- pomocy na zakładanie przedsiębiorstw przez kobiety;
- pomocy na ochronę środowiska;
- pomocy na usługi doradcze dla MŚP i udział MŚP w targach;
- pomocy w formie kapitału podwyższonego ryzyka;
- pomocy na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną;
- pomocy szkoleniowej;
- pomocy dla pracowników znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji lub niepełnosprawnych.

Projekty programów pomocowych przewidujących przyznanie wsparcia w ramach wyłączeń grupowych wymagają opinii Prezesa UOKiK. W swojej opinii Prezes stwierdza, czy projekt

spełnia przesłanki pomocy publicznej, czy jest zgodny z zasadami rynku wewnętrznego oraz proponuje ewentualne zmiany. Programy te co do zasady nie podlegają obowiązkowi notyfikacji i uzyskania akceptacji Komisji. Wyjątkiem jest sytuacja, gdy o dokonanie takiej notyfikacji wystąpi podmiot opracowujący program pomocowy lub podmiot udzielający pomocy np. w celu uzyskania pewności prawnej. Podmioty opracowujące programy pomocowe, które przewidują udzielanie pomocy w ramach wyłączeń grupowych, lub podmioty udzielające pomocy indywidualnej w ramach wyłączeń grupowych niezwłocznie informują Prezesa UOKiK o fakcie rozpoczęcia udzielania wsparcia. Informacja ta przekazywana jest następnie przez Prezesa UOKiK Komisji Europejskiej. Jest to zawiadomienie wyłącznie o charakterze informacyjnym. Należy jednak pamiętać, iż Komisja w ramach prowadzonego monitoringu może sprawdzać, czy pomoc udzielana w ramach wyłączeń grupowych jest zgodna z odpowiednimi regulacjami.

Pomoc inwestycyjna ma największe znaczenie i może być udzielana wyłącznie na dokonanie tzw. inwestycji początkowej (zwanej również nową inwestycją), czyli inwestycji w aktywa materialne lub niematerialne, związanej z utworzeniem nowego zakładu, rozbudową istniejącego zakładu, dywersyfikacją produkcji w istniejącym zakładzie lub zasadniczą zmianą procesu produkcyjnego w istniejącym zakładzie. Poza tym, nabywane aktywa materialne muszą być nowe (nieużywane), warunek ten nie dotyczy inwestycji dokonywanych przez mikroprzedsiębiorstwa, małe i średnie przedsiębiorstwa. Inwestycja początkowa może dotyczyć również nabycia środków trwałych związanych bezpośrednio z zakładem, który został zamknięty, lub zostałby zamknięty, gdyby nabycie nie nastąpiło. Regionalnej pomocy inwestycyjnej nie udziela się na inwestycje już rozpoczęte. Ważnym aspektem udzielania pomocy publicznej jest również ustalenie jej intensywności. Intensywność pomocy publicznej jest definiowana jako odsetek wydatków kwalifikowanych pokrywany pomocą publiczną. **Maksymalna intensywność pomocy dla naszego województwa wynosi 50%. W przypadku mikro- i małych przedsiębiorców może ona ulec zwiększeniu o 20% a w przypadku średnich przedsiębiorców o 10%.** Organ udzielający pomocy może zmniejszyć jej intensywność. W przypadku, gdy dany projekt inwestycyjny jest wspomagany różnymi środkami pomocowymi, wartość pomocy ulega kumulacji i nie może przekroczyć odpowiednich, maksymalnych poziomów intensywności. Regionalna pomoc inwestycyjna powinna być udzielana pod warunkiem zagwarantowania trwałości projektu. Pojęcie to zostało omówione w dziale 6.5 Vademecum oraz w instrukcji wypełniania wniosku o dofinansowanie projektu.

Dopuszcza się również udzielanie **pomocy operacyjnej**, przeznaczonej na pokrycie części bieżących kosztów funkcjonowania przedsiębiorstwa. Możliwość ta dotyczy jednak sytuacji wyjątkowych i nie ma zastosowania do programów operacyjnych na lata 2007-2013, zatem ta kwestia nie będzie tu omawiana.

Warunki udzielania pomocy *de minimis*

Pomocą *de minimis* jest pomoc, która ze względu na niewielką wartość nie wpływa na wymianę gospodarczą między krajami członkowskimi i nie zakłóca konkurencji.

Z formalnego punktu widzenia pomoc *de minimis* nie jest pomocą publiczną. Komisja Europejska uznaje, że pomoc, której wartość jest nieznaczna, nie wywiera wpływu na wymianę gospodarczą między krajami członkowskimi.

Zagadnienia pomocy *de minimis* reguluje rozporządzenie Komisji (WE) Nr 1998/2006 z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu do pomocy *de minimis*. W myśl jego przepisów **graniczną kwotą pomocy *de minimis* jest 200 tys. euro w ciągu trzech kolejnych lat budżetowych** (w przypadku Polski są to lata kalendarzowe). Oznacza to, że każdy podmiot może otrzymać w ciągu tego okresu, z jednego lub wielu źródeł, pomoc *de minimis* o łącznej wartości nieprzekraczającej 200 tys. euro i pomoc ta nie będzie uznawana za pomoc publiczną.

Ta generalna zasada jest jednak obwarowana wieloma ograniczeniami, a najważniejsze z nich są następujące:

- reguła *de minimis* nie dotyczy sektorów: produkcji pierwotnej produktów rolnych, rybołówstwa i akwakultury, węgla kamiennego,
- **w sektorze transportu drogowego limit pomocy *de minimis* wynosi 100 tys. euro** w ciągu trzech kolejnych lat kalendarzowych, ponadto pomoc ta nie może zostać wykorzystana na nabycie środków transportu,
- pomoc *de minimis* nie może być przyznana podmiotom znajdującym się w trudnej sytuacji ekonomicznej (tzn. kwalifikującym się do pomocy na ratowanie lub restrukturyzację przedsiębiorstw),
- pomoc *de minimis* nie może być uzależniona od wielkości eksportu ani od wykorzystywania towarów krajowych zamiast towarów zagranicznych, nie może też być przeznaczona na tworzenie sieci dystrybucyjnych za granicą ani na pokrycie wydatków bieżących związanych z działalnością eksportową,
- pomoc *de minimis* powinna być „przejrzysta” – czyli taka, której kwota może być z góry ustalona.

Pomoc *de minimis* ze względu na jej elastyczność jest często stosowana przez kraje członkowskie. Na władzach tych krajów spoczywa obowiązek monitorowania tej pomocy tak, aby zapewnić, że żaden podmiot nie otrzyma pomocy *de minimis* w kwocie przekraczającej omówione wyżej limity. Oczywiście limity te dotyczą tylko pomocy udzielanej jako pomoc *de minimis* – podmiot może w tym czasie otrzymać inną pomoc publiczną w dowolnej kwocie, o ile tylko jest ona udzielana zgodnie z prawem.

Uwaga!

W rozdziale 7, dot. procedury wyboru projektów, został opisany proces oceny projektu pod kątem pomocy publicznej.

Więcej informacji na stronach: www.fundusze.kujawsko-pomorskie.pl,
www.mojregion.eu i www.uokik.gov.pl.

6.3 Kwalifikowalność wydatków z EFRR

Kwalifikowalność wydatków jest jednym z kluczowych zagadnień podczas przygotowywania projektów. Określa ono, które z poniesionych wydatków „pasują” do celów i zasad funduszu i mogą zostać częściowo sfinansowane, a które musimy ponieść sami. Projekt musi zawierać wyliczenia zarówno wydatków kwalifikowalnych jak i niekwalifikowalnych.

Definicja

Wydatek kwalifikowalny to wydatek spełniający warunki umożliwiające jego częściowe pokrycie środkami przeznaczonymi na realizację programu operacyjnego.

Aby prawidłowo określić kwalifikowalność wydatków musimy zapoznać się z ogólnymi zasadami, w myśl których wydatek kwalifikuje się do wsparcia, o ile:

- został poniesiony przez określony podmiot;
- został faktycznie poniesiony;
- został poniesiony w określonym czasie;
- był niezbędny dla realizacji projektu;
- był dokonany zgodnie z obowiązującym prawem;
- był dokonany zgodnie z umową o dofinansowanie projektu;
- był dokonany w sposób oszczędny;
- nie był finansowany w ramach innego projektu;
- był należycie udokumentowany i jest możliwy do zweryfikowania.

W żadnym wypadku nie są kwalifikowalne wydatki na:

- pokrycie odsetek od zadłużenia lub innych kosztów kredytu;
- pokrycie kosztów prowizji pobieranych w ramach operacji wymiany walut oraz ujemne różnice kursowe ponoszone w ramach wdrażania projektu - z wyjątkiem projektów współpracy ponadnarodowej;
- nabycie aktywów, które były współfinansowane ze środków krajowych lub europejskich w ciągu 7 lat poprzedzających datę ich nabycia;
- wydatek poniesiony na zakup gruntu przekraczający 10% wartości całkowitych kosztów kwalifikowanych projektu w projektach współfinansowanych z EFRR,
- pokrycie kosztów kar i grzywien, a także kosztów procesów sądowych oraz kosztów realizacji ewentualnych postanowień wydanych przez sąd;
- pokrycie kosztów związanych z umową leasingu, a w szczególności: podatku, marży finansującej odsetek od refinansowania kosztów, kosztów ogólnych, opłat ubezpieczeniowych;
- wypełnienie formularza wniosku o dofinansowanie projektu;
- podatek VAT, który może zostać odzyskany w oparciu o przepisy krajowe tj. ustawę z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług.

Pod pewnymi warunkami za wydatki kwalifikowalne uznaje się:

- wydatki na przygotowanie projektu;
- wydatki na nabycie nieruchomości;
- wydatki na zakup środka trwałego;
- wydatki na zakup wartości niematerialnej lub prawnej;
- leasing oraz inne techniki finansowania;
- wydatki na instalację środka trwałego;
- amortyzację środka trwałego;
- wydatki na zakup materiałów lub robót budowlanych;
- wydatki na budowę przyłączy oraz wydatki na opłaty za przyłączenie do sieci wodociągowych, kanalizacyjnych, elektroenergetycznych lub gazowych;
- wydatki na opłaty z tytułu zajęcia pasa drogowego lub opłaty za usunięcie drzew lub krzewów;
- wydatki na odtworzenie nawierzchni drogi poza pasem prowadzonych robót;
- wydatki na odszkodowania za zajęcie cudzej nieruchomości na czas prowadzenia robót budowlanych lub za utracone zbiory;
- wydatki związane z uzyskaniem prawa dostępu do terenu budowy;
- wydatki na najem nieruchomości lub jej części;
- wydatki bieżące (np. delegacje, zakup materiałów);
- wydatki związane z ogólnym zarządkiem (tj. wydatek bieżący, gdy niemożliwe jest przyporządkowanie całości wydatku do projektu np. wydatki na ogrzewanie, usługi telekomunikacyjne, użytkowanie pomieszczeń, wynagrodzenia pracowników przeznaczających część czasu pracy na realizację projektu);
- wydatki na instrumenty finansowe (dokapitalizowanie funduszy);
- wydatki poniesione na mieszkalnictwo;
- wydatki charakterystyczne dla innego funduszu strukturalnego (cross-financing);
- wydatki na zarządzanie projektem (np. obsługa księgowa, monitorowanie, nadzór inwestorski);
- wydatki na usługi finansowe i zabezpieczenia;
- wydatki na promocję projektu.

Uwaga!

Od wyżej wymienionych warunków istnieje wiele wyjątków, więc w celu poprawnego określenia kwalifikowalności wydatków w Państwa projekcie, należy zapoznać się z opracowanymi przez Instytucję Zarządzającą RPO „Wytocznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013”.

Katalog kosztów kwalifikowalnych na poziomie poszczególnych działań, znajduje się w „Szczegółowym opisie osi priorytetowych...” (załącznik nr VI).

6.4 Projekty generujące dochód

Podczas ustalania założeń dla naszego projektu, należy odpowiedzieć sobie na pytanie czy będzie on generował dochód. Ma to ogromne znaczenie przy konstruowaniu budżetu projektu, ponieważ dla tego typu projektów wprowadzono ograniczenie wsparcia unijnego.

Takie ograniczenie było stosowane również w poprzednim okresie programowania, jednak zasada obliczania była inna. W poprzednim okresie stosowane było obliczanie *znaczącego dochodu netto*.

Definicja

*W myśl art. 55 rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 **projekt generujący dochód** to wszelkie operacje obejmujące inwestycję w infrastrukturę, korzystanie z której podlega opłatom ponoszonym bezpośrednio przez korzystających oraz wszelkie operacje pociągające za sobą sprzedaż gruntu lub budynków lub dzierżawę gruntu lub najem budynków, lub wszelkie inne odpłatne świadczenia usług. Projektami generującymi dochody nie są projekty współfinansowane z EFRR lub FS, których całkowity koszt nie przekracza 1 mln euro.*

Źródłem dochodu mogą być tylko opłaty ponoszone bezpośrednio przez korzystających z infrastruktury np.: opłaty ponoszone przez mieszkańców przyłączonych do sieci wodociągowej lub kanalizacyjnej, opłaty za przejazd autostradą. W sytuacji, gdy dochód przekracza koszty eksploatacyjne (taka sytuacja ma często miejsce przy nowych inwestycjach), można powiedzieć, że inwestycja w części sama się finansuje, więc dla zapewnienia jej trwałości wystarczy, jeśli dotacja ze środków publicznych będzie równa tzw. **luce finansowej**, czyli tej części kosztu całkowitego inwestycji, której źródłem finansowania nie mogą być przyszłe dochody. Dopiero dla kwoty obliczonej metodą luki finansowej stosuje się poziom dofinansowania określony dla danego działania. W wielkim skrócie chodzi o obliczenie nowej (niższej) podstawy, od której obliczona zostanie kwota dofinansowania na podstawie poziomów określonych w Uszczegółowieniu RPO. Powyższych zasad nie stosuje się do projektów podlegających zasadom dotyczącym pomocy publicznej w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Kalkulacja oczekiwanego dochodu netto z inwestycji dokonywana jest w studium wykonalności, przed złożeniem wniosku o dofinansowanie projektu.

Uwaga!

*Metodologia obliczania i przedstawiania w projekcie generowanego dochodu, a także sposobu jego monitorowania jest przedmiotem **Wytycznych MRR w zakresie wybranych zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód.***

W myśl powyższych wytycznych, po zatwierdzeniu projektu Instytucja Zarządzająca RPO WK-P ma obowiązek monitorować, czy zasady dotyczące projektów generujących dochód są przestrzegane, w szczególności czy danemu projektowi nie wypłacono kwoty przekraczającej koszty kwalifikowane, tzn. czy dochód wygenerowany przez projekt został uwzględniony podczas obliczania dofinansowania.

Przy okazji należy uświadomić sobie fakt, iż im wyższe opłaty, tym mniejsze dofinansowanie ze środków UE. Mechanizm ten może zachęcać do takiego kształtowania polityki taryfowej, aby korzyści ze wsparcia dla danego projektu przenoszone były bezpośrednio na użytkowników i skutkowały relatywnie niższymi opłatami.

6.5 Elastyczne finansowanie projektów (cross-financing)

W obecnym okresie finansowania wprowadzony został nowy mechanizm elastyczności, tzw. cross-financing. Zasada ta jest określona w art. 34 Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 i brzmi: ***„Bez uszczerbku dla odstępstw ustanowionych w rozporządzeniach szczególnych w sprawie funduszy, EFRR i EFS mogą finansować w sposób komplementarny i z zastrzeżeniem pułapu 10% finansowania wspólnotowego każdej osi priorytetowej programu operacyjnego, działania objęte zakresem pomocy z innego funduszu, pod warunkiem, że są one konieczne do odpowiedniej realizacji operacji i są bezpośrednio z nią powiązane”.***

Mechanizm finansowania krzyżowego pozwala na zaangażowanie środków z jednego funduszu (np. EFRR) w realizację działań, których zakres merytoryczny zwyczajowo podlega interwencji drugiego funduszu (np. EFS). Mechanizm ten pozwala efektywniej realizować cele RPO WK-P dzięki temu, że część zadań została objęta zakresem pomocy Europejskiego Funduszu Społecznego. Np. szkolenia będące elementem lub uzupełnieniem projektu inwestycyjnego w ramach RPO stanowią wydatek kwalifikowalny i dzięki mechanizmowi cross-financing mogą być finansowane z PO Kapitał Ludzki. Należy pamiętać, że wysokość udziału cross-financingu nie może przekroczyć 10% kosztów kwalifikowanych projektu.

Dla beneficjentów oznacza to duże ułatwienie, gdyż nie trzeba składać odrębnych wniosków do dwóch różnych programów/instytucji. Jednak już na etapie przygotowania projektu należy przewidzieć czy mamy zamiar zastosować tę zasadę czy też nie. Jeśli projekt przewiduje cross-financing, to wydatki z nim związane są kwalifikowalne według zasad określonych dla danego funduszu.

Informacja

W naszym programie operacyjnym cross-financing przewidziano w następujących działaniach: 4.1; 4.2; 4.3; 5.1; 5.4; 7.1.

Dodatkowe informacje dotyczące konstruowania budżetu projektu, w którym chcemy zastosować finansowanie krzyżowe zawierają Wytyczne do sporządzania studiów wykonalności i biznes planów oraz Instrukcja wypełniania wniosku o dofinansowanie projektu.

6.6 Zasady współfinansowania projektów w ramach RPO

a) Zasada dodatkowości

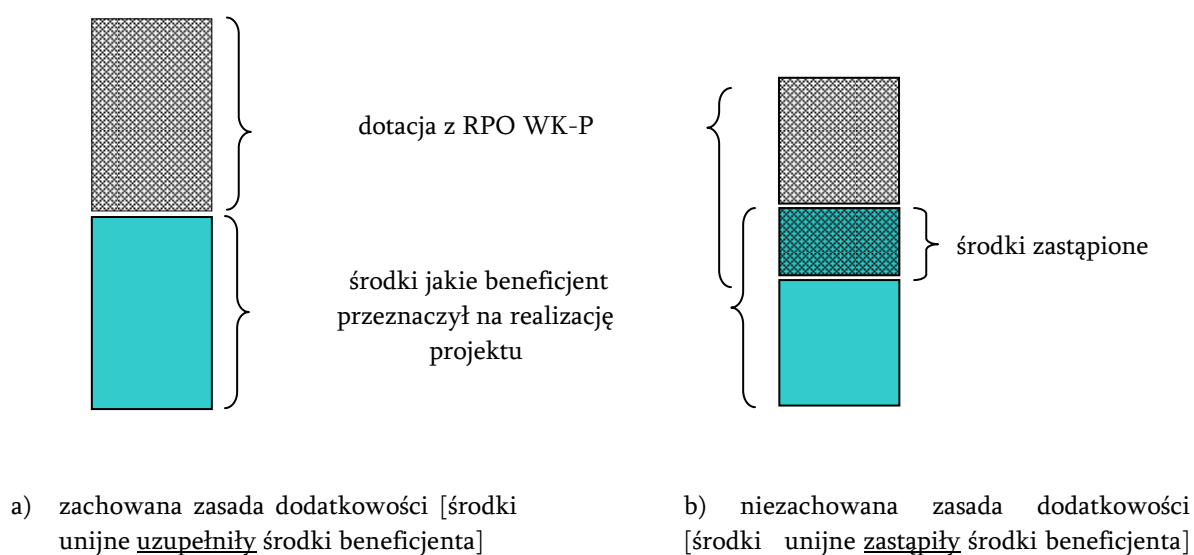
Uwaga!

We wniosku o dofinansowanie projektu znajdują się pytania dotyczące przestrzegania zasady dodatkowości.

Stosowanie zasady dodatkowości w odniesieniu do polityki regionalnej sprawia, że wysokość wydatków publicznych na bezpośrednią realizację celów rozwoju nie będzie ulegać zmniejszeniu z racji wsparcia finansowego ze strony Unii Europejskiej. Także jednostki samorządu terytorialnego nie będą zmniejszać poziomu wydatków rozwojowych kosztem otrzymywanych dotacji z budżetu państwa i funduszy strukturalnych, pod rygorem utraty szans na otrzymanie środków wsparcia. Zasada dodatkowości polega zatem na wspieraniu z publicznych środków finansowych, zarówno krajowych, jak i europejskich, projektów zgodnych z kierunkami rozwoju województwa, przy zaangażowaniu środków własnych wnioskodawców.

Zasadę dodatkowości należy sprowadzić również do poziomu projektu. Oznacza ona wtedy, że zasadne jest wspieranie ze środków europejskich projektów wpisujących się w cele programu i przyczyniających się do rozwoju województwa, ale jednocześnie ważnych z punktu widzenia beneficjenta, takich na które beneficjent przeznacza w swoim budżecie określone środki. Projekty te muszą być na tyle ważne i przemyślane, aby dofinansowanie było tylko pomocą w ich szybszej lub pełniejszej realizacji, a nie warunkiem wdrożenia projektu. Celem projektu musi być rozwiązanie problemu lub realizacja planów, nigdy uzyskanie dofinansowania. Kwota dofinansowania powinna być dodatkiem do środków beneficjenta, a nie je zastępować. Poniższy schemat pozwala zrozumieć zasadę dodatkowości.

Schemat 3. Zasada dodatkowości.

Aby Instytucja Zarządzająca RPO WK-P mogła ocenić przestrzeganie zasady dodatkowości, wnioskodawca musi wykazać we wniosku o dofinansowanie projektu, dlaczego zasadne jest wspieranie tego właśnie projektu i jakie będą korzyści z jego realizacji. Należy również opisać co się stanie z projektem w sytuacji, gdy wnioskodawca nie otrzyma dotacji.

Przedsiębiorcy, w swoich wnioskach, muszą odnieść się do zasady zachęty (tzw. efekt zachęty), wykazując, że inwestycja nie byłaby dokonana w przypadku nie otrzymania pomocy.

b) Efekt zachęty

Efekt zachęty (dotyczy beneficjentów będących przedsiębiorcami) polega na wykazaniu, że inwestycja nie byłaby dokonana w pożądanym zakresie, czasie lub po określonych kosztach w przypadku nieotrzymania pomocy i zachęca do rozwoju dalszej działalności lub projektów (środki pomocy wywołuje efekt zachęty).

Stosownie do przepisów rozporządzenia Komisji (WE) Nr 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. *uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu* (ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych) (Dz. Urz. UE L 214 z 09.08.2008, str. 3) uznaje się, że pomoc dla przedsiębiorców na podstawie ww. rozporządzenia może być przyznana tylko wówczas, jeśli jej udzielenie wywoła tzw. efekt zachęty.

Pomoc przyznana MŚP wywołuje efekt zachęty, jeśli beneficjent przed rozpoczęciem prac nad projektem złożył wniosek o dofinansowanie projektu (tzn. w przypadku przedsiębiorców z sektora MŚP uznaje się, że efekt zachęty zostaje zrealizowany przez samo złożenie wniosku o dofinansowanie projektu). W przypadku dużych przedsiębiorców oprócz warunku, o którym wyżej mowa muszą być spełnione warunki określone w art. 8 ust. 3 rozporządzenia Komisji (WE) Nr 800/2008.

Oprócz złożenia wniosku o dofinansowanie projektu przed rozpoczęciem realizacji projektu, duży przedsiębiorca powinien wykazać, że pomoc publiczna udzielona na planowane do realizowania przez niego projekty spełni wymagania wskazane w art. 8 ust. 3 rozporządzenia Komisji (WE) Nr 800/2008, tj. należy wykazać, iż udzielenie pomocy jest niezbędne dla zrealizowania projektu w pożądanym zakresie, czasie lub po określonych kosztach. W punkcie tym należy określić i uzasadnić spełnienie jednego lub więcej z poniższych kryteriów:

- znaczące zwiększenie rozmiaru projektu dzięki udzielonej pomocy publicznej,
- znaczące zwiększenie zasięgu projektu dzięki udzielonej pomocy publicznej,
- znaczące zwiększenie całkowitej kwoty wydanej przez beneficjenta na projekt dzięki udzielonej pomocy publicznej,
- znaczące przyspieszenie zakończenia realizacji projektu dzięki udzielonej pomocy publicznej,
- w przypadku regionalnej pomocy inwestycyjnej, że w przypadku braku pomocy projekt nie zostałby zrealizowany w danym obszarze objętym pomocą.

Nadto duży przedsiębiorca w biznes planie przeprowadza analizę wykonalności projektu objętego pomocą publiczną w dwóch wariantach: realizacja projektu bez udziału środków publicznych oraz z udziałem środków publicznych. Analiza obu wariantów powinna wykazać, że projekt realizowany bez udziału pomocy publicznej ma węższy zakres w stosunku do projektu realizowanego z udziałem środków publicznych lub zostanie zrealizowany później albo, że przedsiębiorca będzie w stanie wydać mniej pieniędzy na jego realizację.

6.7 Zamówienia publiczne

Uwaga!

Beneficjenci funduszy unijnych zobowiązani są do stosowania procedur zamówień publicznych, w ramach określonych w przepisach prawa polskiego, a także prawa UE. Szczegółowe informacje na stronie www.uzp.gov.pl.

Kwestie związane z udzielaniem zamówienia publicznego reguluje ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (t.j. Dz. U z 2007 r. Nr 223, poz. 1655 z późn. zm.).

Podstawowe zasady udzielania zamówień publicznych w trybie w/w ustawy są następujące:

1. Zasada konkurencji i zasada równości - postępowanie o udzielenie zamówienia przeprowadza się w sposób zapewniający zachowanie uczciwej konkurencji oraz równe traktowanie wykonawców.
2. Zasada obiektywizmu i bezstronności - osoby zaangażowane w przygotowanie oraz przeprowadzenie postępowania o udzielenie zamówienia muszą być bezstronne i obiektywne (zasada dotyczy tylko zamawiającego).
3. Zasada jawności - postępowanie o udzielenie zamówienia, z zastrzeżeniem pewnych wyjątków, jest jawne.
4. Zasada prymatu trybów postępowania - podstawowymi trybami udzielania zamówienia są przetarg nieograniczony oraz przetarg ograniczony; udzielenie zamówienia w innym trybie (negocjacji z ogłoszeniem, dialogu konkurencyjnego, negocjacji bez ogłoszenia, zamówienia z wolnej ręki, zapytania o cenę albo licytacji elektronicznej) jest możliwe tylko w przypadkach określonych w ustawie.
5. Zasada pisemności - postępowanie o udzielenie zamówienia, z zastrzeżeniem wyjątków określonych w ustawie, prowadzi się z zachowaniem formy pisemnej, w języku polskim.

Ustawa wymienia również sytuacje, w których nie stosuje się jej zapisów, lub w których można zrezygnować z pewnych elementów procedury. Dotyczą one szczególnych rodzajów beneficjentów oraz szczególnego rodzaju zamówień. **Przykładową sytuacją, która uprawnia zamawiającego do nie stosowania ustawy, jest udzielanie zamówienia, którego wartość (netto) nie przekracza wyrażonej w złotych równowartości**

kwoty 14 000 euro (według kursu określonego w Rozporządzeniu Prezesa Rady Ministrów – art. 35 ust. 3 ustawy).

Uwaga!

W przypadku niepodlegania przez beneficjenta przepisom ustawy - Prawo zamówień publicznych beneficjent przy wyłanianiu wykonawcy dla usług, dostaw lub robót budowlanych w ramach realizowanego projektu zobowiązany jest do stosowania Wytycznych Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013 w sprawie realizowania zamówień współfinansowanych ze środków EFRR, w stosunku do których beneficjenci nie są zobowiązani do stosowania ustawy - Prawo zamówień publicznych.

Przy stosowaniu procedur zamówień publicznych przydatne będą również przepisy ***Kodeksu cywilnego, Kodeksu postępowania administracyjnego, ustawy - Prawo budowlane, ustawy o finansach publicznych, ustawy o cenach, ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji oraz akty wykonawcze*** (m.in. w sprawie: rodzajów dokumentów jakich może żądać zamawiający; zakresu informacji zawartych w rocznym sprawozdaniu; kwot wartości zamówień, od których jest uzależniony obowiązek przekazywania ogłoszeń Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej; wzorów ogłoszeń zamieszczanych w Biuletynie Zamówień Publicznych; określenia metod i podstaw sporządzania kosztorysów; szczegółowego zakresu i formy dokumentacji projektowej; średniego kursu złotego w stosunku do euro stanowiącego podstawę przeliczania wartości zamówień publicznych).

Zamawiający może powierzyć przygotowanie lub przeprowadzenie postępowania o udzielenie zamówienia osobie trzeciej lub własnej jednostce organizacyjnej. Koszty przygotowania projektu oraz koszty usług doradczych, pod warunkiem zachowania zasad omówionych w Dziale 6.3 Vademecum, są kosztami kwalifikowalnymi.

Kontrola stosowania przepisów dotyczących zamówień publicznych

Prawidłowe stosowanie przez beneficjentów przepisów dotyczących zamówień publicznych stanowi jeden z warunków rozliczenia realizowanego projektu dlatego też beneficjent jest zobowiązany, zapisami umowy o dofinansowanie projektu, do przedstawiania dokumentów dotyczących przeprowadzonej procedury udzielania zamówień publicznych.

Uwaga!

Beneficjent jest zobowiązany do przekazywania do Instytucji Zarządzającej RPO WK-P informacji o wszczynanych postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego; ogłoszeń o zamówieniu; informacji o wyniku postępowania o udzielenie zamówienia publicznego wraz z protokołem postępowania (w tym kosztorys ofertowy lub inny dokument w tym zakresie) oraz umów i aneksów do umów z wykonawcą realizującym dostawę urządzeń/sprzętu lub wykonanie prac.

Informacja

Ministerstwo Rozwoju Regionalnego opublikowało taryfikator stanowiący podstawę do wyliczenia korekty finansowej w przypadku naruszenia przepisów ustawy - Prawo zamówień publicznych.

Dokument ten, zatytułowany „Wymierzanie korekt finansowych za naruszenia prawa zamówień publicznych związanych z realizacją projektów współfinansowanych ze środków funduszy UE” dostępny jest na stronach: www.fundusze.kujawsko-pomorskie.pl, www.mojregion.eu i www.funduszeuropejskie.gov.pl.

Instytucja Zarządzająca RPO WK-P w przypadku stwierdzenia naruszenia przez beneficjentów przepisów ustawy – Prawo zamówień publicznych może dokonywać korekt finansowych, które ustala się zgodnie z ww. dokumentem.

Kontrola *po zawarciu umowy* polega na kontroli zgodności dokumentacji dotyczącej udzielonego zamówienia i umowy zawartej z wykonawcą, z regulacjami w zakresie zamówień publicznych oraz z wnioskiem o dofinansowanie projektu. Odbywa się w siedzibie beneficjenta na oryginałach dokumentów.

Obowiązkiem beneficjenta jest również niezwłoczne przekazywanie informacji o wynikach kontroli oraz zaleceniach pokontrolnych Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych.

Jeżeli **beneficjent nie jest zobowiązany do stosowania ustawy – Prawo zamówień publicznych** beneficjent może zawierać umowy z wykonawcą realizującym usługi, dostawy lub roboty budowlane w formie pisemnej właściwej dla stosunków handlowych danego rodzaju, chyba że przepisy wymagają szczególnej formy prawnej dla zachowania jej ważności. Potwierdzeniem zawarcia umów będzie faktura lub rachunek.

Beneficjent zobowiązany jest ponosić koszty i wydatki w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów. Przy wyłanianiu wykonawcy dla usług, dostaw lub robót budowlanych w ramach realizowanego projektu – beneficjent jest zobowiązany w szczególności do:

- 1) wyboru wykonawcy w oparciu o najkorzystniejszy bilans ceny lub ceny i innych kryteriów odnoszących się do przedmiotu umowy;
- 2) przestrzegania przy wyborze wykonawcy i wydatkowaniu przez beneficjenta środków, prawa unijnego i krajowego m.in. w zakresie zapewnienia zasad przejrzystości, jawności prowadzonego postępowania, ochrony uczciwej konkurencji, swobody przepływu kapitału, towarów, dóbr i usług oraz równości szans wykonawców na rynku ofert (w tym w szczególności zebrania przynajmniej 3 ofert handlowych (w przypadku braku możliwości dostarczenia wymaganej liczby ofert handlowych beneficjent składa do Instytucji Zarządzającej RPO WK-P oświadczenie o braku możliwości dostarczenia wymaganej liczby ofert handlowych z podaniem uzasadnienia), równego

i niedyskryminacyjnego traktowania wykonawców, dokumentowania zapytań ofertowych i innej korespondencji z wykonawcami, przechowywania dokumentacji ofertowej w terminie określonym umowie o dofinansowanie projektu);

- 3) dołożenia wszelkich starań w celu uniknięcia konfliktu interesów rozumianego jako brak bezstronności i obiektywności przy wyłanianiu przez beneficjenta wykonawcy do realizacji usług, dostaw lub robót budowlanych w ramach realizowanego projektu.

W przypadku udokumentowania przez Instytucję Zarządzającą RPO WK-P nieprawidłowości w procedurze zawierania umowy z wykonawcą mających wpływ na kwalifikowalność wydatków Instytucja Zarządzająca RPO WK-P uznaje poniesione wydatki za niekwalifikowane.

6.8 Projekty typu „zaprojektuj i wybuduj”

W ramach RPO WK-P będą wspierane nie tylko inwestycje typu „wybuduj”, ale także inwestycje realizowane w trybie „zaprojektuj i wybuduj”. Projekty tego typu wybiera się w sytuacji, gdy podmioty realizujące przedsięwzięcie inwestycyjne nie dysponują odpowiednią wiedzą oraz specjalistami, by móc poradzić sobie z formułowaniem oczekiwań wobec inwestycji, którą postanowiły sfinansować. Przy projektowaniu takich inwestycji należy zwrócić uwagę na ryzyko, częste w tego typu projektach, jakim jest uzależnienie się zamawiającego od wykonawcy takiego przedsięwzięcia. Może ono skutkować m.in. brakiem możliwości swobodnego doboru materiałów czy rozwiązań technicznych, ograniczeniami w dokonywaniu zmian w projekcie, koniecznością zakupu kolejnych modułów u tego samego wykonawcy ze względu na ich niestandardowe rozwiązania. Należy również pamiętać, iż w przypadku realizacji projektu "zaprojektuj i wybuduj" wymagany termin realizacji projektu jest taki sam, jak w przypadku inwestycji przeprowadzanych w innym trybie.

Zgodnie z art. 31 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (tj. Dz. U. z 2007 r. Nr 223, poz. 1655 z późn. zm.), jeżeli przedmiot zamówienia jest zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych w rozumieniu ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane, zamawiający opisuje przedmiot zamówienia za pomocą **programu funkcjonalno-użytkowego**. Program ten obejmuje opis zadania budowlanego, w którym podaje się przeznaczenie ukończonych robót budowlanych oraz stawiane im wymagania techniczne, ekonomiczne, architektoniczne, materiałowe i funkcjonalne.

Szczegółowy zakres i formę programu funkcjonalno-użytkowego określa *Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 2 września 2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu i formy dokumentacji projektowej, specyfikacji technicznych wykonania i odbioru robót budowlanych oraz programu funkcjonalno-użytkowego (Dz. U. z 2004 r. Nr 202, poz. 2072 z późn. zm.)*. Natomiast metody obliczania kosztów inwestycji określa *Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 18 maja 2004 r. w sprawie określenia metod i podstaw sporządzania kosztorysu inwestorskiego, obliczania*

planowanych kosztów prac projektowych oraz planowanych kosztów robót budowlanych określonych w programie funkcjonalno-użytkowym (Dz. U. z 2004 r. Nr 130, poz. 1389).

Dla projektów tego typu nie ma potrzeby dołączania do wniosku o dofinansowanie projektu pełnej dokumentacji lub wyciągu z dokumentacji technicznej (projektu i opisu technicznego), ani kopii pozwolenia na budowę ani zgłoszenia budowy. Obowiązek przygotowania projektów wykonawczych, zgłoszenia prac i uzyskania prawomocnych pozwoleń dla takich projektów spoczywa na wykonawcy wyłonionym w drodze postępowania przetargowego.

Niezbędne będzie jednak dostarczenie następujących dokumentów:

- oświadczenia o posiadanym prawie do dysponowania nieruchomością na cele budowlane (zgodnie z ustawą Prawo budowlane) lub oświadczenia o możliwości wejścia w teren na czas realizacji inwestycji w przypadku inwestycji liniowych (złożonego na podstawie pisemnych uzgodnień z właścicielami);
- kopii decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu lub kopii decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego lub wypisu z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego poświadczającego zgodność projektu z planem miejscowym;
- kopii programu funkcjonalno-użytkowego;
- dokumentacji z postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko;
- studium wykonalności (jeśli są wymagane przepisami polskiego prawa).

6.9 Rewitalizacja

Rewitalizacja jest terminem stosowanym najczęściej w odniesieniu do części miasta lub zespołu obiektów budowlanych, które w wyniku przemian gospodarczych, społecznych, ekonomicznych i innych, utraciły częściowo swoją pierwotną funkcję i przeznaczenie. W myśl RPO WK-P identyfikujemy to pojęcie z kompleksowym programem remontów, modernizacji zabudowy i przestrzeni publicznych, rewaloryzacji zabytków na wybranym obszarze, najczęściej dawnej dzielnicy miasta w powiązaniu z rozwojem gospodarczym i społecznym.

W przedsięwzięciach rewitalizacyjnych ważne jest połączenie działań technicznych – jak np. remonty – z programami ożywienia gospodarczego i działaniem na rzecz rozwiązania problemów społecznych, występujących na tych obszarach, m.in. bezrobocia, przestępczości, braku równowagi demograficznej. Rewitalizacja to reakcja na kryzys, który obejmuje dany obszar i przejawia się w wielu dziedzinach naraz. Musi być realizowana we współpracy zróżnicowanych partnerów lokalnych, zarówno sektora publicznego jak i lokalnych przedsiębiorców oraz sektora pozarządowego, a często także innych partnerów.

Aby zapewnić kompleksowość działań związanych z rewitalizacją obszarów miejskich wsparciem objęte będą m.in. centra starych miast oraz obiekty dziedzictwa kulturowego na obszarach odpowiednich do rewitalizacji. Ponadto podejmowane będą

niezbędne działania w obszarze infrastruktury, w tym komunalnej i energetycznej dotyczące terenów rewitalizowanych.

Wsparcie z EFRR w ramach RPO WK-P na przedsięwzięcia rewitalizacyjne zdegradowanych dzielnic skierowane jest do miast powyżej 5 tys. mieszkańców. Warunkiem ubiegania się o dofinansowanie jest umieszczenie projektu w Lokalnym Programie Rewitalizacji (LPR), czyli programie określającym zespół działań rewitalizacyjnych podejmowanych w oparciu o wspólną, zintegrowaną i zrównoważoną strategię mającą na celu ograniczenie wysokiej koncentracji problemów gospodarczych, ekologicznych oraz społecznych na określonym obszarze miasta. LPR opracowywane są przez właściwe lokalne jednostki samorządowe i obejmują co najmniej okres planowania 2007-2015. Zakładając, że zjawiska kryzysowe w miastach nie są powszechne, nie występują w skali całych miast, stąd Lokalne Programy Rewitalizacji będą dotyczyły wybranych ich części. Zatem niezbędne jest określenie w strukturze miasta obszaru lub obszarów, które będą objęte programem rewitalizacji.

Wyznaczenie obszarów i zaplanowanie przez jednostki samorządu terytorialnego we współpracy z innymi podmiotami niezbędnych działań rewitalizacyjnych musi zostać dokonane w oparciu o *Wytyczne dotyczące przygotowywania LPR*. W ramach LPR możliwe jest również wsparcie projektów z dziedziny mieszkalnictwa. Wsparcie to jest udzielane zgodnie z art. 47 Rozporządzenia (WE) nr 1828/2006. Szczegółowe regulacje interwencji w zakresie mieszkalnictwa definiują odrębne *Wytyczne MRR w zakresie programowania działań dotyczące mieszkalnictwa*.

Do wsparcia kwalifikować będą się projekty, których zakres obejmuje:

1. Renowację budynków mieszkalnych wielorodzinnych tj. remonty i modernizacja części wspólnych istniejących budynków wielorodzinnych (budynek mieszkalny, w którym występują więcej niż dwa lokale mieszkalne), w tym remont i modernizację części wspólnych budynków z prefabrykowaniem elementów konstrukcyjnych używanych do modułowej budowy (wielkiej płyty).
2. Adaptację i renowację budynków na cele mieszkaniowe dla osób o szczególnych potrzebach tj. działania mające na celu przygotowanie do użytkowania nowoczesnych, socjalnych budynków mieszkalnych dobrego standardu poprzez renowację i adaptację budynków istniejących, stanowiących własność władz publicznych lub własność podmiotów działających w celach niezarobkowych. Zaadaptowane pomieszczenia na cele mieszkaniowe są przeznaczone dla gospodarstw domowych o niskich dochodach lub dla osób o szczególnych potrzebach.

Szczegółowe wskaźniki do kryteriów wyznaczania obszarów rewitalizacji przedstawia załącznik nr 1, natomiast wskaźniki do kryteriów wyznaczenia obszarów wsparcia, na których realizowane będą przedsięwzięcia z zakresu mieszkalnictwa przedstawia załącznik nr 2 Wytycznych dotyczących przygotowania LPR.

Uwaga!

Przy projektach dotyczących przygotowania do użytkowania budynków mieszkalnych stosuje się Wytyczne Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie programowania działań dotyczących mieszkalnictwa.

6.10 Studium wykonalności i biznes plan

Studium Wykonalności (SW) dla projektów inwestycyjnych ma za zadanie:

- Wskazać, które z różnych proponowanych rozwiązań problemu będzie najlepsze pod względem technicznym, ekonomicznym, społecznym oraz ekologicznym;
- Wstępnie określić zakres rzeczowy przedsięwzięcia oraz główne parametry techniczne;
- Oszacować nakłady inwestycyjne oraz określić harmonogram realizacji projektu w celu zaplanowania wydatków;
- Zidentyfikować potencjalne problemy związane z realizacją oraz eksploatacją analizowanej inwestycji;
- Wykazać celowość realizowanej inwestycji.

SW należy sporządzić zgodnie z **Wytycznymi dotyczącymi przygotowywania SW dla poszczególnych typów projektów**, które zostały opracowane przez Instytucję Zarządzającą RPO WK-P 2007-2013. Opracowując SW należy mieć na uwadze cykl życia projektu, uwzględniając kolejno etapy od planowania strategicznego, tj. identyfikacji potrzeb i możliwości, poprzez projektowanie, wdrażanie, rozliczanie i ewaluację. Studium powinno zawierać m.in. identyfikację projektu, analizę instytucjonalną i prawną wykonalności projektu, analizę wariantów, analizę techniczną/technologiczną, analizę finansową i ekonomiczną (również w wersji elektronicznej) zgodnie z metodologią określoną w Wytycznych dotyczących przygotowywania SW. Ponadto SW powinno zawierać specyficzne analizy dla danego sektora (*np. analiza ruchu, analiza możliwości wykorzystania obszarów inwestycyjnych dla projektów dotyczących kompleksowego uzbrojenia terenów itp.*).

Dla jednego projektu należy sporządzić jedno studium wykonalności uwzględniające korzyści bądź straty z wykonania całej inwestycji niezależnie od jej typu oraz złożoności tzn. dla takiego projektu, który swoim zakresem obejmuje np. infrastrukturę wodociągową oraz kanalizację ściekową należy sporządzić jedno studium wykonalności. Ponadto obliczamy jeden wskaźnik efektywności kosztowej obejmujący cały projekt. W przypadku realizacji jednego z kilku etapów projektu w studium wykonalności należy uzasadnić ekonomicznie celowość dofinansowania danego etapu w myśl zasady, iż dofinansowanie może uzyskać projekt kompletny dający po ukończeniu wymierny efekt.

Uwaga!

Informacje zawarte w SW powinny być zbieżne z zapisami zawartymi we wniosku oraz pozostałych załącznikach (m.in. w zakresie wskaźników, polityk horyzontalnych, wydatków kwalifikowalnych, komplementarności projektu).

Dane zawarte w SW muszą w pełni odpowiadać stanowi faktycznemu, wnioskodawca ponosi pełną odpowiedzialność za informacje zawarte w składanych dokumentach.

Równie ważne jak sporządzenie Studium Wykonalności jest odpowiednie przygotowanie Biznes Planu. Dokument ten, pomaga wyznaczyć cele, do których będziemy dążyć i określi sposób ich realizacji. Biznes Plan jest niezbędny w przypadku ubiegania się o dodatkowe źródło finansowania działalności.

Dzięki dobremu Biznes Planowi można szczegółowo zaplanować każde działanie oraz przewidzieć czy i kiedy osiągniemy zysk. Łatwiej także dostrzeżemy potrzebę zmiany strategii, dzięki czemu unikniemy kosztownych błędów.

Uwaga!

Biznes Plan dla Wnioskodawców ubiegających się o wsparcie w ramach RPO WK-P na lata 2007-2013 znajduje się na stronach: www.fundusze.kujawsko-pomorskie.pl oraz www.mojregion.pl.

6.11 Audyt

Ogół działań, poprzez które uzyskuje się niezależną ocenę funkcjonowania instytucji, legalności, gospodarności, celowości, rzetelności, nazywany jest audytem. Zazwyczaj wykonywany on jest przez odrębną komórkę, podporządkowaną bezpośrednio kierownikowi instytucji lub przez podmiot zewnętrzny. Audyt wykonywany przez podmiot zewnętrzny, niezależny od jednostki audytowanej stanowi audyt zewnętrzny.

Beneficjent jest zobowiązany do przeprowadzenia audytu Projektu, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie standardami oraz wytycznymi Instytucji Zarządzającej RPO w zakresie audytu Projektu. Jeżeli Beneficjent nie posiada w swojej strukturze wydzielonej komórki audytu wewnętrznego, jest zobowiązany do przeprowadzenia audytu zewnętrznego Projektu przez podmiot zatrudniający osoby o odpowiednich kwalifikacjach i wiedzy z zakresu funkcjonowania Programu oraz posiadający wymagane prawem uprawnienia.

Na potrzeby niniejszego dokumentu audytem zewnętrznym można nazwać zakres prac, których celem jest uzyskanie dowodów pozwalających z dostateczną pewnością na jednoznaczną ocenę przez podmiot przeprowadzający audyt, czy realizacja projektu przebiega zgodnie z umową o dofinansowanie projektu i wnioskiem o dofinansowanie projektu. Efektem audytu jest uzyskanie racjonalnego zapewnienia, że wydatki poniesione w ramach projektu są kwalifikowalne, a realizowany projekt jest zgodny z umową o dofinansowanie projektu i wnioskiem o dofinansowanie projektu oraz wydanie opinii w tym zakresie. W tym celu sprawdza się, czy działania, których dotyczą poniesione wydatki rzeczywiście zostały zrealizowane, czy wnioski o płatność są zgodne z wymaganiami zawartymi w umowie, oraz czy są poparte odpowiednimi dokumentami finansowymi.

Audyt prowadzi do uzyskania podstaw do potwierdzenia wiarygodności danych, zarówno liczbowych jak i opisowych, zawartych w przedstawionych przez beneficjenta dokumentach związanych z realizowanym projektem. Stwierdzenie wiarygodności danych ma charakter bezpośredni lub pośredni, przy czym bezpośrednie sprawdzenie

obejmuje badanie ksiąg rachunkowych, a sprawdzenie pośrednie – badanie działającego u beneficjenta systemu kontroli wewnętrznej.

Zgodnie z treścią umowy o dofinansowanie projektu w ramach Kujawsko-Pomorskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013, Beneficjent jest zobowiązany do przeprowadzenia audytu Projektu, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie standardami oraz wytycznymi Instytucji Zarządzającej w zakresie audytu. Beneficjent zobowiązany jest do przeprowadzenia **audytu** projektu w przypadku, gdy jego wartość całkowita przekracza 25 mln PLN lub 5 mln PLN w przypadku projektów z zakresu infrastruktury społecznej.

Sposób realizacji audytu zewnętrznego projektów w RPO WK-P 2007 – 2013:

- sprawdzenie, czy beneficjent realizuje projekt zgodnie z umową o dofinansowanie projektu i obowiązującymi przepisami prawa;
- sprawdzenie, czy beneficjent wdrożył zalecenia przeprowadzonych kontroli oraz czy usunął nieprawidłowości, jeśli takie zostały wykryte;
- sprawdzenie, czy beneficjent posiada ścieżkę audytu w zakresie finansowo – księgowym;
- sprawdzenie przestrzegania przez beneficjenta prawa zamówień publicznych, w tym prawidłowości przeprowadzenia procedury przetargowej;
- audyt poprawności księgowania wydatków poniesionych w ramach realizowanego projektu, oceny kwalifikowalności kosztów, sposobu ich dokumentowania i prowadzenia odrębnej ewidencji księgowej;
- sprawdzenie wniosków o płatność składanych przez beneficjenta z księgami rachunkowymi beneficjenta w części dotyczącej projektu;
- sprawdzenie wiarygodności sprawozdań z realizacji projektu przekazanych przez beneficjenta;
- sprawdzenie sposobu przechowywania dokumentacji zgromadzonej w ramach realizowanego projektu.

Wyniki audytu zewnętrznego Beneficjent przekazuje do Instytucji Zarządzającej RPO WK-P niezwłocznie, w terminie 7 dni, po zakończeniu audytu.

Wybór audytora

Jeżeli Beneficjent nie posiada w swojej strukturze wyodrębnionej komórki audytu wewnętrznego, jest zobowiązany do przeprowadzenia audytu zewnętrznego Projektu przez podmiot zatrudniający osoby o odpowiednich kwalifikacjach i wiedzy z zakresu funkcjonowania Programu oraz posiadający wymagane prawem uprawnienia.

Wybór audytora zewnętrznego/podmiotu zatrudniającego audytorów zewnętrznych należy do beneficjenta. **Audytora wyłania się zgodnie z przepisami prawa w zakresie zamówień publicznych**, dlatego o udzielenie zamówienia mogą się ubiegać

wykonawcy, którzy posiadają niezbędną wiedzę i doświadczenie oraz dysponują potencjałem technicznym i osobami zdolnymi do wykonania zamówienia.

Uwaga!

*W celu prawidłowego przeprowadzenia audytu zewnętrznego Beneficjent zobowiązany jest do dokładnego zapoznania się z **Wytycznymi IZ RPO WK-P na lata 2007-2013 w zakresie prowadzenia i dokumentowania audytu projektu dofinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.***

6.12 Ewaluacja

Ewaluacja (ocena) jest bardzo ważnym elementem procesu wdrażania funduszy strukturalnych. Jej wyniki umożliwiają określenie skuteczności i efektywności interwencji funduszy strukturalnych w realizację celów polityki spójności oraz pozwalają na podjęcie kroków poprawiających jakość działań współfinansowanych przez fundusze. Służą również poprawie jakości programów, sygnalizują pojawiające się problemy i dostarczają informacji koniecznych do podejmowania decyzji.

Ewaluacja jest definiowana jako osąd wartości interwencji publicznej dokonany przy uwzględnieniu odpowiednich kryteriów (skuteczności, efektywności, użyteczności, trafności i trwałości) i standardów. Oparta jest na specjalnie w tym celu zebranych i zinterpretowanych informacjach za pomocą odpowiedniej metodologii. Według rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 (art. 47) celem oceny jest „poprawa jakości, skuteczności i spójności pomocy funduszy oraz strategii i realizacji programów operacyjnych w odniesieniu do konkretnych problemów strukturalnych dotyczących dane państwa członkowskie i regiony, z jednoczesnym uwzględnieniem celu w postaci trwałego rozwoju i właściwego prawodawstwa wspólnotowego dotyczącego oddziaływania na środowisko oraz strategicznej oceny oddziaływania na środowisko”.

Zgodnie z wytycznymi MRR nr 6 w zakresie ewaluacji programów operacyjnych na lata 2007-2013 za prowadzenie ewaluacji programu operacyjnego odpowiada Instytucja Zarządzająca RPO WK-P, a w jej ramach utworzona w tym celu Jednostka Ewaluacyjna.

Rolą Instytucji Zarządzającej RPO jest w szczególności:

- opracowanie *Planu ewaluacji PO* oraz koordynacja procesu realizacji celów *Planu*;
- zapewnienie przeprowadzenia ewaluacji operacyjnych związanych z monitorowaniem realizacji programu, w szczególności w przypadku, gdy wyniki monitoringu wykazują znaczące odstępstwa od początkowo określonych celów lub gdy zgłoszone są propozycje zmian w programie;
- upublicznianie wyników przeprowadzonych ewaluacji;
- współpraca z Krajową Jednostką Oceny w zakresie przeprowadzenia do dnia 30 czerwca 2011 roku ewaluacji stopnia realizacji programu operacyjnego, której

- wyniki posłużą do dokonania alokacji krajowej rezerwy wykonania;
- współpraca z Krajową Jednostką Oceny oraz Komisją Europejską przy ewaluacjach inicjowanych z ich inicjatywy;
 - monitorowanie procesu wdrażania rekomendacji sformułowanych w wyniku przeprowadzonych ewaluacji.

Rolę Instytucji Zarządzającej RPO pełni Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego, a w jego imieniu zadania dotyczące ewaluacji wykonuje Jednostka Ewaluacyjna, której rolę sprawuje Biuro Ewaluacji RPO w Departamencie Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Ewaluacja będzie przeprowadzana zgodnie z założonymi Planami ewaluacji na okres 2007-2013 oraz okresowymi planami ewaluacji zawierającymi listę szczegółowych przedsięwzięć, terminy realizacji oraz planowane budżety.

W myśl umowy o dofinansowanie projektu Beneficjenci zobowiązani są do udostępniania na żądanie Instytucji Zarządzającej RPO informacji dotyczących realizacji Projektu na potrzeby ewaluacji Programu.

Ewaluacja będzie przebiegała przy założeniu niezależności i obiektywności, a najważniejsze wyniki ewaluacji będą publikowane na stronie internetowej województwa.

Uwaga!

Więcej informacji na temat ewaluacji i jednostek w nią zaangażowanych można znaleźć w dokumentach:

- *Wytyczne MRR nr 6 w zakresie ewaluacji programów operacyjnych na lata 2007-2013*
- *Plan ewaluacji RPO WK-P na lata 2007-2013*
- *Okresowy plan ewaluacji RPO WK-P na lata 2007-2013*

Wyniki badań ewaluacyjnych dostępne są na stronie www.ewaluacja.gov.pl, www.fundusze.kujawsko-pomorskie.pl oraz www.mojregion.eu.

6.13 Co odróżnia audyt od ewaluacji?

W dokumentach Komisji Europejskiej określenie „audyt” używane jest w kontekście kontroli finansowej. W przeciwieństwie do ewaluacji, audyt odnosi się do funkcjonowania danej instytucji, jej gospodarności, legalności, celowości i rzeczowości. Ewaluację interesuje raczej program i jego efekty, a także procedury stosowane przez daną instytucję, mające wpływ na realizację działań będących przedmiotem badań. Natomiast nie jest ona zainteresowana instytucją jako taką.

Poniższa tabela odzwierciedla podstawowe różnice między audytem i ewaluacją.

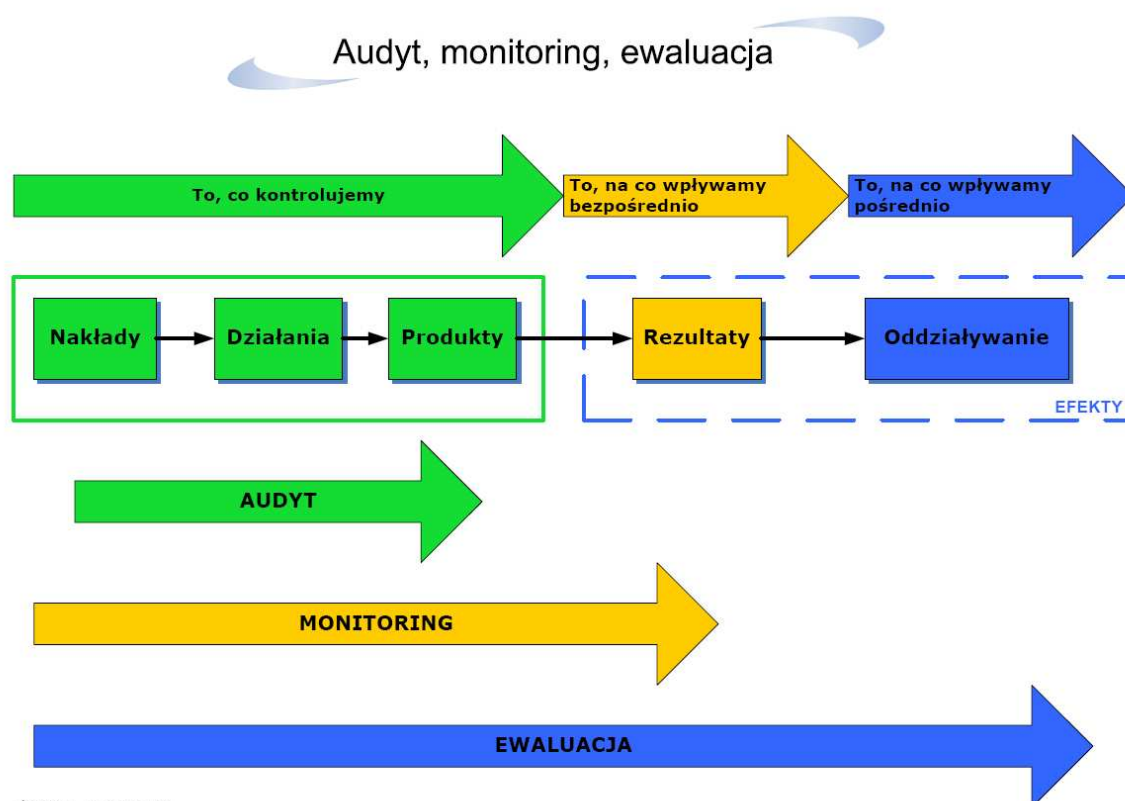
Tabela nr 2 Zestawienie różnic między audytem a ewaluacją.

	Audyt	Ewaluacja
Cel	Sprawdzenie, czy działania wykonywane są zgodnie z procedurami i w terminie. Zapobieganie niegospodarności i nieprawidłowościom w działaniach sektora publicznego	Oszacowanie rzeczywistych efektów programu. Ocena zasadności programu w danej formie. Pomoc w procesie uczenia się instytucji, planowania interwencji i ich uzasadniania
Zakres	Wąski Poprawność procedur Poprawność rozliczeń Zgodność z zapisami prawnymi i zasadami kontraktu	Szeroki i / lub wąski Szersze spojrzenie na program oraz sposób jego prowadzenia. Zidentyfikowanie i ocena: - celów danego przedsięwzięcia (w tym założonych relacji przyczynowo-skutkowych) - sposobów realizacji (ewentualnych słabości i pól potencjalnych usprawnień) - długookresowych zamierzonych jak i niezamierzonych efektów, wybiegających poza czas i miejsce wdrażania programu
Moment badania	Punktowy – okresowo w czasie trwania działań, główne badanie w momencie zamykania programu	Punktowy - na początku, w trakcie i po zakończeniu programu (ewaluacje ex-ante, mid-term, ex-post) lub Ciągły – w trakcie trwania programu (ewaluacja on-going)
Podmioty realizujące badanie	Zewnętrzna wyspecjalizowana firma posiadająca certyfikat audytora LUB Wewnętrzna (w ramach danej instytucji zarządzającej programem) niezależna komórka audytorska	Eksperti zewnętrzni (konsultanci lub naukowcy) LUB Niezależny, wewnętrzny departament ds. ewaluacji (w ramach danej instytucji zarządzającej programem)
Używane dane ich źródła	Dane finansowe i rzeczowe z programu	Dane z monitoringu programu (dane wtórne) Dane zebrane podczas badania (dane pierwotne) Pochodzące z programu jak i kontekstowe Zarówno ilościowe jak i jakościowe
Metody badawcze	Prawnie określone zasady, procedury i metody prowadzenia badania	Zwykle multidyscyplinarne (ekonomia, socjologia, itp.)
Sposób	Kontrola – ocena	Zebranie danych – negocjacje –

realizacji	Sprawdzanie faktur, rozliczeń finansowych, proceduralnej strony wykonanych operacji	analiza, osąd i wnioski - rekomendacje Pozyskiwanie dodatkowych danych na temat procesów, efektów programu jak i jego kontekstu. Krytyczna analiza istniejących i zebranych danych - oszacowanie efektów programu. Ocena efektywności struktur, procesu i skutków programu Rekomendacje zmian
Efekty - konsekwencje badania	Działanie W przypadku wykrycia uchybień konsekwencje prawne, postępowanie administracyjne, zablokowanie ostatniej transzy lub żądanie zwrotu wydanych już środków	Opis i Działanie Przedstawienie konkretnym adresatom wniosków oraz rekomendacji dotyczących usprawnienia procesów zarządzania, wzmocnienia skuteczności i oddziaływania programu, ewentualnej zmiany orientacji programu (obecnego lub przyszłego), jego zaniechania lub kontynuacji

Opracowano na podst. K. Olejniczak (2005) *Teoria i praktyka ewaluacji w świetle doświadczeń europejskich*, w: Kwartalnik Studia Regionalne i Lokalne, Wydawnictwo Naukowe Scholar.

Audyt oraz ewaluacja są nieodłącznym elementem procesu kontrolowania efektywności działań RPO WK-P. Funkcjonują w odrębnych etapach podejmowanych w ramach RPO działań i pozwalają na ich przejrzystą ocenę.

Źródło: KE – DG-Budżet 2004
Opracowanie: Karol Olejniczak

6.14 Zasada n+2/n+3

Zasada n+2 jest jedną z reguł zarządzania finansowego publicznymi środkami europejskimi, stanowi, że Komisja Europejska anuluje automatycznie część zobowiązania, które nie zostało uregulowane przez płatność zaliczkową lub dla którego KE nie otrzymała wniosku o płatność, do końca drugiego roku po roku dokonania zobowiązania, lub po terminie późniejszej decyzji KE wymaganej do autoryzowania działania. Oznacza ona, że państwo członkowskie, które do końca roku n+2 złożyło wnioski o płatność, opiewające na kwotę mniejszą niż roczna transza środków alokowanych w roku n, bezpowrotnie traci kwotę różnicy.

Komisja Europejska zaproponowała rozciągnięcie zasady automatycznego anulowania zobowiązań (zasady n+2), odnoszącej się w obecnym okresie programowania wyłącznie do funduszy strukturalnych, także na Fundusz Spójności. Polska od samego początku negocjacji prezentowała stanowisko, że rozszerzenie zasady n+2 na projekty Funduszu Spójności o długim cyklu inwestycyjnym może wprowadzać poważne zagrożenie niewykorzystania środków, zwłaszcza na początku okresu programowania. Postulowała utrzymanie zakresu obowiązywania zasady n+2 jedynie w odniesieniu do funduszy strukturalnych przyjmując, iż przypadku nowych państw członkowskich powinny obowiązywać porównywalne zasady wykorzystywania środków Funduszu Spójności, jakie dotyczyły starych państw kohezyjnych. Ostatecznie, uelastyczniono stosowanie zasady n+2, tj. w latach 2007-2010 obowiązuje zarówno dla funduszy strukturalnych jak i dla Funduszu Spójności, **zasada n+3**.

6.15 Zasada partnerstwa

Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013, opracowano uwzględniając zasady programowania operacyjnego, przyjętego przez kraje członkowskie Unii Europejskiej dla okresu 2007-2013. Zasadami, na których oparto prace nad projektem programu były: programowanie, komplementarność i spójność, koncentracja, partnerstwo, traktowane jako podstawowe dla wsparcia rozwoju regionu środkami strukturalnymi.

Istotnym elementem realizacji programu jest kierowanie się **zasadą partnerstwa**. W art. 11.1a i art. 11.2 Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006, zdefiniowana została **zasada partnerstwa** stanowiąca, że kraje członkowskie (w nawiązaniu do obowiązujących przepisów i rozwiązań w danym kraju) organizują partnerstwo z właściwymi władzami regionalnymi, lokalnymi, miejskimi oraz, że partnerstwo to obejmuje opracowanie, realizację, monitoring i ocenę programów operacyjnych.

Zapisy programu RPO WK-P, są rezultatem uzgodnień z partnerami społecznymi, zgodnie z zasadą partnerstwa. Projekt programu był prezentowany na licznych spotkaniach konsultacyjnych z przedstawicielami samorządów (gminnych, powiatowych, województwa), przedstawicielami reprezentującymi organy rządu, przedstawicielami środowisk gospodarczych, naukowych i kulturalnych regionu, z partnerami reprezentującymi organizacje pozarządowe, w tym zajmujące się środowiskiem

przyrodniczym. Przez cały okres prac nad projektem programu był on udostępniony do publicznej oceny na stronie internetowej Urzędu Marszałkowskiego. Liczne uwagi i wnioski zgłoszone w ramach publicznych prezentacji i konsultacji kolejnych projektów programu są w nim ujęte.

Jednym z ważniejszych przejawów zasady partnerstwa w trakcie realizacji programu i poszczególnych projektów jest uczestnictwo członków Komitetu Monitorującego RPO w akceptacji kryteriów wyboru projektów do współfinansowania oraz w bieżącej ocenie postępów we wdrażaniu programu i projektów. Ponadto zasada partnerstwa znajduje zastosowanie w procesie wyboru projektów poprzez uczestnictwo partnerów w ocenie projektów (ciało oceniające) oraz selekcji projektów o charakterze indywidualnym realizowanych w trybie pozakonkursowym. Projekty o charakterze indywidualnym są przyjmowane do realizacji przez Instytucję Zarządzającą w oparciu o otwarte konsultacje z partnerami.

W oparciu o zasadę partnerstwa przygotowywane były propozycje zintegrowanych pakietów projektów rozwojowych dla obszarów (powiatów) województwa, zamierzone do wdrażania w trybie pozakonkursowym. Każdy projekt kandydujący do wykazu projektów indywidualnych musiał uzyskać akceptację partnerów społecznych w powiecie i być przedmiotem konsultacji z przedstawicielami Instytucji Zarządzającej RPO.

6.16 Wskaźniki i rezultaty

Miara celów, jakie mają zostać osiągnięte, zaangażowanych zasobów, uzyskanych produktów, efektów oraz innych zmiennych (w szczególności ekonomicznych, społecznych, dotyczących ochrony środowiska) wyznaczana jest za pomocą wskaźników.

RPO WK-P w celu monitorowania postępów realizacji programu uwzględnia szereg wskaźników, które dają się zmierzyć i wyrazić w sposób wymierny. Stanowią one elementy danego działania oraz efekty jego realizacji. Na wskaźniki monitoringu składa się jego wartość oraz źródło jego pozyskania.

Wśród wskaźników RPO WK-P ustalonych przed, lub we wczesnej fazie wdrażania projektu, w celu monitorowania wdrażania programu oraz oceny jego wykonania w odniesieniu do wcześniejszych celów, zaliczamy wskaźniki produktu oraz wskaźniki rezultatu.

- **Wskaźniki produktu** odnoszą się do działalności. Liczone są w jednostkach materialnych lub monetarnych (np. długość zbudowanej drogi, ilość firm, które uzyskały pomoc).
- **Wskaźniki rezultatu** odpowiadają bezpośrednim z natychmiastowych efektów wynikających z programu. Dostarczają one informacji o zmianach np. zachowania, pojemności lub wykonania, dotyczących beneficjentów. Takie wskaźniki mogą przybierać formę wskaźników materialnych (skrócenie czasu podróży, liczba skutecznie przeszkolonych, liczba wypadków drogowych, itp.) lub finansowych (zwiększenie się środków finansowych sektora prywatnego, zmniejszenie kosztów transportu).

- **Wskaźnik nowo utworzonych miejsc pracy** rozumiany jest jako liczba nowych trwałych miejsc pracy (dotyczy zatrudnienia na podstawie umowy o pracę) utworzonych bezpośrednio w efekcie realizacji projektu.
- **Wskaźniki środowiskowe** pozwalają określić pozytywne, bądź negatywne oddziaływanie danego przedsięwzięcia na środowisko, a ich zakres wynika z Prognozy oddziaływania na środowisko Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013.

Uwaga!

Zestawienie wskaźników monitorowania dla Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013 stanowi Załącznik III Szczegółowego opisu osi priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013 (Uszczegółowienie RPO), Załącznik I do Instrukcji wypełniania wniosku o dofinansowanie projektu w ramach RPO WK-P oraz Załącznik II do Instrukcji wypełniania wniosku o dofinansowanie projektu w ramach RPO WK-P - Wskaźniki obowiązujące monitorowania RPO wynikające z prognozy oddziaływania na środowisko RPO WK-P.

6.17 Linia demarkacyjna

Zasadą udzielania pomocy z funduszy unijnych jest **zakaz podwójnego finansowania**. Oznacza on, iż udzielanie pomocy należy tak programować, aby nie było możliwości finansowania jednego projektu z różnych funduszy, programów czy nawet działań w danym programie. Aby to osiągnąć sporządza się linie demarkacyjne, w oparciu o kryteria takie jak:

- wartość projektu (projekty o w ramach regionalnych programów operacyjnych będą realizowane poniżej danej kwoty, natomiast w programach krajowych – w kwocie równej i wyższej od podanej);
- lokalizację projektu (projekty o znaczeniu krajowym realizuje się z programów krajowych, te o znaczeniu regionalnym z programów regionalnych, natomiast projekty na obszarach wiejskich z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich);
- beneficjenta projektu.

Przyjęta przez Komitet Koordynacyjny NSS Linia demarkacyjna pomiędzy Programami Operacyjnymi Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej i Wspólnej Polityki Rybackiej stanowi dokument operacyjny, wiążący dla instytucji zaangażowanych we wdrażanie programów operacyjnych. Na poziomie regionalnego programu operacyjnego linię demarkacyjną ustala się w Szczegółowym opisie osi priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego (Uszczegółowieniu RPO).

Linia demarkacyjna jest jednocześnie dokumentem pomocnym wnioskodawcom przy określaniu, w jakim programie szukać wsparcia dla swojego projektu.

Uwaga!

Zwróć szczególną uwagę, czy Twój projekt pasuje do wybranego programu operacyjnego. Złożenie projektu do niewłaściwego programu spowoduje odrzucenie wniosku.

Linie demarkacyjną przyjętą przez Komitet Koordynacyjny NSS można znaleźć na stronie www.mrr.gov.pl.

Przestrzeganie zakazu podwójnego finansowania będzie podlegało kontroli. Bezwzględny zakaz podwójnego finansowania dotyczy również sytuacji ubiegania się o dotacje na projekt już raz sfinansowany, w całości lub w części, z funduszy unijnych.

6.18 Ochrona środowiska

Unijna polityka ochrony środowiska w ostatnich latach uzyskuje coraz większe znaczenie. Najważniejszym instrumentem stojącym na straży przestrzegania wspomnianych już zasad zrównoważonego rozwoju, jest procedura przeprowadzania oceny oddziaływania na środowisko.

Dla wnioskodawców starających się o dofinansowanie projektu w ramach RPO WK-P polityka ochrony środowiska wyrażać się będzie przede wszystkim w:

- zasadzie „zanieczyszczający płaci”;
- przeprowadzaniu procedury oceny oddziaływania na środowisko (OOŚ);
- przeprowadzaniu procedury OOŚ na obszarach należących do Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000.

Zasada „zanieczyszczający płaci” mówi, że zanieczyszczający ponosi odpowiednie opłaty za zanieczyszczanie środowiska. Celem tej zasady jest przekonanie zanieczyszczających do inwestowania środków przeznaczonych na opłaty w nowe technologie zmniejszające ilość wprowadzanych zanieczyszczeń. Wydatek jednorazowo poniesiony na zastosowanie „czystych” technologii ma być w założeniu bardziej opłacalny niż każdorazowe ponoszenie opłat za zanieczyszczanie środowiska.

Ocena oddziaływania na środowisko – dla każdego projektu inwestycyjnego starającego się o dofinansowanie w ramach RPO WK-P, co do zasady należy przeprowadzić postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko. Ocena zwizualizowana jest w postaci raportu oddziaływania inwestycji na środowisko. Najważniejszym celem przeprowadzania takiej oceny jest zastosowanie optymalnego dla środowiska i społeczności wariantu inwestycji poprzez:

- analizę wariantów lokalizacyjnych;
- analizę możliwych do zastosowania technologii;

- poznanie opinii społeczeństwa poprzez przeprowadzenie konsultacji społecznych.

Przedsięwzięcia, dla których przeprowadza się procedurę oceny oddziaływania na środowisko dzielą się na dwie grupy:

- przedsięwzięcia, dla których sporządzenie raportu OOS jest obowiązkowe;
- przedsięwzięcia, dla których sporządzenie raportu OOS nie jest obowiązkowe, a o konieczności sporządzenia oceny decyduje odpowiedni organ.

W przypadku stwierdzenia znaczącego lub potencjalnie znaczącego oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000, przeprowadza się procedurę oceny oddziaływania przedsięwzięcia na ten obszar. Procedura ta może stanowić część składową postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko, bądź też stanowić odrębne postępowanie.

Zasady przeprowadzania oceny oddziaływania na środowisko określają następujące dokumenty:

- Dyrektywa Rady nr 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne (tzw. dyrektywa OOS);
- Dyrektywa Rady nr 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych dzikiej fauny i flory (tzw. dyrektywa Siedliskowa);
- Dyrektywa Rady nr 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (tzw. dyrektywa Ptasia).

W warunkach polskich zasady przeprowadzania procedury oceny oddziaływania na środowisko określa ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.), która obowiązuje od dnia 15 listopada 2008 r.

Należy wspomnieć, że przed dniem 15 listopada 2008 r. warunki przeprowadzania procedury określała ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 z późn. zm.).

Uwaga!

*Prawo unijne oraz krajowe stanowi, że postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko stanowi **istotny element** procesu inwestycyjnego.*

*Niespełnienie tych wymagań może skutkować **odmową przyznania dofinansowania lub wstrzymaniem finansowania projektu i obowiązkiem zwrotu środków.***

Natura 2000

Europejska Sieć Ekologiczna Natura 2000, to sieć obszarów, która powstała w celu zachowania stanu gatunków i siedlisk cennych przyrodniczo, nie wykluczając jednakże prowadzenia na nich działalności gospodarczej. Wymogi realizacji inwestycji na tych obszarach określone są w dyrektywach Siedliskowej i Ptasiej.

Co do zasady zabroniona jest realizacja inwestycji negatywnie oddziałujących na obszary Natura 2000. Istnieje jednakże wyjątek, który stanowi realizacja inwestycji spełniających przesłanki tzw. „imperatywu wynikającego z nadrzędnego celu publicznego”.

Informacja

W przypadku projektów, dla których dokumentacja powstała w oparciu o ustawę z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, w związku z zastrzeżeniami Komisji Europejskiej dotyczącymi niezgodności istniejących wówczas przepisów krajowych dotyczących ochrony środowiska z zapisami w/w dyrektyw, umowa o dofinansowanie dla projektów znacząco oddziałujących lub mogących znacząco oddziaływać na środowisko, będzie mogła zostać zawarta jedynie pod warunkiem dostarczenia przed zawarciem umowy pełnej, zgodnej z przepisami unijnymi dokumentacji uzyskanej w ramach postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko.

Rozdział 7. Procedura wyboru projektów

Na podstawie art. 28 Ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, w ramach programów mogą być finansowane projekty indywidualne, systemowe oraz wyłonione w trybie konkursu.

Zgodnie z art. 65 Rozporządzenia nr 1083/2006 Komitet Monitorujący RPO zatwierdza kryteria wyboru finansowanych projektów w ramach danego programu, stanowiące załącznik do uchwały Komitetu w tej sprawie. Projekt kryteriów wyboru finansowanych projektów w ramach programu operacyjnego przygotowywany jest przez Instytucję Zarządzającą RPO WK-P w oparciu o zatwierdzony przez nią Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013. Szczegółowe procedury w zakresie wyboru i zatwierdzania projektów zawarte są w „Systemie oceny projektów w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013”.

Instytucja Zarządzająca zapewnia przejrzystość operacji oraz dba o ich zgodność wyznaczoną art. 13 (1) Rozporządzenia KE 1828/2006.

Informacja

Projekty oceniane są zgodnie z następującymi kryteriami:

- *rejestracyjnymi – służącymi do sprawdzenia kompletności i poprawności wniosku i załączników oraz ustalenia czy wszystkie wymagane do rejestracji wniosku pola są wypełnione; niespełnienie jednego z kryteriów rejestracyjnych powoduje odrzucenie wniosku o dofinansowanie projektu;*
- *formalnymi – służącymi do sprawdzenia zgodności złożonego wniosku o dofinansowanie projektu z opisem działania i wymogami formalnymi wynikającymi z odpowiednich przepisów; na tym etapie dopuszczalna jest jednokrotna poprawa danego błędu (z wyłączeniem kryterium A1);*
- *merytorycznymi – służącymi do sprawdzenia wykonalności technicznej i finansowej projektu, jakości projektu oraz wpływu założonych rezultatów projektu na osiągnięcie celów RPO WK-P.*

Zestawienie kryteriów oceny projektów stanowi Załącznik V Szczegółowego opisu osi priorytetowych RPO WK-P na lata 2007-2013.

7.1 Tryb dotyczący projektów indywidualnych

Indywidualne projekty kluczowe stanowią przedsięwzięcia inwestycyjne o strategicznym znaczeniu dla realizacji programu operacyjnego, których wdrożenie jest niezwykle istotne z punktu widzenia osiągnięcia zakładanych wskaźników rozwoju społeczno-gospodarczego kraju, danego sektora bądź województwa. Projekty kluczowe realizują strategię rozwoju i stanowią załącznik do Uszczegółowienia RPO WK-P.

Podstawą do opracowania Indykatywnego Wykazu Indywidualnych Projektów Kluczowych oraz realizacji projektów kluczowych są wytyczne Ministerstwa Rozwoju Regionalnego pod nazwą „Wytyczne w zakresie jednolitego systemu zarządzania i monitoringu projektów indywidualnych” oraz Wytyczne Instytucji Zarządzającej dotyczące procedury podpisywania pre-umów w ramach indywidualnych projektów kluczowych.

Na liście projektów kluczowych umieszczono projekty rozwiązujące problemy regionu o charakterze strukturalnym i oddziałujące na jak największą jego część. Wśród projektów kluczowych znajdują się również projekty własne Samorządu Województwa.

Umieszczenie projektu w Indykatywnym Wykazie Indywidualnych Projektów Kluczowych jest warunkową deklaracją jego realizacji, co jest związane z zarezerwowaniem środków w ramach budżetu programu na jego realizację. Instytucja Zarządzająca RPO podpisuje wraz z beneficjentem pre-umowę określającą prawa i obowiązki obydwu stron w zakresie przygotowania projektu do realizacji. Następnie wnioskodawca realizujący projekt kluczowy przedkłada do Departamentu Wdrażania RPO wnioski o dofinansowanie wraz z załącznikami w terminie określonym w pre-umowie. Za przygotowywanie pre-umów i monitorowanie działań zmierzających do złożenia wniosku o dofinansowanie projektu odpowiedzialny jest Departament Polityki Regionalnej.

Informacja

Szczegółowy opis trybu dotyczącego projektów indywidualnych znajduje się w Uszczegółowieniu RPO WK-P.

Ocena wniosków o dofinansowanie projektu złożonych przez beneficjentów indykatywnych projektów kluczowych przebiega tak samo jak w przypadku trybu konkursowego.

7.2 Tryb konkursowy

Na podstawie art. 28 pkt. 1 ust. 3 Ustawy w ramach programów mogą być finansowane projekty w trybie konkursu.

Tryb konkursowy przewiduje formę konkursów zamkniętych i otwartych. Instytucja Zarządzająca RPO WK-P określi każdorazowo w ogłoszeniu o konkursie wybraną formę przyjmowania wniosków..

Konkurs zamknięty organizowany jest cyklicznie. W procedurze tej określa się z góry termin naboru wniosków, wyznaczając datę otwarcia i zamknięcia przyjmowania wniosków. Natomiast w konkursie otwartym nabór wniosków i ich oceny prowadzone są w sposób ciągły, do wyczerpania określonego limitu środków lub do zamknięcia konkursu uzasadnionego odpowiednią decyzją Instytucji Zarządzającej RPO WK-P. Wyniki oceny są ogłaszane cyklicznie bądź na bieżąco.

Informacja

Wszystkie sprawy związane z konkursami prowadzone są przez Departament Wdrażania RPO.

Ogłoszenie konkursu

Uwaga!

Szczegółowe informacje na temat zasad organizacji, warunków uczestnictwa, kryteriów i sposobu wyboru projektów, terminów, a także pozostałe informacje niezbędne podczas przygotowywania dokumentacji konkursowej zawarte są w Trybie składania wniosków o dofinansowanie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013 przygotowywanym indywidualnie dla każdego ogłaszanego konkursu oraz w Systemie oceny projektów w ramach RPO WK-P na lata 2007-2013, które dostępne są na stronach internetowych www.fundusze.kujawsko-pomorskie.pl oraz www.mojregion.eu.

Instytucją organizującą konkurs jest Instytucja Zarządzająca RPO WK-P tj. Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Zarząd przyjmuje w formie uchwały harmonogram wieloletni oraz harmonogram konkursów na każdy rok programowania. Harmonogramy zawierają terminy ogłoszenia konkursów, alokację finansową przeznaczoną na dany konkurs oraz działania, z których można będzie otrzymać dotacje. Przyjęte harmonogramy są zamieszczane na stronie internetowej www.fundusze.kujawsko-pomorskie.pl oraz www.mojregion.eu.

W zależności od działania w ramach poszczególnych osi będą ogłaszane konkursy zamknięte bądź też otwarte, co każdorazowo odzwierciedlone będzie w ogłoszeniu o konkursie. Za przygotowanie projektu ogłoszenia odpowiada Departament Wdrażania RPO. Treść ogłoszenia jest przekazywana do akceptacji Departamentu Polityki Regionalnej. Po akceptacji treści ogłoszenia jest ono publikowane w prasie regionalnej i zamieszczane na stronach internetowych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na co najmniej 30 dni kalendarzowych przed rozpoczęciem naboru wniosków.

Złożenie wniosku o dofinansowanie

W odpowiedzi na ogłoszenie o konkursie Wnioskodawca przedkłada do punktu przyjęć wniosków w Departamencie Wdrażania RPO, wypełniony i odpowiednio podpisany, jak również opieczetowany wniosek o dofinansowanie projektu w ramach RPO WK-P zgodnie z *Trybem składania wniosków o dofinansowanie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013* wraz z pełną wymaganą dokumentacją.

Miejsce składania wniosków każdorazowo określi Tryb składania wniosków dla danego konkursu. Wnioskodawca składa wniosek o dofinansowanie projektu wraz z załącznikami.

Informacja

Na etapie składania wniosku o dofinansowanie projektu, załącznik dotyczący wypisu z Krajowego Rejestru Sądowego, ewidencji działalności gospodarczej, umowy spółki, dokumentu rejestrowego określającego status prawny beneficjenta i partnerów projektu nie może być wydany wcześniej, niż 3 miesiące przed dniem złożenia wniosku o dofinansowanie projektu.

Wniosek o dofinansowanie projektu wraz z załącznikami należy dostarczyć osobiście lub przez pośłańca (dostarczyciel otrzyma dowód wpłynięcia przesyłki opatrzony podpisem i datą) na adres:

Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu
Departament Wdrażania RPO
ul. Marii Skłodowskiej-Curie 73
87-100 Toruń

Decyduje data wpływu dokumentów do Urzędu Marszałkowskiego.

Miejscem składania dokumentów jest Kancelaria Ogólna w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu, ul. Marii Skłodowskiej-Curie 73, pokój nr 112 a.

7.3 Etapy oceny

Ocena formalna

Oceny formalnej projektów dokonują pracownicy Wydziału Wyboru Projektów w Departamencie Wdrażania RPO z uwzględnieniem spójności informacji w dokumentacji projektowej, jakości studium wykonalności i innych dokumentów. Ocena formalna odbywa się w oparciu o kryteria rejestracyjne i formalne zatwierdzone przez Komitet Monitorujący. Na etapie oceny dokonywanej w oparciu o kryteria rejestracyjne niedopuszczalna jest poprawa błędu, a niespełnienie jednego z kryteriów rejestracyjnych powoduje odrzucenie wniosku o dofinansowanie projektu. Kolejnym etapem oceny jest ocena dokonywana w oparciu o kryteria formalne, na którym dopuszczalna jest jednokrotna poprawa danego błędu. Ocena prowadzona jest zgodnie z zasadą „dwóch par oczu”.

Departament Wdrażania RPO informuje pisemnie wnioskodawcę o wyniku oceny formalnej. Projekty z pozytywnym wynikiem oceny formalnej zostają zarejestrowane w systemie informatycznym (zostaje nadany im numer zgodnie z zasadami jednolitej identyfikacji dokumentów w KSI (SIMIK 07-13)) i są przekazywane do następnego etapu oceny, czyli do oceny merytorycznej.

Ocena merytoryczna

W ramach oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie projektu sprawdza się opracowaną przez Wnioskodawcę dokumentację pod kątem stopnia spełniania kryteriów merytorycznych zatwierdzonych przez Komitet Monitorujący. Ocenie tej podlegają zagadnienia obowiązkowe dla wszystkich RPO, jak również szczegółowe uwzględniające specyfikę RPO WK-P. Ocenę przeprowadza Zespół Oceniający. W skład Zespołu Oceniającego wchodzi specjaliści ds. oceny strategicznej oraz specjaliści ds. oceny finansowo-ekonomicznej. Ocena merytoryczna projektów w procedurze konkursowej pozwala na uszeregowanie wniosków w kolejności uwzględniającej stopień spełniania kryteriów wyboru. Sposób rankingowania zawarty jest w „Systemie oceny projektów w ramach RPO WK-P na lata 2007-2013”.

Wybór projektów

Wnioskodawca jest informowany pisemnie o wynikach oceny merytorycznej przez Departament Wdrażania RPO. Za prawidłowy przebieg oceny merytorycznej odpowiedzialny jest Departament Wdrażania RPO.

Wyboru projektów do dofinansowania dokonuje Zarząd Województwa w drodze uchwały o przyznaniu dofinansowania na podstawie listy rankingowej projektów.

W przypadku, gdy alokacja przeznaczona na dany konkurs przewyższa lub jest równa wartości dofinansowania projektów, wszystkie one zostają skierowane do dofinansowania. Przypadek ten ma szczególnie zastosowanie dla projektów indywidualnych i do konkursów otwartych.

W przypadku, gdy alokacja na dany konkurs jest niższa niż wartość dofinansowania projektów, dokonywane jest rankingowanie projektów, a dofinansowanie uzyskują projekty o łącznej wartości wnioskowanego dofinansowania, wg kolejności na liście rankingowej, nie przekraczającej alokacji skierowanej na konkurs. Po podjęciu decyzji o przyznaniu dofinansowania Instytucja Zarządzająca RPO WK-P ogłasza na stronie internetowej listę projektów wyłonionych do dofinansowania oraz listę projektów rezerwowych. Departament Wdrażania RPO informuje pisemnie każdego z wnioskodawców o wynikach rozpatrzenia jego wniosku.

7.4 Procedura odwoławcza

Procedura odwoławcza dla projektów złożonych w odpowiedzi na konkursy ogłoszone przed dniem 20 grudnia 2008 r.:

Ustawa⁵ w art. 30 określa zasady jakimi należy kierować się przy wnoszeniu protestu w sytuacji kiedy projekt nie został wybrany do dofinansowania. Wnioskodawca,

⁵ Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U Nr 227, poz. 1658, z późn. zm.), w brzmieniu sprzed 20 grudnia 2008 r.

którego projekt nie został wyłoniony do dofinansowania, w terminie 14 dni od dnia otrzymania informacji, o nie wybraniu projektu do dofinansowania może złożyć pisemny protest. Protest rozpatrywany jest przez wojewodę. W przypadku negatywnego rozpatrzenia protestu beneficjent w terminie 7 dni od otrzymania informacji w tym zakresie, może skierować wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy do Ministra Rozwoju Regionalnego, który ma miesiąc na jej rozpatrzenie.

Wniesienie środka odwoławczego

Wniesienie środka odwoławczego nie wstrzymuje biegu procedury wyboru dla pozostałych projektów uczestniczących w konkursie.

Każdemu Wnioskodawcy przysługuje uprawnienie do wycofania złożonego środka odwoławczego. Wycofanie ze złożonego środka odwoławczego sporządzane jest na piśmie i przekazywane do instytucji, do której złożono wniosek odwoławczy.

Wnioskodawca może wycofać złożony środek odwoławczy przed:

- upływem terminu do jego rozpatrzenia;
- wydaniem rozstrzygnięcia w sprawie zasadności środka odwoławczego, jeżeli wydanie rozstrzygnięcia nastąpi przed upływem terminu przewidzianego dla rozpatrzenia środka odwoławczego;

Nie podlega rozpatrzeniu środek odwoławczy, który:

- pomimo pouczenia wniesiony został do instytucji lub organu innego niż IZ RPO WK-P, Wojewoda Kujawsko-Pomorski albo Minister Rozwoju Regionalnego;
- wniesiony został przez podmiot nieuprawniony tzn. nie będący Wnioskodawcą, którego projekt podlegał ocenie w toku konkursu, jak również nie będący Wnioskodawcą, którego wniesiony środek odwoławczy dotyczy;
- nie dotyczy ponownej oceny projektu w oparciu o kryteria przewidziane w Załączniku Nr 5 do Szczegółowego opisu osi priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007 – 2013;
- jest z innych przyczyn niedopuszczalny, w szczególności wniesiony został od wyników ponownej oceny projektu, przeprowadzonej w efekcie uwzględnienia uprzednio wniesionego środka odwoławczego;
- został wniesiony po terminie.

W przypadku wystąpienia wyżej określonych przesłanek, Wnioskodawcy nie przysługuje uprawnienie do wniesienia żadnego dodatkowego środka odwoławczego. W przypadku wystąpienia którejkolwiek z przesłanek, Instytucja Zarządzająca RPO, Wojewoda Kujawsko-Pomorski albo Minister Rozwoju Regionalnego niezwłocznie informuje podmiot składający środek odwoławczy o przyczynach pozostawienia go bez rozpatrzenia.

Protest

Wnioskodawca, którego projekt nie został wyłoniony do dofinansowania, uprawniony jest do złożenia protestu w terminie 14 dni od daty otrzymania pisma

informującego o tym fakcie. Protest wnosi się na piśmie za pośrednictwem Instytucji Zarządzającej RPO lub bezpośrednio do Wojewody Kujawsko-Pomorskiego, przy czym decyduje data wpływu protestu do siedziby Instytucji Zarządzającej RPO lub Wojewody Kujawsko-Pomorskiego. W przypadku wniesienia protestu po terminie określonym wyżej, Wnioskodawcy nie przysługuje uprawnienie do wystąpienia z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy do Ministra Rozwoju Regionalnego.

W przypadku wniesienia protestu za pośrednictwem IZ RPO WK-P, może ona dokonać ponownej weryfikacji sprawy w terminie 7 dni od dnia otrzymania protestu, lub przekazać protest wraz z załączoną do niego dokumentacją do Wojewody Kujawsko-Pomorskiego w terminie 7 dni od daty jego otrzymania, w celu jego rozpatrzenia, przy czym przekazując protest Instytucji Zarządzającej RPO załącza do niego również posiadane przez siebie dokumenty, które mogą być pomocne w wydaniu rozstrzygnięcia.

W przypadku, gdy w wyniku ponownej weryfikacji, Instytucja Zarządzająca RPO uzna, że protest jest zasadny, może zmienić swoje wcześniejsze rozstrzygnięcie, w wyniku czego odrzucony wcześniej projekt ma możliwość ubiegania się o środki w ramach stworzonej rezerwy środków. Instytucja Zarządzająca RPO informuje Wnioskodawcę oraz Wojewodę Kujawsko-Pomorskiego o zmianie swojego wcześniejszego rozstrzygnięcia oraz o włączeniu projektu do ubiegania się o środki w ramach stworzonej rezerwy środków.

W przypadku, gdy w wyniku ponownej weryfikacji Instytucja Zarządzająca RPO uzna, że protest jest nieuzasadniony i nie ma podstaw do zmiany uprzednio wydanego rozstrzygnięcia, niezwłocznie, lecz nie później niż przed upływem terminu 7 dni od wpływu protestu, przekazuje protest wraz z całą niezbędną dokumentacją (zarówno dołączoną przez wnioskodawcę, jak i posiadaną przez siebie) do Wojewody Kujawsko-Pomorskiego w celu jego rozpatrzenia.

Wojewoda Kujawsko-Pomorski rozpatruje protest w terminie 1 miesiąca od daty jego otrzymania. Ocenia zgodność projektu wyłącznie z kryteriami, które wskazane zostały w proteście i może zwrócić się do Instytucji Zarządzającej RPO z prośbą o udzielenie dodatkowych informacji w sprawie.

Protest zostanie uznany za zasadny, gdy na podstawie zebranych informacji i dokumentacji Wojewoda Kujawsko-Pomorski uzna, że ocena zgodności projektu z przyjętymi kryteriami wyboru nie została przeprowadzona w sposób właściwy. W takiej sytuacji projekt objęty protestem zostanie skierowany do ponownej oceny przez Instytucję Zarządzającą RPO. W przypadku braku przesłanek do uznania, że ocena zgodności projektu z przyjętymi kryteriami wyboru została przeprowadzona w sposób niewłaściwy, protest zostanie uznany za nieuzasadniony, jednak Wnioskodawcy przysługuje uprawnienie do wniesienia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy.

Ponowna ocena projektu

W przypadku uznania za zasadny protestu, który dotyczył oceny formalnej, Instytucja Zarządzająca RPO jest związana rozstrzygnięciem Wojewody Kujawsko-Pomorskiego.

W przypadku uznania protestu za zasadny oraz skierowania projektu do ponownej oceny merytorycznej, Instytucja Zarządzająca RPO zobowiązana jest do dokonania ponownej oceny merytorycznej przy uwzględnieniu:

- wyników pierwotnej oceny projektu;
- treści protestu złożonego przez Wnioskodawcę;
- treści rozstrzygnięcia Wojewody Kujawsko-Pomorskiego w przedmiocie zasadności protestu wraz z jego uzasadnieniem.

Ponowna ocena projektu przeprowadzona przez Instytucję Zarządzającą RPO, jest dla Wnioskodawcy wiążąca oraz kończy procedurę odwoławczą na danym etapie oceny.

Negatywny wynik ponownej oceny skutkuje ostatecznym odrzuceniem projektu i zakończeniem w stosunku do niego procedury wyboru. Wnioskodawcy nie przysługuje w tym przypadku żaden dodatkowy środek odwoławczy.

Pozytywny wynik ponownej oceny skutkuje przywróceniem projektu do dalszej oceny zgodnie z procedurą wyboru.

Wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy

Zakres przedmiotowy wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy nie może przekraczać zakresu przedmiotowego protestu złożonego uprzednio w tej sprawie oraz powinien dotyczyć oceny projektu w oparciu o kryteria określone w Załączniku Nr 5 do Szczegółowego opisu osi Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007 - 2013.

We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy powinny być wskazane jedynie te okoliczności, które uprzednio zostały wskazane w proteście, chyba że z powodów niezależnych od Wnioskodawcy wcześniejsze wskazanie innych okoliczności nie było możliwe lub okoliczności te nie były znane Wnioskodawcy, a są one szczególnie istotne dla rozstrzygnięcia sprawy.

Wnioskodawca, którego protest nie został uwzględniony, uprawniony jest do złożenia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy bezpośrednio do Ministra Rozwoju Regionalnego w terminie 7 dni od daty otrzymania informacji, o rozstrzygnięciu protestu przez Wojewodę Kujawsko-Pomorskiego.

Minister Rozwoju Regionalnego jest związany zakresem wniosku, co oznacza, że ocenie podlega zgodność projektu wyłącznie z kryteriami, które wskazane zostały we wniosku.

Procedura odwoławcza dla projektów złożonych w odpowiedzi na konkursy ogłoszone po 20 grudnia 2008 r.:

Ustawa⁶ w art. 30b. ust. 1. określa ogólne zasady, jakimi należy kierować się przy wnoszeniu środków odwoławczych w sytuacji, kiedy projekt został oceniony negatywnie. Wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy wpływa do Instytucji Zarządzającej RPO, gdzie jest rozpatrywany. O rozstrzygnięciu podmiot wnoszący wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy jest informowany pisemnie wraz z pouczeniem o możliwości wniesienia skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego, na zasadach określonych w art. 30c. Ustawy.

Wniesienie środka odwoławczego – wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy

Wniesienie środka odwoławczego nie wstrzymuje biegu procedury wyboru dla pozostałych projektów uczestniczących w konkursie. Dla projektów, od oceny których wpłyną odwołania, zostanie stworzona rezerwa środków. Stworzona rezerwa zostanie uruchomiona po wyczerpaniu drogi przewidzianej na rozpatrywanie wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy w Instytucji Zarządzającej RPO i zostanie przeznaczona na dofinansowanie najlepszych projektów według kolejności na liście rankingowej po dołączeniu projektów, których odwołania rozpatrzono pozytywnie.

Wnioskodawca, którego projekt został oceniony negatywnie, uprawniony jest do złożenia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy w terminie 14 dni od daty otrzymania pisma informującego o tym fakcie. Wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy wnosi się na piśmie za pośrednictwem Departamentu Wdrażania RPO do Departamentu Polityki Regionalnej, przy czym decyduje data wpływu wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy. Departament Wdrażania RPO przekazuje pełną przedmiotową dokumentację do Departamentu Polityki Regionalnej w ciągu 5 dni od dnia wpływu wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, w celu jego rozpatrzenia.

Każdemu Wnioskodawcy przysługuje uprawnienie do wycofania złożonego wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy. Wycofanie złożonego wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy sporządzane jest na piśmie i przekazywane do Departamentu Wdrażania RPO.

Wnioskodawca może wycofać złożony środek odwoławczy przed:

- upływem terminu do jego rozpatrzenia;
- wydaniem rozstrzygnięcia przez Departament Polityki Regionalnej w sprawie wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, jeżeli wydanie rozstrzygnięcia nastąpi przed upływem terminu przewidzianego dla jego rozpatrzenia.

Nie podlega rozpatrzeniu wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy, który pomimo pouczenia wniesiony został:

- po terminie;
- w sposób sprzeczny z pouczeniem;

⁶ Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2009 r. Nr 84, poz. 712 z późn. zm.), w brzmieniu po 20 grudnia 2008 r.

- do niewłaściwej instytucji.

Departament Polityki Regionalnej rozpatruje wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy w terminie 30 dni od daty jego wpływu. Ocenia zgodność projektu wyłącznie w zakresie, który został wskazany we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy. Departament Polityki Regionalnej informuje niezwłocznie Wnioskodawcę na piśmie o wynikach procedury odwoławczej.

W przypadku wniesienia środka odwoławczego od negatywnej oceny projektu, którego wnioskodawcą jest podmiot będący przedsiębiorcą ubiegającym się o dofinansowanie projektu dotyczącego bezpośrednich inwestycji w przedsiębiorstwo (działania 4.3 Rozwój komercyjnych e-usług, 5.2 Wsparcie inwestycji przedsiębiorstw i 5.3 Wspieranie przedsiębiorstw w zakresie dostosowania do wymogów ochrony środowiska), w procedurze odwoławczej uczestniczyć może **obserwator procedury odwoławczej**, tj. osoba wskazana przez członków Komitetu Monitorującego reprezentujących partnerów społecznych i gospodarczych. Obserwator procedury odwoławczej może wyrazić swoje stanowisko na temat projektu rozstrzygnięcia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy.

W przypadku negatywnego rozpatrzenia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, Wnioskodawcy przysługuje prawo do złożenia skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego.

Skarga

W przypadku negatywnego rozpatrzenia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy Wnioskodawca w terminie 14 dni od otrzymania informacji w tym zakresie, może wnieść skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego wraz z kompletną dokumentacją w sprawie, obejmującą wniosek o dofinansowanie wraz z informacją w przedmiocie oceny projektu, kopie wniesionych środków odwoławczych wraz z informacją o wynikach oceny projektu. Skarga podlega opłacie sądowej. W wyniku rozpatrzenia skargi, sąd może uwzględnić skargę przekazując sprawę do ponownego rozpatrzenia, oddalić skargę w przypadku jej nieuwzględnienia lub umorzyć postępowanie w sprawie jeżeli jest ono bezprzedmiotowe. Wojewódzki Sąd Administracyjny rozstrzyga sprawę w terminie 30 dni od dnia wniesienia skargi.

Wnioskodawca może wnieść skargę kasacyjną do Naczelnego Sądu Administracyjnego w terminie 14 dni od dnia doręczenia rozstrzygnięcia Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego. Skarga kasacyjna rozpatrywana jest w terminie 30 dni od dnia jej wniesienia.

Rozdział 8. Od podpisania umowy do rozliczenia projektu

8.1 Umowa o dofinansowanie projektu

Podstawą wszczęcia działań zmierzających do podpisania umowy o dofinansowanie projektu jest podjęcie przez Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego (Instytucja Zarządzająca RPO WK-P) uchwały wybierającej projekty do dofinansowania. Po wyłonieniu projektu Instytucja Zarządzająca RPO WK-P podpisuje z Wnioskodawcą umowę o dofinansowanie projektu.

Umowę o dofinansowanie projektu z Wnioskodawcą przygotowuje Departament Wdrażania RPO.

Umowa sporządzana jest według wzoru określonego przez Instytucję Zarządzającą RPO WK-P na podstawie kompletnego wniosku o dofinansowanie projektu, stanowiącego załącznik do umowy. Wzór umowy znajduje się w załączniku nr 4 Vademecum. Wzór umowy o dofinansowanie projektu stanowi minimalny zakres oraz przedmiot praw i obowiązków stron umowy i może być przez strony umowy zgodnie uzupełniany o inne postanowienia niezbędne i istotne do prawidłowej realizacji projektu. Postanowienia stanowiące uzupełnienie treści wzoru umowy o dofinansowanie projektu nie mogą być jednak sprzeczne z postanowieniami zawartymi w tym wzorze, jak i zasadami RPO WK-P oraz przepisami prawa unijnego i polskiego pod rygorem nieważności czynności prawnej.

Umowy zawierane z beneficjentami powinny zawierać przynajmniej następujące elementy:

- strony umowy;
- tytuł projektu;
- nazwę programu operacyjnego, w ramach którego realizowany będzie projekt;
- wartość umowy;
- planowaną wartość projektu;
- planowaną wartość wydatków kwalifikowalnych;
- przyznaną kwotę dofinansowania ze środków publicznych, w tym określenie jej wartości procentowej w stosunku do wartości wydatków kwalifikowalnych;
- wielkość wkładu własnego beneficjenta;
- formę dofinansowania (refundacja poniesionych wydatków, forma zaliczkowo – refundacyjna);
- obowiązek stosowania przepisów związanych z rozliczeniem dotacji ze środków publicznych w przypadku finansowania projektu w formie dotacji;
- warunki rozliczenia płatności;
- informacje o rachunku bankowym beneficjenta;
- obowiązki beneficjenta w zakresie sprawozdawczości;
- obowiązki beneficjenta w zakresie audytu i kontroli;
- obowiązki beneficjenta w zakresie przestrzegania polityk horyzontalnych;
- minimalny zakres obowiązków beneficjenta w zakresie promocji i informacji;
- klauzula zobowiązująca beneficjenta do zapewnienia trwałości projektu;
- sposób i terminy przechowywania dokumentacji;

- tryb i zakres wprowadzania zmian do umowy i do wniosku;
- okoliczności powodujące rozwiązanie umowy;
- okoliczności powodujące zwrot dofinansowania i związane z tym konsekwencje w przypadku finansowania zaliczkowego oraz refundacji;
- informacje o ewentualnych zabezpieczeniach prawidłowej realizacji projektu.

Podpisanie umowy o dofinansowanie

Wnioskodawca, którego projekt został wyłoniony do dofinansowania, zostanie zaproszony przez Instytucję Zarządzającą RPO do podpisania umowy o dofinansowanie projektu. Przed podpisaniem umowy niezbędne jest dostarczenie przez Wnioskodawcę w terminie 21 dni kalendarzowych od dnia otrzymania pisma wzywającego do dostarczenia zaktualizowanych dokumentów wskazanych przez Instytucję Zarządzającą RPO. W przypadku niedostarczenia niniejszych dokumentów w terminie, Instytucja Zarządzająca RPO zastrzega możliwość odstąpienia od zawarcia umowy o dofinansowanie projektu. O terminie i miejscu podpisania umowy Instytucja Zarządzająca RPO poinformuje pisemnie. Za datę zawarcia umowy uważa się datę podpisania umowy przez ostatnią ze stron umowy.

Umowa o dofinansowanie projektu sporządzana jest w trzech jednobrzmiących egzemplarzach. Jeden egzemplarz podpisanej umowy wraz z załącznikami (kopia wniosku o dofinansowanie projektu z załącznikami) zostaje przekazany beneficjentowi.

Umowę o dofinansowanie projektu w imieniu Instytucji Zarządzającej RPO podpisuje dwóch członków Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego, bądź osoba upoważniona, zaś w imieniu beneficjenta osoby(a) prawnie upoważnione do reprezentowania beneficjenta zgodnie z wnioskiem o dofinansowanie projektu.

Na stronie internetowej: www.fundusze.kujawsko-pomorskie.pl i www.mojregion.eu dostępny jest wzór pełnomocnictwa do umowy o dofinansowanie projektu.

Podpisując umowę o dofinansowanie projektu beneficjent zobowiązuje się złożyć zabezpieczenie prawidłowej realizacji umowy w formie i w terminie określonym w umowie o dofinansowanie projektu zgodnie z zasadami określonymi w umowie i zapisami wniosku o dofinansowanie stanowiącym załącznik do umowy.

Rejestracja umowy

Każda umowa podlega rejestracji w systemie informatycznym (zgodnie z zasadami jednolitej identyfikacji dokumentów w KSI (SIMIK 07-13)). Wydział Wdrażania Projektów Departamentu Wdrażania RPO prowadzi bazę elektroniczną zawartych umów o dofinansowanie. Umowa o dofinansowanie projektu rejestrowana jest również w dzienniku rejestracyjnym umów o dofinansowanie projektu prowadzonym przez Departament Wdrażania RPO. W dzienniku tym odnotowuje się informacje związane z realizacją umowy – terminem podpisania, liczbą i datami sporządzania aneksów, itp. Departament Wdrażania RPO nadaje umowom numer ewidencyjny, który będzie wykorzystywany we wszystkich późniejszych czynnościach związanych z jej realizacją oraz prowadzoną korespondencją z beneficjentem.

Zabezpieczenie prawidłowej realizacji umowy

Beneficjent wnosi zabezpieczenie prawidłowej realizacji umowy, nie później niż w terminie wskazanym przez Instytucję Zarządzającą RPO w umowie o dofinansowanie projektu (tj. w terminie do 30 dni od dnia zawarcia umowy o dofinansowanie projektu⁷).

Przyjęto stosowanie następujących form zabezpieczeń:

- 1) w przypadku przekazania dofinansowania w formie zaliczki i refundacji Beneficjent składa zabezpieczenie w formie weksla in blanco wraz z deklaracją wekslową, gdy:
 - wartość dofinansowania w formie zaliczki nie przekracza 10 000 000 zł, lub
 - Beneficjent jest podmiotem świadczącym usługi publiczne lub usługi w ogólnym interesie gospodarczym, a którym mowa w art. 93 i art. 106 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej lub jest jednostką badawczo-rozwojową w rozumieniu ustawy z dnia 25 lipca 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych⁸.
- 2) w przypadku przekazania dofinansowania w formie zaliczki i refundacji, gdy wartość dofinansowania w formie zaliczki przekracza 10 000 000 zł, składa zabezpieczenie w wysokości co najmniej równowartości najwyższej transzy zaliczki wynikającej z umowy o dofinansowanie projektu, w formie:
 - pieniądza,
 - poręczenia bankowego lub poręczenia spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej, z tym że zobowiązanie kasy jest zawsze zobowiązaniem pieniężnym,
 - gwarancji bankowej,
 - gwarancji ubezpieczeniowej,
 - poręczenia udzielonego przez podmioty, o których mowa w art. 6b ust. 5 pkt 2 ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości (Dz. U. z 2007 r. Nr 42, poz. 275 z późn. zm.),
 - weksla z poręczeniem wekslowym banku lub spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej,
 - zastawu na papierach wartościowych Skarbu Państwa oraz jednostek samorządu terytorialnego,
 - zastawu rejestrowego na zasadach określonych w przepisach o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów, w przypadku, gdy mienie objęte zastawem może stanowić przedmiot ubezpieczenia, zastaw ustanawiany jest wraz z cesją praw z polisy ubezpieczenia mienia będącego przedmiotem zastawu,
 - przewłaszczenia rzeczy ruchomych Beneficjenta na zabezpieczenie,
 - hipoteki, w przypadku gdy Instytucja Zarządzająca RPO uzna to za konieczne, hipoteka ustanawiana jest wraz z cesją praw z polisy ubezpieczenia nieruchomości będącej przedmiotem hipoteki,

⁷ W szczególnie uzasadnionych przypadkach, w tym ze względu na wybraną formę zabezpieczenia wymagającą podjęcia czynności sądowych przewidzianych prawem polskim, Instytucja Zarządzająca RPO może na pisemnie uzasadniony wniosek Beneficjenta wydłużyć termin wniesienia zabezpieczenia.

⁸ Dz. U. z 2008 r. Nr 159, poz. 933.

- poręczenia według prawa cywilnego.
- 3) w przypadku przekazania dofinansowania w formie refundacji Beneficjent składa zabezpieczenie w formie weksla in blanco wraz z deklaracją wekslową.

Z obowiązku ustanowienia zabezpieczenia prawidłowej realizacji umowy wyłączeni zostali beneficjenci dotacji celowej będący jednostką sektora finansów publicznych albo fundacją, której jedynym fundatorem jest Skarb Państwa, a także Bank Gospodarstwa Krajowego.

Zabezpieczenie prawidłowej realizacji umowy ustanawiane jest na okres od dnia zawarcia umowy do upływu 5 lat od dnia całkowitego zakończenia realizacji Projektu, a w przypadku MŚP do upływu 3 lat. W przypadku prawidłowego wypełnienia przez beneficjenta wszelkich zobowiązań określonych w umowie o dofinansowanie projektu, Instytucja Zarządzająca RPO zwróci beneficjentowi ustanowione zabezpieczenie po upływie w/w okresu.

Informacja

Za całkowite zakończenie realizacji Projektu uznaje się dzień, w którym zostały spełnione łącznie trzy warunki tj.: zaplanowane w ramach Projektu czynności zostały faktycznie wykonane (żadna dalsza czynność nie jest wymagana do zakończenia Projektu), wszystkie wydatki zostały zapłacone przez Beneficjenta (Beneficjent nie będzie ponosił już żadnych płatności) oraz dofinansowanie zostało wypłacone Beneficjentowi (na rzecz Beneficjenta nie będą przekazywane już żadne płatności ze strony Instytucji Zarządzającej RPO).

Aneksowanie umowy

W razie wystąpienia niezależnych od beneficjenta okoliczności, powodujących konieczność wprowadzenia zmian do projektu, beneficjent zgłasza w formie pisemnej Instytucji Zarządzającej RPO zmiany dotyczące realizacji projektu przed ich wprowadzeniem nie później niż na 30 dni przed planowanym zakończeniem realizacji projektu. Np. jeżeli w wyniku przeprowadzonego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego suma wartości kategorii wydatków objętych postępowaniem ulegnie zmniejszeniu w stosunku do sumy wartości tych kategorii wydatków, określonych we wniosku o dofinansowanie projektu, wysokość dofinansowania dotyczącego tych kategorii wydatków ulega odpowiedniemu zmniejszeniu z zachowaniem udziału procentowego dofinansowania w wydatkach kwalifikowanych. Zmiana taka wymaga dokonania zmiany w umowie w formie aneksu. Podstawą zmian będzie zaktualizowany wniosek o dofinansowanie projektu.

Informacja

W przypadku wprowadzenia przez Instytucję Zarządzającą RPO w danym konkursie ograniczenia kwotowego, dotyczącego wartości dofinansowania dla: jednego projektu lub beneficjenta lub projektów realizowanych w ramach Działania 7.1. RPO WK-P, jeśli w wyniku przeprowadzonych postępowań o udzielenie zamówień publicznych wartość całkowita projektu ulegnie zmniejszeniu (wystąpią oszczędności przetargowe), kwota dofinansowania może pozostać na wnioskowanym poziomie pod warunkiem nie przekroczenia maksymalnego poziomu procentowego dofinansowania określonego dla danego działania. Powyższa zasada ma zastosowanie również do projektów kluczowych realizowanych trybie indywidualnym.

Aneksowanie umowy o dofinansowanie projektu może również nastąpić na podstawie informacji uzyskanych z przeprowadzanych kontroli realizacji projektu. Strony umowy uzgadniają zakres zmian w umowie, które są niezbędne dla zapewnienia prawidłowej realizacji projektu.

Zmiany w umowie nie mogą prowadzić do zwiększenia kwot dofinansowania określonego w umowie o dofinansowanie projektu.

Przygotowany projekt aneksu do umowy w trzech jednobrzmiących egzemplarzach przekazywany jest beneficjentowi do podpisu w terminie 14 dni kalendarzowych od dnia pisemnego poinformowania beneficjenta przez Instytucję Zarządzającą RPO o wyrażeniu zgody na wprowadzenie zmian do projektu.

Uwaga!

Okoliczności powodujące konieczność wprowadzenia zmian do projektu wymagających zmiany umowy w formie aneksu zawarte są w umowie o dofinansowanie projektu.

Zmiany w umowie, o ile jej zapisy nie stanowią inaczej, wymagają formy pisemnej pod rygorem nieważności.

Rozwiązanie umowy

W razie nie wykonania zobowiązań zastrzeżonych umową, Instytucja Zarządzająca RPO może rozwiązać umowę o dofinansowanie projektu z zachowaniem jednomiesięcznego okresu wypowiedzenia lub bez wypowiedzenia, a kwota przekazanego wsparcia podlegać będzie zwrotowi wraz z należnymi odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych naliczanymi od dnia przekazania dofinansowania.

Umowa może zostać rozwiązana w wyniku zgodnej woli stron umowy bądź w wyniku wystąpienia okoliczności, które uniemożliwiają dalsze wykonywanie obowiązków w niej zawartych. Może też zostać rozwiązana na wniosek beneficjenta, jeżeli zwróci on otrzymane dofinansowanie, wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych naliczanymi od dnia przekazania dofinansowania, w terminie 30 dni od dnia złożenia do Instytucji Zarządzającej RPO wniosku o rozwiązanie umowy.

Niezależnie od formy lub przyczyny rozwiązania umowy, beneficjent zobowiązany jest do przedstawienia wniosku o płatność końcową z wypełnioną częścią sprawozdawczą z zakończenia realizacji projektu oraz do przechowywania, archiwizowania i udostępniania dokumentacji związanej z realizacją projektu.

Uwaga!

Dokładne zapoznanie się z zapisami umowy o dofinansowanie projektu jest niezbędne dla prawidłowego sporządzenia wniosku i późniejszej realizacji projektu.

8.2 Promocja

Obowiązek prowadzenia działań informacyjnych i promocyjnych jest naturalną konsekwencją stanowiska Komisji Europejskiej (KE), zgodnie z którym informacja i promocja to nieodzowna część wdrażania Funduszy Europejskich. Określa to Rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 z 11 lipca 2006 r., które mówi, iż Instytucja Zarządzająca programem operacyjnym dostarcza informacji na temat operacji i współfinansowania programów oraz zapewnia ich promocję oraz Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1828/2006 z 8 grudnia 2006 r. ustanawiające szczegółowe zasady wykonania tych obowiązków.

Podstawowym krajowym dokumentem dotyczącym promocji jest Strategia Komunikacji Funduszy Europejskich w Polsce na lata 2007-2013 (Strategia). Określa ona podstawowe zasady prowadzenia działań informacyjnych i promocyjnych na potrzeby Narodowej Strategii Spójności (NSS) oraz wszystkich pozostałych programów operacyjnych, w tym także RPO Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Na jej podstawie opracowano ***Plan Komunikacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego 2007-2013***. Oba dokumenty są zgodne z Wytycznymi Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie informacji i promocji w zakresie Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia 2007-2013. Zostały one wydane na podstawie art. 35 ust. 3 pkt 11 Ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju z 6 grudnia 2006 r., w celu zapewnienia jednolitości zasad prowadzenia działań informacyjnych i promocyjnych dotyczących Funduszy Europejskich. Plan Komunikacji jest podstawą działań informacyjnych i promocyjnych w ramach RPO WK-P. Jest dokumentem długookresowym, obejmującym swoim zasięgiem lata 2007-2013, dlatego też nie zawiera szczegółowych rozwiązań i działań w zakresie informacji i promocji. Jest podstawą dla opracowania szczegółowych rocznych planów działań informacyjnych i promocyjnych.

Uwaga!

Załącznikiem do Planu Komunikacji, określającym szczegóły prowadzenia działań promocyjnych na poziomie projektu są Wytyczne dla beneficjentów z zakresu promocji projektów realizowanych w ramach RPO WK-P na lata 2007-2013.

Zapoznanie się z nimi jest niezbędne dla prawidłowego przygotowania projektu i jego późniejszej realizacji.

Beneficjenci są odpowiedzialni za prowadzenie polityki informacyjnej wobec opinii publicznej z zakresu uzyskanego dofinansowania z funduszy strukturalnych, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013. Instytucją odpowiedzialną za weryfikację i kontrolę działań informacyjno-promocyjnych dla projektów realizowanych w ramach RPO WK-P jest Departament Wdrażania RPO WK-P, a w szczególności Biuro Kontroli. Podstawę prawną stanowić będzie umowa o dofinansowanie projektu realizowanego w ramach RPO WK-P na lata 2007-2013 zawarta pomiędzy beneficjentem, a Instytucją Zarządzającą RPO. Brak lub niewłaściwe przeprowadzenie działań informacyjno - promocyjnych może skutkować wstrzymaniem wypłaty środków lub koniecznością zwrotu dotacji.

W powołanych wyżej Wytycznych zostały omówione zasady dotyczące przygotowywania obligatoryjnych instrumentów promocji, jakimi są m.in. tablice informacyjne oraz tablice pamiątkowe. Dokument zawiera również omówienie narzędzi, jakie Instytucja Zarządzająca RPO zaleca stosować w celu poprawnej i skutecznej promocji projektu.

Na etapie przygotowywania projektu należy przewidzieć, obliczyć koszty, a następnie opisać we wniosku, planowany sposób promocji. Narzędzia promocji powinny być dobrane w taki sposób, aby zapewniały dostarczenie wiedzy o finansowaniu danego projektu z funduszy unijnych jak najszerzej części społeczeństwa i na każdym etapie realizacji projektu. Narzędzia te muszą być jednak dostosowane do rodzaju i skali projektu oraz uwzględniać jego budżet.

8.3 Rozliczanie projektu

Wsparcie ze środków funduszy strukturalnych ma charakter pomocy bezzwrotnej i uzupełnia środki własne beneficjenta. Wydatki nieobjęte refundacją stanowią tzw. wkład własny beneficjenta i mogą być sfinansowane kapitałem własnym lub ze źródeł zewnętrznych, w tym np. środkami z kredytu bankowego. Beneficjent jest zobowiązany udokumentować poniesione wydatki, zrealizować projekt zgodnie z harmonogramem rzeczowo-finansowym i zapisami umowy o dofinansowanie projektu, utrzymać trwałość projektu przez okres 5 lat od daty całkowitego zakończenia realizacji Projektu (3 w przypadku MŚP).

Środki przekazywane beneficjentowi przez Bank Gospodarstwa Krajowego i Instytucję Zarządzającą RPO WK-P (przy współfinansowaniu) wpływają na rachunek bankowy Beneficjenta, określony w umowie o dofinansowanie projektu zawartej pomiędzy Instytucją Zarządzającą RPO WK-P i Beneficjentem. Zmiana rachunku bankowego określonego w umowie o dofinansowanie projektu wymaga dokonania zmiany w formie aneksu.

Dofinansowanie dokonywane jest poprzez:

- refundację części wydatków kwalifikowanych, faktycznie poniesionych i zapłaconych przez beneficjenta;

- przekazanie beneficjentowi części przyznanego dofinansowania w formie zaliczki w jednej lub kilku transzach, przy czym pozostała kwota dofinansowania stanowi refundację części wydatków kwalifikowanych poniesionych wcześniej przez beneficjenta.

Informacja

Zaliczka udzielana jest w wysokości:

- dla projektów objętych pomocą publiczną do 35% kwoty dofinansowania
- dla projektów nieobjętych pomocą publiczną do 80% kwoty dofinansowania, ale w szczególnych przypadkach do 95% kwoty dofinansowania

Zgodnie z umową o dofinansowanie projektu Beneficjent składa wniosek o płatność końcową (tj. rozlicza całość udzielonego dofinansowania) do Instytucji Zarządzającej RPO w terminie 60 dni od zakończenia realizacji projektu.

Warunkiem przekazania beneficjentowi dofinansowania jest:

- złożenie przez beneficjenta do IZ RPO, prawidłowego, kompletnego i spełniającego wymogi formalne i merytoryczne, wniosku o płatność wraz z wymaganymi załącznikami;
- w przypadku refundacji, poświadczenia przez IZ RPO faktycznego i prawidłowego poniesienia wydatków oraz ich kwalifikowalności;
- poświadczenia prawidłowego przebiegu realizacji projektu przez IZ RPO;
- dostępność środków na rachunku Banku Gospodarstwa Krajowego i IZ RPO (przy współfinansowaniu).

Do wniosków o płatność załącza się poświadczone za zgodność z oryginałem, przez osoby upoważnione, kopie dokumentów potwierdzających faktycznie poniesione i w całości zapłacone przez beneficjenta wydatki kwalifikowalne. Instytucja Zarządzająca RPO będzie wymagać oznakowania (opisania) oryginałów dokumentów księgowych w sposób identyfikujący poniesienie wydatku w ramach RPO WK-P 2007-2013.

Uwaga!

*Szczegółowy opis wymaganego sposobu opisanie faktury znajduje się w **Instrukcji wypełniania wniosku beneficjenta o płatność**.*

Dokumentami potwierdzającymi poniesione wydatki są:

- faktury lub inne dokumenty księgowe o równoważnej wartości dowodowej wraz z dowodami zapłaty, oznaczone datą i potwierdzone za zgodność z oryginałem przez beneficjenta lub osobę upoważnioną do reprezentowania beneficjenta;
- inne dokumenty, zaakceptowane przez Instytucję Zarządzającą RPO, poświadczające poniesione wydatki, oznaczone datą i potwierdzone za zgodność z oryginałem przez beneficjenta lub osobę upoważnioną do reprezentowania beneficjenta.

Oryginały dokumentów dotyczących realizacji projektu lub ich kopie poświadczone za zgodność z oryginałem przechowywane są przez beneficjenta, zgodnie z postanowieniami umowy o dofinansowanie projektu oraz art. 90 rozporządzenia Rady WE nr 1083/2006. Szczegółowe zasady, tryb i terminy przekazywania środków beneficjentom oraz rozliczania środków przez beneficjentów określa umowa o dofinansowanie projektu.

Informacja

Minimalna wartość wniosku o płatność wynosi 1000,00 zł.

Wniosek beneficjenta o płatność może dotyczyć:

- wnioskowania o przekazanie płatności zaliczkowej;
- wnioskowania o przekazanie płatności pośredniej – kwoty refundacji części wydatków kwalifikowalnych poniesionych w miarę postępu realizacji projektu przez beneficjenta;
- wnioskowania o przekazanie płatności końcowej - kwoty stanowiącej refundację określonej w umowie dofinansowanie/decyzji części lub całości wydatków kwalifikowalnych poniesionych na realizację projektu;
- rozliczenia płatności zaliczkowej – udokumentowania wydatków poniesionych przez beneficjentów, którzy otrzymali środki na realizację projektu w formie zaliczki;
- sprawozdania.

Wniosek beneficjenta o płatność może służyć jednocześnie realizacji kilku funkcji wymienionych powyżej.

Jeżeli złożony przez beneficjenta wniosek o płatność zawiera błędy formalne, rachunkowe lub merytoryczne, instytucja dokonująca weryfikacji wniosku wzywa beneficjenta do uzupełnienia lub poprawienia wniosku.

Kwoty nieprawidłowo wydatkowane, a przekazane wcześniej beneficjentowi, pomniejszają kwotę zatwierdzoną do wypłaty w ramach weryfikacji danego wniosku o płatność lub podlegają zwrotowi przez beneficjenta. W przypadku, gdy wysokość kwot nieprawidłowo wydatkowanych, a przekazanych na podstawie wcześniej zrealizowanych wniosków beneficjenta o płatność jest większa niż kwota, jaką można zatwierdzić do wypłaty w wyniku weryfikacji danego wniosku beneficjenta o płatność, instytucja dokonująca weryfikacji wniosku pomniejsza (o ile postanowienia umowy o dofinansowanie dopuszczają takie rozwiązanie) o wspomnianą różnicę kwotę płatności dokonywanej w ramach innego projektu realizowanego przez danego beneficjenta lub żąda od beneficjenta zwrotu kwoty w wysokości odpowiadającej różnicy powyższych kwot.

Zatwierdzając kwoty do wypłaty, co do zasady uwzględnia się wielkość dokonanych płatności na rzecz beneficjenta celem zachowania poziomu dofinansowania ustalonego w umowie o dofinansowanie/decyzji. W przypadku jednostek samorządu terytorialnego możliwe jest zastosowanie systemu płatności środków europejskich „z góry” (front loadingu), który polega na stosowaniu na poziomie poszczególnych dokumentów

księgowych lub wniosków o płatność % poziomu dofinansowania wyższego niż wynikający z umowy o dofinansowanie. Beneficjent wskazuje wówczas maksymalnie 85% poziomu finansowania ze środków europejskich (niezależnie od poziomu dofinansowania w umowie) aż do momentu uzyskania w formie płatności pośrednich lub zaliczkowych 80% kwoty dofinansowania zapisanego w umowie. Następnie beneficjent po przekroczeniu wymienionego progu ponosi wydatki kwalifikowalne sfinansowane relatywnie w większym stopniu ze swojego budżetu, wyrównując najpóźniej przedostatnim wnioskiem o płatność montaż finansowy zawarty w umowie. Ostatni wniosek o płatność opiewa na minimalnie kwotę 5% dofinansowania oraz kwotę wydatków kwalifikowanych zgodnie z montażem finansowym ujętym w umowie. Ww. montaż zostaje zachowany na poziomie rozliczenia całego projektu, nie zaś każdego z wniosków o płatność.

Informacja o wynikach weryfikacji wniosku oraz kwocie środków zatwierdzonych do wypłaty w ramach danego rozliczenia, przekazywana jest beneficjentowi w formie pisemnej lub elektronicznej lub w obydwu wspomnianych formach niezwłocznie po zatwierdzeniu wniosku o płatność. Wspomniana informacja zawiera uzasadnienie w przypadku rozbieżności między kwotą środków zatwierdzonych do wypłaty, a kwotą wnioskowaną przez beneficjenta.

Uwaga!

Wniosek o płatność wraz z Instrukcją jego wypełniania stanowi Załącznik nr V i VI do Vademecum.

8.4 Monitoring i sprawozdawczość

Sprawozdawczość obejmuje zbieranie informacji dotyczących wdrażania poszczególnych programów z uwzględnieniem działań/grup operacji, osi priorytetowych, w postaci danych liczbowych, finansowych, wskaźników i innego rodzaju informacji oraz przekazywanie ich odpowiednim instytucjom w określonej formie i terminach dla potrzeb monitorowania realizacji programu operacyjnego na każdym poziomie jego wdrażania.

Monitoring programu służy zagwarantowaniu realizacji celów strategicznych i częściowych określonych w programie (monitoring rzeczowy) oraz pełnej absorpcji alokowanych środków (monitoring finansowy). Prawidłowy przebieg procesu monitorowania pozwala m.in. na bieżąco śledzić postęp finansowy programu, odpowiednio wcześniej reagować na występujące trudności i nieprawidłowości, przyczyniając się w konsekwencji do zapewnienia odpowiedniej jakości wdrażania.

Instytucje zarządzające programami operacyjnymi wraz z komitetami monitorującymi prowadzą monitoring w oparciu o ilościowe i jakościowe informacje z realizacji działań/grup operacji, osi priorytetowych i programów. Mierzeniu postępu realizacji oraz ocenie efektywności wdrażania w ujęciu rzeczowym i finansowym służą wskaźniki fizyczne i finansowe, które zostały określone w poszczególnych programach operacyjnych.

Monitoring realizacji programów współfinansowanych z funduszy strukturalnych wykonywany jest przez instytucje zarządzające oraz komitety monitorujące.

Wdrażanie poszczególnych programów opiera się m.in. na postępie realizacji projektów, z czego wynikają obowiązki nałożone na beneficjentów w zakresie sprawozdawczości.

Zasady dotyczące sprawozdawczości beneficjenta

Uwaga !

Obowiązki beneficjenta w zakresie sprawozdawczości określa umowa o dofinansowanie projektu. Funkcję sprawozdania na poziomie beneficjenta spełnia część wniosku beneficjenta o płatność, dotycząca przebiegu realizacji projektu.

Brak wydatków po stronie beneficjenta nie zwalnia go z obowiązku przedkładania wniosków o płatność z wypełnioną częścią dotyczącą przebiegu realizacji projektu.

Pozytywnie i w całości zweryfikowana część wniosku beneficjenta o płatność dotycząca przebiegu realizacji projektu, wskazująca na właściwą realizację projektu, jest koniecznym warunkiem zrefundowania wydatków / zrealizowania płatności na rzecz beneficjenta.

Częstotliwość składania wniosku o płatność określa Instytucja Zarządzająca. Beneficjent przekazuje do Departamentu Wdrażania RPO (Wydział Wdrażania Projektów - Biuro Wdrażania Projektów i Biuro Wdrażania V Osi Priorytetowej) wnioski o płatność nie częściej niż raz w miesiącu i nie rzadziej niż raz na kwartał, zgodnie z harmonogramem składania wniosków o płatność w ramach Projektu, według wzoru opracowanego przez Instytucję Zarządzającą RPO WK-P. W przypadku braku wydatków w ramach projektu, beneficjent zobowiązany jest do przedłożenia wniosków o płatność z wypełnioną częścią dotyczącą przebiegu realizacji projektu raz na kwartał kalendarzowy w terminie do 10 dnia miesiąca następującego po danym kwartale.

8.5 Zmiany w projekcie

Umowa o dofinansowanie projektu dopuszcza dokonywanie zmian w projekcie w trakcie jego realizacji, pod warunkiem zgłoszenia zmian Instytucji Zarządzającej RPO WK-P przed ich wprowadzeniem oraz nie później niż na 30 dni przed planowanym zakończeniem finansowym realizacji projektu.

Dopuszczalność dokonywania zmian w projekcie:

- zmiana w umowie wynikająca ze zmiany projektu nie może doprowadzić do zwiększenia dofinansowania przyznanego ze środków EFRR,
- w ramach przyznanego dofinansowania nie jest możliwe wprowadzenie nowych kategorii wydatków kwalifikowalnych.

Trwałość projektu – beneficjent jest zobowiązany zwrócić dofinansowanie, zgodnie z poleceniem zwrotu i w terminie wyznaczonym przez IZ RPO, w przypadku, gdy w okresie 5 lat (3 lata w odniesieniu do MŚP) od dnia całkowitego zakończenia realizacji Projektu, projekt ulegnie znaczącej modyfikacji w rozumieniu art. 57 rozporządzenia Rady nr 1083/2006:

- wpływającej na charakter wydanej decyzji po przyznaniu dofinansowania lub warunki jej wykonania;
- przyznającej firmie lub instytucji publicznej nienależne korzyści;
- wynikającej ze zmiany charakteru własności danej pozycji infrastruktury;
- zaprzestania/zmiany lokalizacji działalności produkcyjnej.

Zmiana wartości projektu w wyniku przeprowadzenia postępowania przetargowego wymaga zmiany umowy o dofinansowanie projektu w formie aneksu. Jeżeli w wyniku przeprowadzonego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego suma wartości kategorii wydatków objętych postępowaniem ulegnie zmniejszeniu w stosunku do sumy wartości tych kategorii wydatków, określonych we wniosku o dofinansowanie projektu, wysokość dofinansowania dotyczącego tych kategorii wydatków ulega odpowiedniemu zmniejszeniu z zachowaniem określonego w umowie udziału procentowego dofinansowania w wydatkach kwalifikowalnych.

Jeśli w wyniku przeprowadzonego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego suma wartości kategorii wydatków objętych postępowaniem ulegnie zwiększeniu w stosunku do sumy wartości tych kategorii wydatków, określonych we wniosku o dofinansowanie projektu wysokość dofinansowania dotyczącego tych kategorii wydatków nie ulega zmianie.

Podstawą wyżej wymienionych zmian będzie zaktualizowany wniosek o dofinansowanie projektu. Beneficjent przekazuje do Instytucji Zarządzającej RPO WK-P zaktualizowane sekcje/punkty wniosku o dofinansowanie projektu.

Zmiany projektu niewynikające z przeprowadzenia postępowania przetargowego dotyczące zakładanych wskaźników produktów realizacji projektu lub dotyczące przesunięć pomiędzy kategoriami wydatków przekraczające 15% całkowitej wartości projektu mogą być dokonane po uzyskaniu pisemnej zgody Instytucji Zarządzającej RPO WK-P. Zmiany te również wymagają dokonania zmiany w umowie w formie aneksu.

Zmiany projektu niewynikające z przeprowadzenia postępowania przetargowego, dotyczące zakładanych wskaźników produktów realizacji projektu lub dotyczące przesunięć pomiędzy kategoriami wydatków nieprzekraczające 15% całkowitej wartości projektu nie wymagają dokonania zmiany umowy w formie aneksu, ale zachodzi konieczność powiadomienia Instytucji Zarządzającej RPO WK-P. Instytucja Zarządzająca RPO WK-P w takim przypadku może wyrazić sprzeciw w ciągu 14 dni od dnia zgłoszenia zmian. Sprzeciw jest wiążący.

Zmiany obniżające realizację wskaźników spowodują zmniejszenie dofinansowania proporcjonalnie do osiągniętych wskaźników.

Pozostałe zmiany projektu niewynikające z przeprowadzenia postępowania przetargowego, a wymagające zmiany umowy o dofinansowanie projektu w formie aneksu w szczególności mogą dotyczyć:

- przesunięcia terminu realizacji projektu;
- zmiany harmonogramu rzeczowo-finansowego (o ile dotyczy zmiany terminu realizacji projektu).

8.6 Archiwizacja i przechowywanie dokumentów

Zgodnie z regulacjami artykułu 90 Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. wszystkie dokumenty muszą być przechowywane przez okres 3 lat od zamknięcia programu operacyjnego. W przypadku Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013, zasada n+2 oraz okres trzech lat od zamknięcia powoduje, że obowiązek przechowywania dokumentów wobec IZ RPO trwać będzie do końca roku 2020.

Dokumenty będą przechowywane zgodnie z uregulowaniami prawnymi w tym zakresie:

- Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 7 grudnia 1999 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie instrukcji kancelaryjnej dla organów samorządu województwa. (Dz. U. Nr 103, poz. 1192).
- Zarządzenie nr 14/2002 Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 17 września 2004 w sprawie wprowadzenia instrukcji o organizacji i zakresie działania Archiwum Zakładowego w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu (z późn. zm.).

Dokumenty przechowywane przez beneficjentów muszą podlegać podobnym rygorom w zakresie archiwizacji, jak w przypadku Instytucji Zarządzającej RPO WK-P. Archiwizacja musi być zgodna z regulacjami w zakresie archiwizacji dla odpowiednich organów administracji publicznej. W przypadku przedsiębiorców, których nie obowiązują uregulowania w zakresie archiwizowania dokumentów w określony sposób, dokumenty muszą być przechowywane w sposób umożliwiający łatwy dostęp do potrzebnej dokumentacji. Beneficjent przechowuje oryginały dokumentów w wersji papierowej, a w przypadku dokumentów importowanych do systemu komputerowego wspomagającego zarządzanie, również w wersji elektronicznej na dowolnym trwałym nośniku.

Dokumenty dotyczące pomocy publicznej udzielanej przedsiębiorcom są przechowywane przez okres 10 lat od dnia zawarcia umowy⁹ o dofinansowanie projektu

⁹ jednak nie krócej niż do dnia 31 grudnia 2020 r.

w przypadku, gdy dany projekt jest objęty pomocą publiczną. Obowiązek ten spoczywa zarówno na podmiocie udzielającym pomocy, jak również beneficjencie pomocy.

Dokumenty zawierające informacje, które wymagają ochrony przed nieuprawnionym ujawnieniem, jako stanowiące tajemnicę państwową lub służbową są przechowywane i udostępniane zgodnie z przepisami *Ustawy z dnia 22 stycznia 1999 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz.U. Nr 11, poz. 95 z późn. zm.)*. Ponadto, dokumenty te podlegają udostępnieniu na zasadach i w trybie określonym w *Ustawie z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. Nr 112, poz. 1198 z późn. zm.)*.

Rozdział 9. Kontrola finansowa projektów

Uwaga!

Z ramienia IZ RPO kontroli projektów w trakcie ich realizacji będą dokonywali pracownicy Biura Kontroli Wdrażania RPO w Departamencie Wdrażania RPO Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

9.1 Kontrola dokumentacji

Każdy dokument związany z wdrażaniem RPO poddawany kontroli, weryfikowany jest, przez co najmniej dwie osoby, które składają na dokumencie swoje podpisy wraz z datą dokonania weryfikacji.

9.2 Roczny Plan Kontroli Projektów w Województwie Kujawsko-Pomorskim

Projekt Roczego Planu Kontroli Projektów na miejscu, sporządzany jest przez Departament Wdrażania RPO w terminie najpóźniej do końca października roku poprzedzającego rok, na który jest sporządzany Roczny Plan Kontroli Projektów. Projekt Roczego Planu Kontroli Projektów zostaje opracowany w oparciu o informacje dotyczące planowanych terminów zakończenia realizacji projektów.

Zatwierdzony przez Dyrektora Departamentu Wdrażania RPO Roczny Plan Kontroli Projektów przekazywany jest do Departamentu Polityki Regionalnej i wprowadzony do KSI. Plan kontroli podlega kwartalnej aktualizacji.

9.3 Kontrola planowa

Zgodnie z Rocznym Planem Kontroli Projektów Kierownik Biura Kontroli Wdrażania RPO podejmuje decyzję o przeprowadzeniu kontroli i powołuje Zespół Kontrolujący, w tym kierownika Zespołu Kontrolującego. Biuro Kontroli Wdrażania RPO przygotowuje w ciągu dwóch dni program kontroli oraz pismo do Beneficjenta informujące go o kontroli ze wskazaniem terminu, zakresu i miejsca kontroli. Podpisane przez Dyrektora DW RPO pismo wysyłane jest do beneficjenta najpóźniej pięć dni kalendarzowych przed planowaną kontrolą. W ciągu dwóch dni po powołaniu Zespołu Kontrolującego przygotowane zostają upoważnienia do kontroli dla Zespołu Kontrolującego (podpisane przez Marszałka Województwa lub osobę upoważnioną). W terminie określonym w upoważnieniu do przeprowadzenia kontroli, zostają przeprowadzone przez Pracownika BKW RPO czynności kontrolne polegające na:

- Przedstawieniu beneficjentowi upoważnienia do przeprowadzenia kontroli;
- Sprawdzeniu stanu faktycznego w zakresie wyznaczonych celów kontroli na podstawie dokumentów, oględzin oraz przeprowadzonych rozmów z pracownikami kontrolowanej jednostki;
- Wypełnieniu listy sprawdzającej z kontroli.

Należy również pamiętać, iż przeprowadzana kontrola dotyczy całości realizowanego projektu, a więc także części finansowanej ze środków własnych beneficjenta (o ile takie finansowanie jest dla projektu przewidziane). Beneficjent nie może odmówić prawa wglądu w dokumenty, jeżeli dotyczą one realizacji projektu, nawet uzasadniając to, np. faktem, iż dane wydatki zostały pokryte ze środków własnych.

W terminie czternastu dni od zakończenia kontroli Pracownik BKW RPO sporządza informację pokontrolną w formie pisemnej w czterech egzemplarzach. Informacja pokontrolna jest podpisywana przez członków Zespołu Kontrolującego. Następnie informacja pokontrolna jest przekazywana **beneficjentowi, który ma prawo zgłoszenia zastrzeżeń do jej treści na piśmie w terminie czternastu dni od dnia jej otrzymania**. W razie zgłoszenia zastrzeżeń przez beneficjenta, Pracownik BKW RPO dokonuje ich analizy i w miarę potrzeby podejmuje dodatkowe czynności kontrolne. Po analizie przedstawionych uwag i zastrzeżeń:

- w przypadku uznania uwag i zastrzeżeń za zasadne, wprowadza się zmiany w informacji pokontrolnej;
- w przypadku odrzucenia uwag i zastrzeżeń podtrzymuje się stanowisko.

W przypadku stwierdzenia podczas przeprowadzonej kontroli uchybień lub nieprawidłowości pracownik BKW RPO w ciągu czternastu dni od zakończenia czynności kontrolnych formułuje zalecenia pokontrolne. Kierownik BKW RPO weryfikuje i akceptuje zalecenia pokontrolne, które następnie są akceptowane przez Dyrektora Departamentu Wdrażania RPO. **W terminie wyznaczonym w zaleceniach pokontrolnych, kierownik jednostki kontrolowanej jest zobowiązany (niezwłocznie) do pisemnego poinformowania Departamentu Wdrażania RPO/Biura Kontroli RPO o sposobie wykorzystania uwag i wykonania zaleceń pokontrolnych oraz podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań**. Po otrzymaniu wyjaśnień od jednostki kontrolowanej, pracownik BKW RPO dokonuje weryfikacji, czy zalecenia pokontrolne zostały wdrożone przez jednostkę kontrolowaną. Weryfikacja ta może odbywać się w siedzibie Departamentu Wdrażania RPO (sprawdzanie odpowiednich dokumentów otrzymanych od jednostki kontrolowanej – jeżeli informacje uzyskane w ten sposób są wiarygodne i wystarczające do tego by uznać, że zalecenia zostały wdrożone) lub poprzez kontrolę doraźną na miejscu.

9.4 Kontrola doraźna

IZ RPO WK-P przewiduje możliwość przeprowadzenia kontroli doraźnych. Celem kontroli doraźnej jest przede wszystkim zweryfikowanie informacji o nieprawidłowościach zaistniałych w trakcie wdrażania projektu realizowanego w ramach RPO oraz ustalenie sposobu dalszego postępowania w kwestii zaistniałej nieprawidłowości i podniesienie efektywności i prawidłowości wdrażanego projektu. Kontrole doraźne są to w szczególności takie kontrole:

- które nie są ujęte w Rocznym Planie Kontroli, a istota ich przeprowadzenie wynika z podejrzenia istotnych uchybień podczas realizacji projektu przez beneficjenta;

- których potrzeba przeprowadzenia wynika z zaistnienia podejrzenia popełnienia oszustwa przez beneficjenta lub przesłanek świadczących o podejrzeniu popełnienia innych poważnych nieprawidłowości.

Po powzięciu informacji o zaistnieniu nieprawidłowości, popełnienia oszustwa przez beneficjenta, Dyrektor Departamentu Wdrażania RPO podejmuje decyzję o przeprowadzeniu doraźnej kontroli na miejscu. Kontrola doraźna przeprowadzana jest z zachowaniem procedury opisanej w Dziale 9.3, z tą różnicą iż IZ RPO nie ma obowiązku zawiadamiania beneficjenta o planowanej kontroli. IZ RPO może również powiadomić beneficjenta o planowanej kontroli w czasie krótszym niż 5 dni.

9.5 Kontrola krzyżowa

Ze względu na cele kontroli krzyżowej wyróżnia się:

- kontrolę krzyżową Programu, której celem jest wykrywanie i eliminowanie podwójnego finansowania wydatków Beneficjentów realizujących więcej niż jeden projekt w ramach RPO WK-P. Za zapewnienie prowadzenia kontroli krzyżowej RPO WK-P odpowiedzialna jest IZ RPO WK-P.
- kontrolę krzyżową horyzontalną, której celem jest wykrywanie i eliminowanie podwójnego dofinansowania wydatków w ramach różnych PO/RPO perspektywy finansowej 2007-2013. Na kontrolę krzyżową horyzontalną składają się: kontrola krzyżowa horyzontalna z projektami PROW 2007-2013 oraz kontrola krzyżowa horyzontalna bez kontroli krzyżowych z projektami PROW 07-13. Celem kontroli krzyżowej horyzontalnej z projektami PROW 2007-2013 jest wykrywanie i eliminowanie podwójnego finansowania wydatków w ramach RPO WK-P z projektami Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013, za której prowadzenie odpowiedzialna jest IZ RPO WK-P. Natomiast za kontrole krzyżowe horyzontalne (bez kontroli krzyżowych z projektami PROW 07-13) odpowiedzialna jest Instytucja Koordynująca Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia.
- kontrolę krzyżową międzyokresową, której celem jest wykrywanie i eliminowanie podwójnego finansowania wydatków w ramach Programów Operacyjnych dwóch perspektyw finansowych, za której prowadzenie odpowiedzialna jest Instytucja Koordynująca Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia.

9.6 Nieprawidłowości

Zgodnie z brzmieniem art. 2 pkt. 7 rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 za nieprawidłowość należy uważać jakiegokolwiek naruszenie przepisu prawa unijnego wynikające z działania lub zaniechania podmiotu gospodarczego, które spowoduje lub mogłoby spowodować szkodę w budżecie ogólnym Unii Europejskiej w drodze finansowania nieuzasadnionego wydatku z budżetu ogólnego.

Zgodnie z wytycznymi Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie informowania o nieprawidłowościach, za realizację obowiązków Polski wynikających z cytowanych wyżej art. 28-36 rozporządzenia 1828/2006 odpowiedzialne są następujące instytucje i organy:

- Pełnomocnik Rządu do Spraw Zwalczania Nieprawidłowości Finansowych na Szkodę Rzeczypospolitej Polskiej lub Unii Europejskiej;
- Instytucje Zarządzające;
- Instytucja Certyfikująca.

9.7 Postępowanie w przypadku nieprawidłowości

Na poziomie Instytucji Zarządzającej RPO nieprawidłowości mogą zostać wykryte przez pracowników Departamentu Wdrażania RPO w trakcie:

- wykonywania czynności kontrolnych;
- wykonywania obowiązków służbowych, innych niż czynności kontrolne (np. weryfikacja dokumentacji).

Jeżeli na podstawie wniosków o płatność, sprawozdań z realizacji projektu lub czynności kontrolnych przeprowadzonych przez uprawnionych pracowników Urzędu Marszałkowskiego zostanie stwierdzone, że beneficjent wykorzystał całość lub część dofinansowania niezgodnie z przeznaczeniem, bez zachowania obowiązujących procedur, pobrał całość lub część dofinansowania w sposób nienależny, lub w nadmiernej wysokości, beneficjent jest zobowiązany do zwrotu tych środków odpowiednio w całości lub w części wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, w terminie i na rachunek wskazany przez Instytucję Zarządzającą RPO WK-P.

Kwota przypadająca do zwrotu i termin od którego nalicza się odsetki określona zostanie w decyzji wydanej zgodnie z art. 207 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

Jeżeli Beneficjent nie dokona zwrotu środków w wyznaczonym przez Instytucję Zarządzającą RPO terminie, Instytucja Zarządzająca RPO dokonuje potrącenia nieprawidłowo wykorzystanego lub pobranego dofinansowania wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych z kwoty kolejnej transzy refundacji w ramach danej umowy o dofinansowanie projektu lub transz dotacji przeznaczonej na inne projekty realizowane przez beneficjenta z funduszy strukturalnych, w sytuacji braku możliwości potrącenia z dotacji przeznaczonej na projekt, którego dotyczy dana umowa o dofinansowanie projektu.

9.8 Kto jeszcze może kontrolować beneficjentów?

Niezależnie od kontroli przeprowadzanych przez Instytucję Zarządzającą RPO WK-P, prawo do kontrolowania prawidłowości realizacji projektów mają również inne jednostki zaangażowane w proces wdrażania funduszy strukturalnych w Polsce, na przykład:

1. Instytucje krajowe:

- Ministerstwo Finansów;
- Ministerstwo Rozwoju Regionalnego;

- Urzędy Kontroli Skarbowej (16 właściwych miejscowo UKS);
 - Najwyższa Izba Kontroli.
2. Instytucje Unii Europejskiej:
- Komisja Europejska;
 - Europejskie Biuro ds. Przeciwdziałania Oszustwom – OLAF;
 - Europejski Trybunał Obrachunkowy.

Beneficjent zobowiązany jest do informowania IZ RPO WK-P o wynikach przeprowadzonych u niego kontroli/audytów, niezwłocznie po ich otrzymaniu od jednostki kontrolującej, wraz ze sporządzonymi ewentualnymi wyjaśnieniami oraz informacją na temat wykonania zaleceń pokontrolnych.

ZAŁĄCZNIKI

Załączniki wymienione poniżej są dostępne w plikach do pobrania na stronach internetowych www.fundusze.kujawsko-pomorskie.pl oraz www.mojregion.eu w zakładce RPO WK-P.

1. Wniosek o dofinansowanie projektu - wzór
2. Instrukcja wypełniania wniosku o dofinansowanie projektu
3. Instrukcja wypełniania załączników do wniosku o dofinansowanie projektu
4. Umowa o dofinansowanie projektu - wzór
5. Wniosek o płatność - wzór
6. Instrukcja wypełniania wniosku o płatność
7. Wykaz punktów informacyjnych dot. RPO